

ПЛАН ЗА СЪВМЕСТНО УПРАВЛЕНИЕ НА ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН

Проект СВ005.2.12.075: "Ревитализация на изоставени сметища" е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Център за образование и научно сътрудничество "Максима" и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган и Националния орган на Програмата.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ.....	5
1. Контекст на разработване на Плана.....	5
2. Обосновка на необходимостта от разработване на Плана.....	5
3. Обхват на трансграничната област в контекста на Програмата за трансгранично сътрудничество (ТГС) - България–Турция 2014-2020 г.....	6
II. АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖИМАТА ПОЛИТИЧЕСКА И ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА. ПРЕГЛЕД НА СЪЩЕСТВУВАЩИ ПОЛИТИКИ	7
1. Европейска политика в областта на околната среда. Стратегическа рамка.....	7
2. Държавна политика на България в областта на околната среда	9
3. Държавна политика на Турция в областта на околната среда	13
4. Преглед на правната и политическа рамка на ЕС и на двете страни, имаща отношение към околната среда и ключови елементи от нея	14
4.1. Въздух и климат	14
4.2. Биологично разнообразие, фауна и флора	15
4.3. Води.....	15
4.4. Почви	16
4.5. Население и човешко здраве	17
4.6. Културно/природно наследство и ландшафт.....	18
4.7. Преглед на правната и политическа рамка на ЕС и на двете страни, имаща отношение към биологичното разнообразие, фауна и флора, в контекста на настоящия План	18
5. НАТУРА 2000	21
5.1. Обща информация. Същност и значение	21

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

5.2. Натура 2000 в България	23
III. АНАЛИЗ НА СПЕЦИФИКИТЕ НА РЕГИОНА. СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ	23
1. Географски характеристики на трансграничния регион	23
1.1. Обща информация	23
1.2. Общ преглед на целевия трансграничен регион в контекста на Плана	24
2. Обхват и описание на общите природни ресурси	25
2.1. Планината Странджа	25
2.2. Дервентски възвишения	29
2.3. Лонгозните гори в Странджа	31
3. Специфика на защитените природни територии в трансграничния регион	32
3.1. Защитени природни територии и зони на територията на област Ямбол	32
3.2. Природни ресурси и защитени територии в турската част на трансграничния регион	66
IV. ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН	73
1. Анализ на състоянието на компонентите на природната среда	73
1.1. Въздух и климат	73
1.2. Води	76
1.3. Почви	81
2. Основни екологични проблеми в трансграничния регион	84
3. Екологични проблеми, изследвани в рамките на проекта	86
3.1. Анализ на резултатите от изпълнени до момента дейности по проекта	86
3.2. Състояние на системата за отпадъци в трансграничния регион	90
V. ПРЕГЛЕД НА ДОБРИ ПРАКТИКИ (СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ)	92
1. Намаляване на замърсяването на околната среда	92
2. Международни инициативи за екологично образование	94

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

3. Добри практики в мрежата Натура 2000	97
4. Добри практики за подобряване на гражданското участие в процесите по формулиране, изпълнение и мониторинг на национални политики спрямо управлението на НАТУРА 2000 в България	99
5. Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”, като пример за добра практика	102
VI. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ. СЪВМЕСТЕН ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ	103
1. Концепция - краткосрочна и дългосрочна визия за по-добро опазване на природните ресурси	103
2. SWOT анализ	104
3. Приоритети за управление и опазване на защитените територии в трансграничния регион.....	108
4. Дефиниране на целите. Стратегически и оперативни цели	109
4.1. Цел и задачи на плана	109
4.2. Стратегически и оперативни цели	109
5. План за действие	111
VII. Възможни източници на финансиране на предложените дейности.....	142
1. Възможности за финансиране от ЕС в рамките на програмен период 2021-2027	142
1.1. Структурни фондове (Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Кохезионен фонд (КФ)).....	142
1.2. Европейския фонд за морско дело и рибарство	142
1.3. Трансгранични оперативни програми	142
1.4. Програмата за околна среда за програмен период 2021-2027	143
1.5. Програма LIFE на ЕС	144
2. Национални източници за финансиране	145

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

3. Двустранни програми за сътрудничество	145
4. Частни инвестиции и плащания за екосистемни услуги	145
VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ	146

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

I. ВЪВЕДЕНИЕ. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

1. Контекст на разработване на Плана

Планът за съвместно управление на защитени територии в общия трансграничен регион („Планът“) е разработен в изпълнение на Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”, съфинансиран от Европейския съюз чрез

Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България-Турция.

Планът е концентриран върху специфични територии (обща природни ресурси), които представляват важен ресурс за трансграничния регион и, при правилно управление, могат да генерират много ползи за страните, региона и заинтересованите страни (граждани, представители на бизнеса, туристи, деца и др.).

Планът е разработен в съответствие с Плана за действие на ЕС за

природата, хората и икономиката/2017 и екологична мрежа Натура 2000; Европейската политика в областта на околната среда, както и местната, регионалната и националната правна рамка и стратегическите политики на двете страни (България и Турция).

Предназначението на настоящия План е да бъде инструмент за опазване и управление на защитените територии в трансграничния регион и свързаното с тях биологично разнообразие.

Периодът на действие на Плана е **7 години (2021–2027)**. При разработването на този документ, авторите са се съобразили с новия програмен период и произтичащото от него национално и европейско финансиране на препоръчаните дейности и мерки.

2. Обосновка на необходимостта от разработване на Плана

Необходимостта от разработването на План за съвместно управление на защитени територии в общия трансграничен регион се крие в обстоятелството, че екологичните проблеми и техният ефект са тясно взаимосвързани и надхвърлят границите на една държава и, въпреки че отделните усилия (в съответствие със

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

специфичния суверенитет на всяка държава в областта на околната среда) са от значение, са необходими консолидирани действия, за да бъдат предприети ефективни и пропорционални мерки, които могат да доведат до устойчива промяна.

В допълнение, проблематиката с опазването на природните ресурси и в частност защитените територии, съхранението на биологичното разнообразие и природните местообитания ще е пряко застъпено и в обхвата и фокуса на следващия програмен период (2021 – 2027), в който се планира да бъдат предоставяни средства за мерки,

свързани с развитие на мрежата Натура 2000; мерки, насочени към подобряване на природозащитното състояние на природни местообитания и видове (вкл. птици), предмет на опазване в мрежата Натура 2000 ;мерки за опазване/ възстановяване на екосистемите и присъщото им биологичното разнообразие с фокус върху подобряване на екосистемите и екосистемните услуги и осигуряване свързаността на мрежата Натура 2000; мерки за изграждане на капацитет на звената, вкл. обучения, отговорни за

управлението и за прилагането на политиките по биологично разнообразие и по управление на Натура 2000 (**проект на ОП „Околна среда“ 2021 – 2027, ПРИОРИТЕТ 3 „Биологично разнообразие“**)

3. Обхват на трансграничната област в контекста на Програмата за трансгранично сътрудничество (ТГС) - България–Турция 2014-2020 г.

Трансгранична област на Програмата за трансгранично сътрудничество (ТГС) по Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП) България–Турция 2014-2020 г. е разположена в Югоизточна Европа, на Балканския полуостров и включва съответстващите на ниво NUTS III **области Бургас, Ямбол и Хасково в Република България** и

еквивалентните на ниво NUTS III провинции **Одрин и Къркларели в Република Турция**. Допустимата област обхваща територия от около 29 000 кв. км., а общата граница на двете страни е с дължина от 288 км (включително с три действащи

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

ГКПП), с общ брой на населението от 1.5 млн. жители (784 480 жители в българската допустима програмна област и 742 000 жители в турската допустима програмна област). Допустимата област в България представлява 14.99% от общата територия на страната, а съответно допустимата област в Турция представлява 1.58% от общата територия на страната.

II. АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖИМАТА ПОЛИТИЧЕСКА И ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА. ПРЕГЛЕД НА СЪЩЕСТВУВАЩИ ПОЛИТИКИ

Основната политическа рамка на европейско, макро-регионално и национално ниво е отразена, както следва:

1. Европейска политика в областта на околната среда. Стратегическа рамка

1.1. Европа 2020: Европейска стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж

Стратегията Европа 2020 е споделена сред европейските институции, държавите-членки и социалните партньори, за да бъдат предприети необходимите действия, за да се подпомогне постигането на целите на Европа 2020. Стратегията изтъква три взаимно подсилващи се приоритета:

- ♣ **Интелигентен растеж:** изграждане на икономика, основана на знанието и иновациите;
- ♣ **Устойчив растеж:** насърчаване на по-ефективно използване на ресурсите, по-екологична и по-конкурентоспособна икономика и
- ♣ **Приобщаващ растеж:** стимулиране на икономика с висока трудова заетост и социално и териториално сближаване.

1.2. Европейската стратегия за териториално сътрудничество и ролята на трансграничното сътрудничество

Европейската Териториалната програма 2020 идентифицира някои ключови предизвикателства и възможности за териториално развитие. Те включват повишеното подлагане на глобализацията, демографските промени, социална и икономическа изолация, климатичните промени и загубата на биологично

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

разнообразие, всички относими към обхвата на програмата. Тя описва Европейско териториално сътрудничество (ETC) и ТГС програмите, като "... ключов фактор в глобалната конкуренция ... улесняване по-доброто използване на потенциала за развитие и защита на природната среда".

Настоящият документ е в пълно съответствие с характеристиките на горепосочените програми за сътрудничество.

1.3. Стратегически рамки на ЕС: Българско споразумение за партньорство

Българското споразумение за партньорство подчертава централната роля на програмите за трансгранично сътрудничество, в които България участва, за принос към Стратегията за развитие на ЕС. Програмите за трансгранично сътрудничество следва да подчертаят значението на насърчаването на заетостта, подобряването на туризма и популяризирането на културното наследство, като същевременно се подобрява връзката между общностите на граничните райони. Подобряването на системата на околната среда също ще се насърчава.

1.4. Стратегически рамки на ЕС: Стратегически документ на Турция 2014-2020

Целта на предприєдинителната помощ ще бъде насърчаването на териториалното сътрудничество с цел укрепване на трансграничното, транснационалното сътрудничество, насърчаването на социално-икономическото развитие на граничните райони, както и разработването на подходящ административен капацитет на местно и регионално ниво, чрез участието на страните бенефициенти в трансграничните дейности: "Една от основните цели на Програмата за трансгранично сътрудничество между Турция и България е да се справи с липсата на конкурентоспособност на социално-икономическото развитие в съответната област, в сравнение с нивата на развитие на ЕС. Друга цел е да се изправят пред общи предизвикателства в околната среда и опазването на природата, както и във връзка с трансграничните извънредни ситуации. "

1.5. План за действие: За природата, хората и икономиката

В съответствие с поетия ангажимент за по-добро законотворчество, през 2014 г. Комисията предприе цялостна оценка на директивите за опазване на природата.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Тази оценка, известна като „проверка за пригодност“, беше завършена през декември 2016 г.,

като тя установи, че държавите членки са приели различни подходи при прилагането на директивите, което понякога е довело до излишни конфликти и проблеми. По-специално липсата на гъвкаво прилагане на разпоредбите за защита на видовете, забавянето и необоснованите административни пречки при процедурите за издаване на разрешения за защитени зони и недостатъчната информация, предоставяна на заинтересованите страни, са създали ненужно напрежение между действията за опазване на природата и социално-икономическите дейности.

Целта на плана за действие е да се предоставят практически решения на тези проблеми и да се подкрепят по-интелигентните приобщаващи подходи, стимулиращи пълноценното участие на собствениците и ползвателите на земя.

Планът за действие е извел следните приоритети:

- ❖ **ПРИОРИТЕТ А:** Подобряване на насоките, знанията и съгласуваността с по-широките социално-икономически цели
- ❖ **ПРИОРИТЕТ Б:** Поемане на политически ангажимент и осигуряване на по-стриктно спазване на законодателството
- ❖ **ПРИОРИТЕТ В:** Оптимизиране на инвестициите в „Натура 2000“ и подобряване на полезното взаимодействие с инструментите на ЕС за финансиране
- ❖ **ПРИОРИТЕТ Г:** Подобряване на комуникацията, предоставянето на информация и привличането на гражданите, заинтересованите страни и общностите

Настоящият План е разработен включително съобразно този План за действие и дефинираните в него приоритети и планирани действия.

2. Държавна политика на България в областта на околната среда

2.1. Министерството на околната среда и водите

Министерството на околната среда и водите разработва и провежда държавната политика в областта на околната среда. За целите на изпълнението на провежданата политика, в структурата на Министерството функционират общи и специализирани администрации, в т.ч. **Изпълнителна агенция по околна среда,**

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

4 Басейнови дирекции, 16 Регионални инспекции по околната среда и водите, 3 Дирекции на национални паркове, Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда, Управляващ орган на Оперативна програма Околна среда, която администрира фондовете за околна среда в България.

2.2. Националната програма за развитие: България 2020 е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2020 г. Формулираните цели на правителствените политики са насочени към постигането на ускорен икономически растеж и повишаване на жизнения стандарт на българските граждани в средносрочен и дългосрочен план.

НПР БГ2020 формулира 3 национални стратегически цели и 8 приоритета, спрямо които да бъдат ориентирани политиките във всички сектори. Пряко отношение към опазването и защитата на защитените територии и природните ресурси като цяло, имат Приоритет 3 и Приоритет 4.

- ♣ **Приоритет 3:** Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал. Подприоритет 3.5: Създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси.
- ♣ **Приоритет 4** „Развитие на земеделието за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси“. Подприоритет 4.5 „Устойчиво използване и управление на природните ресурси“

2.3. Национална концепция за пространствено развитие 2013 - 2025 г. е стратегически документ, който дава насоките за устройство, управление и опазване на националната територия и акватория и създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики. Заедно с Националната стратегия за регионално развитие 2012 - 2022 г. тя е основен документ и дългоочакван инструмент за интегрирано планиране и устойчиво пространствено, икономическо и социално развитие. Концепцията извежда 6 стратегическите цели със съответни приоритети за постигането им, част от които имат отношение към процесите по опазване и защита на защитените територии и природните ресурси, като цяло:

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

♣ **Стратегическа Цел 4 "Съхранено природно и културно наследство"**

Насочена е към съхраняване и развитие на националната система от защитени природни и културни ценности за поддържане на биологичното равновесие, пространствената природна и културна идентичност и за интегриране на техните стойности в съвременния живот.

2.4. Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013 - 2020 г. е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на дългосрочно и устойчиво управление на горския сектор. Стратегията си поставя три стратегически цели:

- ♣ Осигуряване на устойчиво развитие на горския сектор чрез постигане на оптимален баланс между екологичната функция на горите и тяхната способност дългосрочно да предоставят материални ползи и услуги;
- ♣ Засилване на ролята на горите за осигуряване на икономически растеж на страната и по-равномерно (балансирано) териториално социално-икономическо развитие;
- ♣ Увеличаване на приноса на горския сектор в зелената икономика.

2.5. Енергийна стратегия на Република България до 2020 г.

Основните приоритети в енергийната стратегия могат да се сведат до следните пет направления: гарантиране сигурността на доставките на енергия; достигане на целите за възобновяема енергия; повишаване на енергийната ефективност; развитие на конкурентен енергиен пазар и политика, насочена към осигуряване на енергийните нужди и защита на интересите на потребителите. Възобновяемите енергийни източници като важни местни неизчерпаеми ресурси са определени като приоритет на националната енергийна политика. За целта се предвижда да бъдат използвани максимално както водният потенциал, така и другите източници на чиста енергия (вятър, слънце, геотермални води и др.), като се отбелязва значимостта на наличните в страната горски ресурси и развито селскостопанско производство - източници, както на твърда биомаса, така и на суровина за производство на биогаз и течни горива.

2.6. Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие има за цел опазване, възстановяване и устойчиво управление на биологичното

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

разнообразие в страната, както и ограничаване на загубата на биологично разнообразие.

2.7. Третият национален план за действие по изменението на климата за периода 2013 - 2020 г. предвижда конкретни мерки за намаляване на емисиите парникови газове във всички сектори, като тези мерки са съобразени с политиката на страната в областта на изменението на климата и съответно с потенциала на националната икономика за редукция на емисиите.

2.8. Стратегията за намаляване на риска от бедствия 2014-2020 г. има за основна цел -предотвратяване и намаляване на неблагоприятните последици за човешкото здраве, социално-икономическата дейност, околната среда и културното наследство в България вследствие на природни и причинени от човешка дейност бедствия. За постигане на целта са формулирани **4 приоритета:**

- ♣ развиване на устойчива национална политика и осигуряване на стабилна правна и институционална рамка за намаляване на риска от бедствия;
- ♣ идентифициране, оценка и мониторинг на рисковете от бедствия, разширяване и поддържане на ефективни национални системи за прогнози, мониторинг, ранно предупреждение и оповестяване при бедствия;
- ♣ изграждане на култура за защита при бедствия на всички нива на управление и в обществото чрез използване на опита, обучението, научните изследвания и иновациите;
- ♣ намаляване на съществените рискови фактори и повишаване на готовността за ефективно реагиране при бедствия на всички нива на управление.

2.9. Националната програма за защита при бедствия 2014-2019 г. е основен документ за политиката в областта на предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия и аварии и очертава насоките за създаването на ефективна, ресурсно и технически осигурена национална система за превенция и реагиране при бедствия.

2.10. Стратегията за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2030 г. предвижда България да заеме водещо място сред петте топ дестинации в Централна и Източна Европа. Документът акцентира върху

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

привлекателността на регионите с туристически потенциал и възможностите, които те предлагат за развитието на специализираните видове туризъм – балнео (медикул спа), спа и уелнес, културен (във всичките му форми - исторически, археологичен, етнографски и поклоннически), еко- и селски туризъм, приключенски, конгресен, ловен, голф, винен и гурме туризъм и др.

2.11. Насоки за интеграция на политиката по околна среда (ПОС) и политиката по изменение на климата (ПИК) във фондовете за КП, ОСП и ОПР за периода 2014-2020 г., разработени от Министерството на околната среда и водите, България (одобрени от Министерския съвет на 01.03.2013 г.).

Налице са и други стратегически и планови документи, имащи отношение към политиките в областта на опазване на природните ресурси и в частност защитените територии, като Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор, Национален план за действие за енергия от възобновяеми източници и Национална дългосрочна

програма за насърчаване използването на биомасата за периода 2008-2020 г., Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2020 г., тясно профилираната Програма от мерки за адаптация на горите в Република България и смекчаване на негативното влияние на климатичните промени върху тях и други.

3. Държавна политика на Турция в областта на околната среда

3.1. Министерството на околната среда и градоустройството провежда държавната политика в областта на околната среда на република Турция.

3.2. Интегрираната стратегия на ЕС за сближаване в областта на околната среда за 2007-2023 г. - Стратегията

За Турция екологичната стратегическа рамка се основава на **Интегрираната стратегия на ЕС за сближаване в областта на околната среда за 2007-2023 г. - Стратегията**, чрез която Турция уеднаквява своето законодателство,

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

институционални структури и практики на работа с изискванията на европейското право по околната среда (Глава 27 от Постиженията на правото на ЕС). Рамката включва още:

- ♣ **Десетият план за развитие (2014-2018 г.) на Република Турция** има за цел, наред с другите, създаване на годни за живот места и устойчива околна среда; основните му цели включват изграждане на места за живеене, устойчиви на бедствия и разширяване на екосъобразните практики и устойчиво използване на природните ресурси

4. Преглед на правната и политическа рамка на ЕС и на двете страни, имаща отношение към околната среда и ключови елементи от нея

4.1. Въздух и климат

Приложимо право и политики на ЕС	Приложимо право и политики на България	Приложимо право и политики на Турция
♣ Директива на ЕС относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа (2008/50/ЕО) ♣ Тематична стратегия за замърсяването на въздуха (COM(2005) 446) ♣ Пакет на ЕС „Климатенергетика 2020” ♣ Директива на ЕС относно енергийната ефективност (2012/27/ЕС) ♣ Директива на ЕС за енергията от възобновяеми източници (ДВИ) (2009/28/ЕО) ♣ Стратегия на ЕС за адаптация към	♣ Закон за ограничаване изменението на климата ♣ Енергийна стратегия на Република България до 2020 г. ♣ Закон за енергетиката ♣ Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници 2020 г. ♣ Закон за енергията от възобновяеми източници ♣ Трети национален план за действие по изменение на климата 2013- 2020 г. ♣ Закон за чистотата на атмосферния въздух	♣ Закон за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух ♣ Стратегия по изменението на климата за периода 2010- 2020 г. ♣ ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ по изменението на климата за периода 2011- 2023 г. ♣ Национална стратегия за приспособяване към изменението на климата и план за действие

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

изменението на климата COM(2013) 216 ♣ Бяла книга на ЕС за транспорта (COM(2011)144)	♣ Стратегия за развитие на транспортната система на Република България до 2020 ♣ Национална стратегия за развитие на горския отрасъл	
---	---	--

4.2. Биологично разнообразие, фауна и флора

Приложимо право и политики на ЕС	Приложимо право и политики на България	Приложимо право и политики на Турция
♣ Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г. ♣ Директива на ЕС за местообитанията (92/43/ЕИО) ♣ Директива на ЕС за птиците (2009/147/ЕО) ♣ Тематична стратегия на ЕС за устойчиво използване на природните ресурси (COM (2005) 670)	♣ Закон за опазване на околната среда ♣ Закон за защитените територии ♣ Закон за биологичното разнообразие ♣ Национална приоритетна рамка за действие по ♣ Натура 2000 Закон за защита при бедствия ♣ Национална стратегия за развитие на горския отрасъл ♣ Национален план за опазване на влажните зони - 2013-2020 г. ♣ Закон за туризма	♣ Национална стратегия за приспособяване към изменението на климата и план за действие ♣ Регламент за опазване на влажните зони ♣ Закона за околната среда

4.3. Води

Приложимо право и политики на ЕС	Приложимо право и политики на България	Приложимо право и политики на Турция
♣ Рамкова Директива на ЕС за водите (2000/60/ЕО)	♣ Закон за опазване на околната среда ♣ Закон за водите	♣ Национална стратегия за приспособяване към изменението на

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

♣ Директива на ЕС за подземните води (2006/118/ЕО)ю ♣ Директива на ЕС за наводненията (2007/60/ЕО) ♣ Директива на ЕС за градските отпадъчни води (91/271/ЕИО) ♣ Тематична стратегия на ЕС за устойчиво използване на природните ресурси (СОМ (2005) 670) ♣ Директива на ЕС за нитратите (91/676/ЕИО) ♣ Директива на ЕС за сметищата (99/31/ЕО) ♣ Рамкова директива на ЕС за отпадъците (2008/98/ЕО) ♣ Рамкова директива за морска стратегия на ЕС (Директива 2008/75/ЕО): ♣ Тематична Стратегия на ЕС за Растеж и работни места в сектора на крайбрежния и морския туризъм;	♣ Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор ♣ Стратегия за управление и развитие на водоснабдяването и канализацията ♣ Национален план за опазване на влажните зони - 2013-2020 г. ♣ Закон за туризма ♣ План за управление на речните басейни в Източнороманския район (2010-2015 г.) ♣ План за управление на речните басейни в Черноморския район (2010-2015 г.) ♣ Стратегически план за действие за опазване на околната среда в морските води в Черно море Планове за управление на речните басейни за периода 2016-2021 г. ♣ Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН) ♣ Национален план за опазване на влажните зони - 2013-2020 г. ♣ Закон за туризма	климата и план за действие ♣ Наредба за управление на качеството на повърхностните води ♣ Закона за околната среда
---	---	--

4.4. Почви

Приложимо право и политики

Приложимо право и

Приложимо право и

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

на ЕС	политики на България	политики на Турция
♣ Тематична стратегия на ЕС за опазване на почвите COM(2006) 231 ♣ Тематична стратегия на ЕС за устойчиво използване на природните ресурси (COM (2005) 670) ♣ Директива на ЕС за сметищата (99/31/EO) ♣ Рамкова директива на ЕС за отпадъците (2008/98/EO)	♣ Закон за опазване на околната среда ♣ Закон за почвите ♣ Закон за защита при бедствия ♣ Закон за туризма ♣ Национален план за управление на отпадъците ♣ Национален план за намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране	♣ Национална стратегия за приспособяване към изменението на климата и план за действие ♣ Наредба относно замърсяването на земи от организирани източници и контрол на замърсеността на почвите ♣ Закона за околната среда

4.5. Население и човешко здраве

Приложимо право и политики на ЕС	Приложимо право и политики на България	Приложимо право и политики на Турция
♣ Здравна стратегия на ЕС „Заедно за здраве“ ♣ Трета програма за действие на ЕС в областта на здравето (2014-2020 г.) ♣ Директива на ЕС за шума в околната среда (2002/49/EO) ♣ Рамкова директива на ЕС за отпадъците (2008/98/EO) ♣ Директива на ЕС за сметищата (99/31/EO) ♣ Директива на ЕС за наводненията	♣ Закон за опазване на околната среда ♣ Закон за защита при бедствия ♣ Закон за управлението на отпадъци ♣ Национален план за управление на отпадъците ♣ Национален план за намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за	♣ Национална стратегия за приспособяване към изменението на климата и план за действие ♣ Закона за околната среда ♣ Регламент относно оценката и управлението на шума в околната среда ♣ Регламент относно съхранението на отпадъци ♣ Закон за контрола върху твърдите отпадъци ♣ Правилник за контрол върху отпадъците от

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

(2007/60/ЕО) ♣ Директива на ЕС за пречистване на градските отпадъчни води (91/271/ЕИО)	депониране ♣ Закон за водите	опакровки
---	---------------------------------	-----------

4.6. Културно/природно наследство и ландшафт

Приложимо право и политики на ЕС	Приложимо право и политики на България	Приложимо право и политики на Турция
♣ Конвенция на ЕС за ландшафта от 2000 г. ♣ Съобщение относно туризма от 2010 г. ♣ Директива на ЕС за наводненията (2007/60/ЕО)	♣ Закон за опазване на околната среда ♣ Закон за биологичното разнообразие ♣ Закон за водите ♣ Закон за защитените територии ♣ Стратегически план за развитие на културния туризъм ♣ Закон за туризма	♣ Стратегия на Турция за туризма до 2023 г. ♣ Закон за опазване на увредени недвижими исторически и културни ценности чрез подновяване и повторно използване ♣ Законодателство за опазване на културното и природното наследство

4.7. Преглед на правната и политическа рамка на ЕС и на двете страни, имаща отношение към биологичното разнообразие, фауна и флора, в контекста на настоящия План

Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие, приета през 2012 г. „Нашата застраховка живот, нашият природен капитал: Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г.“, призовава към **спиране на загубата на биологично разнообразие и екосистемни услуги в ЕС към 2020 г.** Планирани са шест

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

основни резултата и 20 дейности, които да помогнат на Европа да постигне целта си. Шестте основни резултата обхващат:

- ♣ Пълно прилагане на законодателството на ЕС във връзка с природата, за опазване на биологичното разнообразие;
- ♣ По-добра защита на екосистемите и по-широко използване на „зелената“ инфраструктура;
- ♣ По-устойчиво земеделие и горско стопанство;
- ♣ По-добро управление на запасите от риба;
- ♣ По-строг контрол върху инвазивните чужди видове
- ♣ По-голям принос на ЕС за предотвратяване на загубата на биологично разнообразие в световен мащаб.

Опазването на застрашените видове спада към друга цел. В тази връзка е уместно да се отбележат Глобалната програма за видовете на МСЗП, която съставя „червения списък на застрашените видове“, за да бъде оценен природозащитният им статус и степента, до която са заплашени от изчезване.

Опазването на биологичното разнообразие и защитата на дивите птици и естествените местообитания са в сърцевината на две директиви на ЕС: за местообитанията и птиците. По-конкретно с Директивата за местообитанията се създава мрежата от защитени територии „Натура 2000“, която има за цел насърчаване и дългосрочно опазване на застрашени видове и местообитания.

4.7.1. България

Националната рамка за приоритетно действие по „Натура 2000“ поставя конкретни стратегически приоритети за периода 2014-2020 г., които трябва да се приложат на териториите, защитени по „Натура 2000“. Тези стратегически приоритети са следните: 1) Планиране на управлението на териториите, защитени по Натура 2000

2) Устойчиво управление на териториите, защитени по Натура 2000

3) Устойчиво използване на екосистемни услуги за оптимална обществена полза и други фактори за социалноикономическо развитие на регионите

4) Разработване, развиване и поддържане на обща визия за екологичната мрежа Натура 2000 в България

5) Техническа помощ.

Целта на **Закона за защитените територии** е да бъдат опазени и съхранени защитените територии като национално и общочовешко богатство и актив и като

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

особена форма за опазване на българската природа, способстваща за напредъка на културата и науката и за благоденствието на обществото.

Законът за биологичното разнообразие има следните цели:

- ♣ опазване на представителни за Република България и за Европа типове природни местообитания и местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни и животински видове в рамките на Национална екологична мрежа;
- ♣ опазване на защитените растителни и животински видове от флората и фауната на Република България, както и на тези, които са обект на ползване и търговия;
- ♣ опазване на генетичните ресурси и разнообразието на растителни и животински видове извън естествената им среда;
- ♣ регулиране на въвеждането на неместни и повторното въвеждане на местни растителни и животински видове в природата;
- ♣ регулиране на търговията с екземпляри от застрашени видове от дивата флора и фауна;
- ♣ опазване на вековни и забележителни дървета.

Замисълът на **Националната стратегия за развитие на горския сектор** е: към 2020 г. България да има жизнени, продуктивни и мултифункционални гори, устойчив, конкурентен и иновативен горски сектор и биоразнообразие и запазени количествено и качествено водни ресурси в горските местности. Секторът ще дава принос за икономическото развитие на страната, ограничаване на последиците от изменението на климата и за поддържане на здравословна околна среда.

4.7.2. Турция

Целта на **Регламент за опазване на влажните зони** е да бъдат определени принципите и правилата за опазване на влажните зони и местообитанията в тях и рационалното им използване и управление.

Целта на **Закона за околната среда** е:

- ♣ защита и подобряване на околната среда, която е общо достояние на всички граждани
- ♣ по-добро използване и опазване на земните и природните ресурси в селските и градските райони
- ♣ предотвратяване на замърсявания на водите, земите и въздуха

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

- чрез опазване на растителните и животинските видове в страната и нейното природно и историческо богатство, да бъдат приложени всички устройствени и предпазни мерки за подобряване и осигуряване на здравето, цивилизацията и условията на живот на сегашното и идните поколения, съгласно икономическото и социалното развитие и въз основа на определени правни и технически принципи.

5. НАТУРА 2000

5.1. Обща информация. Същност и значение

Загубата на биологично разнообразие е основното екологично предизвикателство, пред което е изправена нашата планета. Съхраняването на биоразнообразието не означава само защита на видовете и природните местообитания заради тях самите. То е свързано и с поддържането на способността на природата да доставя благата и услугите, от които всички се нуждаем и чиято загуба би ни струвала скъпо.

НАТУРА 2000 е общеевропейска мрежа, съставена от защитени зони, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие.

Местата, попадащи в екологичната мрежа, се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда **Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна** (наричана накратко Директива за хабитатите) и **Директива 2009/147/ЕС за опазване на дивите птици** (наричана накратко Директива за птиците). Защитените зони по „Натура 2000“ се избират с цел осигуряване на **дългосрочното оцеляване на видовете и местообитанията**, защитени от **Директивата за птиците и Директивата за местообитанията**.

Страните членки са длъжни да установят разпространението на тези местообитания и видове в своите територии и да поставят част от тях под защита, както и да ги управляват с цел запазване и устойчиво ползване. Резултатът трябва

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

да бъде **функционално единна мрежа** от ключови територии за опазване на видовете и местообитанията. НАТУРА 2000 се състои от два вида зони:

- специално защитени зони (СЗЗ) – за птиците
- зони под специална защита (ЗСЗ) – за местообитанията и видовете

Това опазване се постига по два начина - чрез активно управление, тоест чрез поддържане, възстановяване и създаване на човешки дейности в защитените зони, които пряко са свързани с опазването на тези видове и местообитания или са такива, които не ги увреждат и чрез ограничаване на дейностите, вредни за тези местообитания и видове.

- ♣ Не се допуска замърсяването и разрушаването на местообитанията.
- ♣ Не се извършват дейности или проекти, които водят до влошаване на местообитанията и до увреждане на видовете. Това са освен определени промишлени и инфраструктурни дейности, също и нещадящите природата дейности от интензивно селско и горско стопанство.
- ♣ Не се позволява значимо безпокойство на птиците и другите животни.
- ♣ Ползването на ресурсите от дейностите се осъществява само съгласно плановете за управление. Те са изработени с оглед опазването на видовете и местообитанията, както и на разумното ползване на ресурсите.
- ♣ В околните територии, дейностите и ползванията също се съобразяват с плановете за управление, така че да не доведат до влошаване на местообитанията или до увреждане на видовете в защитените зони.

Но НАТУРА 2000 не е система от „забранени зони“. Макар че в мрежата наистина са включени някои природни резервати със строг режим, в които човешката дейност е ограничена, в голямата част от защитените зони живеят и работят европейци, развиват земеделие практикуват лов и риболов. НАТУРА 2000 поддържа принципа на устойчивото развитие. Нейната цел не е да спре всички икономически дейности, а да определи параметри, в които те биха могли да се осъществяват, без да възпрепятстват опазването на европейската природа. Освен съхраняването на ценния ни природен капитал, НАТУРА 2000 осигурява множество ползи за обществото и икономиката на местно, регионално, национално и европейско ниво – от поглъщането и съхранението на въглеродния диоксид и смекчаването на промените в климата до поддържане на качеството и количеството на водите, запазването на опрашването, съхраняването на ландшафта, отстраняването на замърсителите от заобикалящата ни природа, подкрепата за туризма и отдиха.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Затова инвестирането в НАТУРА 2000 е напълно оправдано и е непосредствено свързано с целите на „Европа 2020“ за растеж и заетост, тъй като мрежата може да се превърне в двигател на местната и регионалната икономика.

Това се отнася особено до страни като България, които имат изключително биоразнообразие и затова около 35% от територията им е обхваната от мрежата НАТУРА 2000. Това биоразнообразие не е само съкровище на националното наследство, но също и истинско икономическо предимство, за което трябва да се полагат грижи, да бъде съхранявано, ценено и популяризирано в полза на българските граждани.

5.2. Натура 2000 в България

Двете европейски директиви са отразени в българското законодателство чрез **Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)**, а подборът на защитените зони се извършва въз основа на научни критерии.

Процесът по създаване на екологичната мрежа НАТУРА 2000 в България започва през 2002 г. с приемането на Закона за биологичното разнообразие, който въвежда нормите на двете европейски директиви.

III. АНАЛИЗ НА СПЕЦИФИКИТЕ НА РЕГИОНА. СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ

1. Географски характеристики на трансграничния регион

1.1. Обща информация

Географската структура на зоната на сътрудничество варира от 710 m височина до 1000 m, като включва равнини, ниски долини, плата и хълмисти райони, с планински особености. В североизточната част границите на зоната на сътрудничество е до Стара планина в България, и Странджа планина в Югоизточния район, както и Черноморското крайбрежие, които попадат в границите на България и Турция.

Допустимият регион по Програма Interreg – ИПП България – Турция 2014-2020 обхваща областите Бургас, Ямбол и Хасково за територията на Република България и провинциите Одрин и Къркларели на територията на Република Турция.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

1.2. Общ преглед на целевия трансграничен регион в контекста на Плана

В контекста на настоящия План, трансграничният целеви регион включва **област Ямбол** от българската част и **област Къркларели** от турска част.

1.2.1. Област Ямбол

Област Ямбол е една от 28-те области на България, част е от Югоизточния район от ниво 2 съгласно регионалната класификация за България. Областта граничи на запад с област Хасково и област Стара Загора, на юг с Република Турция, на изток с област Бургас и на север с област Сливен. През територията на областта преминава една от най-големите реки в страната -Тунджа. Основната част от територията на област Ямбол е заета от Среднотунджанското поречие.

Южната граница на областта е част от общата граница между България и Турция. Площта на територията на областта е 3 355 кв. км, като 77% от нея са земеделски земи, а от тях 81% са обработваеми. Горските територии заемат 15,9% от територията на областта, като са най-много в общините Болярово - 27,6% и Елхово - 19,6%.

В административно-териториален план областта се състои от **пет общини – Ямбол, Елхово, Тунджа, Стралджа и Болярово**. Общият брой на населените места в областта е 109, като от четири тях са градове - Ямбол, Елхово, Болярово и Стралджа, а останалите са села: **Община Болярово** (Болярово, Воден, Вълчи извор, Голямо Крушево, Горска поляна, Денница, Дъбово, Златиница, Иглика, Камен връх, Крайново, Малко Шарково, Мамарчево, Оман, Попово, Ружица, Ситово, Стефан Караджово, Странджа, Шарково); **Община Елхово**

(Борисово, Бояново, Вълча поляна, Голям Дервент, Гранитово, Добрич, Елхово, Жребино, Изгрев, Кирилово, Лалково, Лесово, Малко Кирилово, Маломирово, Малък манастир, Мелница, Пчела, Раздел, Славейково, Стройно, Трънково, Чернозем); **Община Стралджа** (Атолово, Александрово, Богорово, Воденичане, Войника, Джинот, Зимница, Иречеково, Каменец, Леярово, Лозенец, Люлин, Маленово, Недялско, Палаузово, Поляна, Правдино, Първенец, Саранско,

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Стралджа, Тамарино, Чарда); **Община Тунджа** (Асеново, Безмер, Болярско, Ботево, Бояджик, Веселиново, Видинци, Генерал Тошево, Голям манастир, Гълъбинци, Дражево, Драма, Дряново, Завой, Златари, Генерал Инзово, Кабиле, Калчево, Каравелово, Козарево, Коневец, Крумово, Кукорево, Маломир, Меден кладенец, Межда, Миладиновци, Могила, Овчи кладенец, Окоп, Победа, Робово, Роза, Савино, Симеоново, Скалица, Сламино, Стара река, Тенево, Търнава, Хаджидимитрово, Ханово, Чарган, Челник); **Община Ямбол** (Ямбол).

От общините с най-голяма територия е община Тунджа- 1218,9 кв. км, а най-малка е община Ямбол, само 90,1 кв. км., която обхваща само град Ямбол.

1.2.2. Област Къркларели

Област Къркларели (турски: Kırklareli) е провинция в Северозападна Турция, на западния бряг на Черно море. Съседна е на България на север по протежение на 180 км. дълга граница. Граничи с провинция Одрин, на запад, провинция Текирдаг на юг и провинция Истанбул на югоизток. **Къркларели е столицата на провинцията.**

Провинцията се разделя от планинската верига Странджа. Северните и североизточните части на провинцията, са сред най-слабо населените и неразвитите части на Турция. Областите на юг и на запад са по-гъсто населени, защото земята е по-подходяща за селското стопанство и развитие на промишлеността. Северните и източните части на провинцията са доминирани от гори. Затова горско стопанство е важно средство за живеещите в тези райони. Риболовът се извършва по крайбрежието на Черно море.

Провинция Къркларели е разделена на **8 общини: Бабаески; Демиркьой; Къркларели; Кофчаз; Люлебургаз; Пехливанкьой; Пънархисар; Визе.**

2. Обхват и описание на общите природни ресурси

2.1. Планината Странджа

Странджа е планина в Югоизточна България (Бургаска и Ямболска област) и Европейска Турция. Близко е до българското Черноморие. Странджа е разположена в източната част на историко-географската област Тракия. На север се простира до

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Бургаската низина, на североизток и изток до Черно море, на югозапад до Източнотракийската равнина. На северозапад се свързва с Бакаджиците (в района село Стефан Караджово) и Дервентските възвишения (в района на село Странджа). Дължината ѝ от северозапад на югоизток е около 125 km, а ширината ѝ достига до 65 km. Общата площ на планината е около 10 000 km², от които на българска територия са около 35%, а на турска – 65%.

Странджа е ниска планина. Релефът ѝ се характеризира с разлати ридове, ограничени от дълбоко всечени между тях речни долини. На територията на България се очертават два главни рида, ориентирани общо взето в посока запад – изток: Южен Граничен с най-висока точка на българска територия връх Градище (709,6 m) и северен Босна (връх Папия, 502

m), от който на север се отделят ниски и хълмисти ридове – Каратепе, Росен баир, Медни рид и Китка (Узунджа баир). Между двете била, по долината на река Велека е разположена историко-географската област Хасекията. Южно от с. Белеврен, на турската граница, се издига връх Арабаджи баир (709,6 m; 42.0604 сш; 27.1935 ид). На юг на турска територия е главното (основно) било на планината ориентирано от северозапад на югоизток. В него се намира най-високият връх на планината – Голяма Махиада или Махиада (Maḥya Dağ, Махя даг), висок 1031 m в частта Карамустафа баир. На югоизток височината му постепенно намалява и завършва с връх Каратепе (484 m). По цялото било на планината от северозапад на югоизток преминава участък от главния вододел на Балканският полуостров между водосборните басейни на Черно и Егейско море.

Пейзажът на Странджа е красив. Море от зелени, хълмисти гори, пресечено от естествено криволичещи реки. Най-дългата от тях, река Велека, се влива в Черно море чрез дивно красив естуар. Върху Странджа се простира карстов терен, със стръмни варовикови скали, много минерални извори и сложни пещерни системи. Преобладаващите почви в планината са канелени горски, а по средното поречие на река Велека са характерни жълтоземните подзолисти почви.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Странджа планина е място, наситено с необикновени природни и исторически богатства. **Жив музей - мост между два континента: Европа и Азия.**

Флората и фауната правят района уникален в Европа. Специфичната природа е резултат от геоложкото минало, климата и географското местоположение.

В Странджа се срещат уникални растителни видове като Странджанската зеленика.

Горите са от южноевксински тип, формирани от източен горун, източен бук и благун с подлес от лавровидни храсти (странджанска зеленика и други) и субевксински гори от благун, цер и източен горун.

Флората на планината е от **1665 вида**, като има десетки реликтни и ендемични

Фигура 1. Странджанска зеленика

растения. Растенията, които растат в Странджа, са: **бор, смърч, ела и др.** Растителните съобщества в планината се обособили още преди Европа да се отдели от Азия при формирането на Босфора, който сега свързва Черно и Средиземно море. Континенталният лед никога не е достигал планината през ледени епохи. Именно тази липса на залежавания е създавала уникален прозорец към миналото. Растенията, които някога са били широко разпространени на европейския континент през епохата на терциера, сега са запазени единствено в Странджа. **Ето защо планината е жив музей.** Планината е истински рай за дивите животни. Стръмните и скалисти склонове и дълбоките долове и дерета са дом на удивителни птици и бозайници като: **дива котка, златист чакал, видра, черен щъркел, скален орел, бухал и ливаден дърдавец.**

Фауната на Странджа има **99 ендемични вида** безгръбначни животни, а гръбначната ѝ фауна е най-богатата в българска защитена територия – **263 вида.** Фауната на Странджа се характеризира с висок процент на Средиземноморски, суб Средиземноморски и Малоазийски видове. Те са широко разпространени в ниските и средно високите части на планината. За високите части са характерни главно Евро-Сибирски видове.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Бозайници - В планината се срещат 82 вида бозайници. От тях преобладава едрият дивеч: **сърна, благороден елен, вълк, дивата свиня, чакалът, лисица, язовец, бялка и др.** Популацията на **видри във Велека е най-добре запазената в Европа.** Шест вида са включени в Червената Книга на България, а един вид – **тюленът монах** – в Световната Червена Книга. Много е вероятно бозайниците в Странджа да надвишат 82 вида, защото пещерите са само частично проучени.

Фигура 2. Вълк (*Canis lupus*)

От едрите бозайници са характерни **чакалът, вълк, дива свиня, сърна, дива котка, зайци, от малките – сивито хомяче (*Cricetus migratorius*, degree type).**

Вълк (*Canis lupus*) – Вълкът обитава цялата планина, но **популацията му е много малка.** Днес той е застрашен вид, тъй като е бил системно унищожаван от човека, с цел да се защитят домашните животни от неговите нападения.

Видовете птици гнездят в парка, но могат да се видят много повече от тях. Миграционният път на птиците Via Pontica привлича много видове в тази специална област, което прави общия брой на видовете птици. По време на миграцията, огромни **групи щъркели, пеликани и орли** летят над парка и по крайбрежието.

Странджа е най-слабо населената област в България – едва 10 души на квадратен километър. На българска територия в планината и по Черноморското крайбрежие са разположени 4 града: Малко Търново, Царево, Приморско и Ахтопол и няколко десетки предимно малки села, а на турска територия има 5 града: Малък Самоков (Демиркьой), Кофчаз, Лозенград (Къркларели), Бунархисар (Пънархисар) и Виза (Визе) и множество села.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

На територията на планината се намира **Природен парк „Странджа“** (обявен за парк през 1995 година със 116 13 6,2 хектара той е най-голямата защитена територия в България). Природният парк се намира на територията на планината Странджа, която заема територии от България и Турция, като на юг граничи с Република Турция, а на изток с Черно море. На територията му са разположени цялата община Малко Търново, част от община Царево и малка част от община Приморско. В границите му влизат 21 населени места с около 8000 души население. На територията на парка има **5 природни резервата, 14 защитени местности и 8 природни забележителности.**

2.2. Дервентски възвишения

Дервентски възвишения (до 29 юни 1942 г. Дервентски височини, до 5 януари 1946 г. Равногорие) са възвишения в Югоизточна България (около 40%), област Ямбол и Европейска Турция (около 60%).

Простират се от запад на изток на около 50 км, а ширината им общо на българска и турска територия е също около 45 – 50 км. Разположени са между Сремския пролом

на река Тунджа на запад и долините на реките Поповска (ляв приток на Тунджа) и Ченгерлидере (десен приток на Ергене в Турция) на изток, които ги отделят от планината Странджа, а в района на българското село Странджа (село) се свързват с нея. На север и на юг междудолинните им ридове се простират съответно до Елховското поле и Одринската низина в Турция. По главното било на възвишенията, между гранични пирамиди с №№ от 173 до 279 преминава участък от държавната ни граница с Република Турция.

Билото на възвишенията е плоско и леко нахълмено с надморска височина 300 – 450 м, над което се издигат заоблени върхове, най-висок от които е Гюргенбаир

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

(555,2 м), разположен на българска територия, на около 2 км югозападно от село Крайново. Изградени са предимно от варовици и гранити. Има над 30 големи карстови пещери, по-големи от които са: „Керечницата“ с дължина 225 m и водната пропаст „Дрънчи дупка“ с дълбочина от 25 m край село Мелница.

Има непромишлени находища на медни и железни руди. Климатът е преходно средиземноморски. От тях водят началото си реките Поповска, Араплийска (с притока си Боялъшка река) и Правадидере (леви притоци на Тунджа); Сазлъдере (ляв приток на Марица); Татардере, Хавсадере и Ченгерлидере (десни притоци на Ергене). Голяма част от билото и склоновете им са обрасли с широколистни гори и обширни пасища.

На българска територия в северните ридове на Дервентските възвишения са разположени 20 села: Воден, Вълча поляна, Голям Дервент, Гранитово, Златиница, Иглика, Крайново, Лалково, Лесово, Малко Кирилово, Малко Шарково, Маломирово, Мамарчево, Мелница, Раздел, Ситово, Славейково, Срем, Чернозем и Шарково.

На турска територия в южните ридове на възвишенията са разположени 1 град Лалапаша и 20 села: Бююкконлю, Вайсал, Девлетлиагач, Демиркьой, Домбей, Донльой, Калкансьогют, Караамза, Омероба, Саксаган, Татарлар, Ташлъмюселлим, Туглалък, Узунбаир, Хаджъданишмент, Ханлъиндже, Хамзабейли, Чатмакьой, Чомлеккьой и Юнташ.

През възвишенията на българска територия преминават участъци от 2 пътя от Държавната пътна мрежа: В западната им част, от север на юг, на протежение от 20,3 км – последният участък от първокласен път № 7 Силистра – Шумен – Ямбол – ГКПП „Лесово“; В северната им хълмиста част, от запад на изток, от село Добрич до град Болярово, на протежение от 13,6 км – участък от второкласен път № 79 Елхово – Средец – Бургас.

Районът е местообитание за около **120 вида птици**, от които **25 са включени в Червената книга на България**.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

2.3. Лонгозните гори в Странджа

Гората е част от „Зеления пояс“ на българо-турската граница – територия със почти непокътната природа, съхранила се благодарение на строгия граничен контрол по време на Студената война. Лонгозните гори имат уникален характер, който произтича от състава и структурата на горската растителност и специфичните условия, при които тя вирее.

Думата **“лонгоз”** произлиза от два езика. На гръцки “лонгос” означава гора, а на славянски “лонга”- малка горичка във влажни места. Неповторимата смесица от умерен континентален климат и тропичен облик са свойствени само за източната част на Балканския

полуостров в целия свят.

Лонгозните гори рядко се срещат по света, заради богатите си флора, фауна, биологично разнообразие, изключителна красота, климат, геология, различни екологични ценности, водни ресурси и все още е обитавана от диви животни и ендемични видове в Европа.

Характерните особености на този тип екосистеми ги прави изключително ценни. Лонгозните гори в България се намират в резерватите “Камчия”, “Ропотамо”, “Батова” и “Балтата”, както и в защитени местности по поречието на реките Тунджа, Марица и Струма. Тяхната оригиналност, ограничено разпространение и проблемите, свързани с опазването им, ги прави много значими и част от зелената съкровищница на България.

Гората, която се намира в турската част - до **турското градче Инеада**, прилича на някакъв скрит рай със своите вековни и внушителни дървета, изменящи се спрямо сезона езера, които водят постоянна битка за територия с морето, както и със стотиците видове водолюбиви птици, които избират мястото за почивка по време на своите многокилометрови годишни миграции.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

3. Специфика на защитените природни територии в трансграничния регион

3.1. Защитени природни територии и зони на територията на област Ямбол

3.1.1. Разлика между „защитени територии“ и „защитени зони“

Между двете категории има разлика и тя трябва да се прави и отчита, тъй като е съществена. Създаването на **защитените територии** се регламентира от **Закон за защитените територии**, съгласно който държавата изгражда и осигурява функционирането и съхраняването на система от защитени територии като част от регионалната и световната мрежа от такива територии в съответствие с международните договори по опазване на околната среда, по които Република България е страна. Законът цели опазването и съхраняването на защитените територии като национално и общочовешко богатство и достояние и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото.

Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи. В защитените територии се включват гори, земи и водни площи.

Категориите защитени територии са: 1. резерват; 2. национален парк; 3. природна забележителност; 4. поддържан резерват; 5. природен парк; 6. защитена местност. Всяка от тези категории има различни режими, които са описани в закона.

„Защитени зони“ е термин, въведен със **Закона за биологичното разнообразие**, съгласно който Държавата изгражда Национална екологична мрежа, включваща: 1. защитени зони, като част от Европейската екологична мрежа "НАТУРА 2000", в които могат да участват защитени територии; 2. защитени територии, които не попадат в защитените зони.

Националната екологична мрежа цели:

1. дългосрочното опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие;
2. осигуряването на достатъчни по площ и качество места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линееене и зимуване на дивите животни;

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

3. създаването на условия за генетичен обмен между разделени популации и видове;
4. участието на Република България в европейските и световните екологични мрежи;
5. ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитени територии

3.1.2. Защитени зони и територии на територията на Област Ямбол

3.1.2.1. Защитени зони

BG0002026 Дервентски възвишения

Категория: 33 по директивата за птиците (Документи за обявяване: Заповед No.РД-284 от 16.03.2010 г., бр. 29/2010 на Държавен вестник 2-1-2026-284-2010)

Площ: **34863.56 хектара**

Местоположение:

- **Област Ямбол: Община Болярово (с. Воден, с. Иглика, с. Крайново, с. Малко Шарково, с. Мамарчево, с. Ситово, с. Шарково); Община Елхово (с. Вълча поляна, с. Голям Дервент, с. Лалково, с. Лесово, с. Малко Кирилово, с. Мелница, с. Раздел, с. Славейково, с. Чернозем)**

Попада на територията на **РИОСВ- Стара Загора**

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), Орел змияр

Фигура 3. Царски орел (*Aquila heliaca*)

(*Circus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Турилик (*Burhinus oedicnemus*), Бухал (*Bubo bubo*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

(Coracias garrulus), Среден пъстър кълвач (Dendrocopos medius), Сирийски пъстър кълвач (Dendrocopos syriacus), Дебелоклюна чучулига (Melanocorypha calandra), Късопръста чучулига (Calandrella brachydactyla), Горска чучулига (Lullula arborea), Полска бърбрия (Anthus campestris), Червеногърба сврачка (Lanius collurio), Черночела сврачка (Lanius minor), Белочела сврачка (Lanius nubicus), Ястребогушо коприварче (Sylvia nisoria), Голям маслинов присмехулник (Hippolais olivetorum), Градинска овесарка (Emberiza hortulana);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък ястреб (Accipiter nisus), Обикновен мишелов (Buteo buteo), Черношипа ветрушка (Керкenez) (Falco tinnunculus), Сокол орко (Falco subbuteo), Пчелояд (Merops apiaster).

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Режим на дейности:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета, защитни горски пояси) при ползването на земеделските земи като такива;
2. Забранява се залесяването на ливади, пасища и мера, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
3. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
4. Забранява се изграждането на нови фотоволтаични съоръжения и вятърни генератори за производство на електроенергия с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в "Държавен вестник" има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие.
5. Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;
6. Забранява се косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

BG0002066 Западна Странджа

Категория: 33 по директивата за птиците (Документи за обявяване: Заповед No.РД-533 от 26.05.2010 г., бр. 52/2010 на Държавен вестник 2-1-2066-533-2010; Документи за промяна: Промяна в режима на дейностите със Заповед No.РД-83 от 28.01.2013 г., бр. 10/2013 на Държавен вестник)

Площ: **53821.15 хектара**

Местоположение:

- Област Бургас, Община: Средец (с. Белеврен, с. Варовник, с. Голямо Буково, с. Горно Ябълково, с. Гранитец, с. Долно Ябълково, с. Кирова, с. Момина църква, с. Сливово, с. Факия)
- **Област Ямбол, Община: Болярово (гр. Болярово, с. Воден, с. Вълчи извор, с. Голямо Крушево, с. Горска поляна, с. Денница, с. Дъбово, с. Оман, с. Ружица, с. Стефан Караджово, с. Странджа)**

Попада на територията на **РИОСВ Бургас и РИОСВ Стара Загора**

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Розов пеликан

(*Pelecanus onocrotalus*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus m. acourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Късопръст ястреб

(*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Турилик (*Burhinus oedicnemus*), Бухал (*Bubo bubo*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Синявица (*Coracias garrulus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбрия (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Белочела сврачка (*Lanius nubicus*), Ястребогушо коптиварче (*Sylvia nisoria*),

Фигура 4. Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*)

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Режим на дейности:

1. Забранява се залесяването на пасища и мера, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
2. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища;
3. Забранява се изграждането на небезопасни за птици въздушни електропреносни мрежи.
4. Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;
5. Забранява се косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.

BG0000218 Дервентски възвишения 1

Категория: 33 по директивата за местообитанията (Документи за обявяване: Решение No.802 от 04.12.2007 г., бр. 107/2007 на Държавен вестник 2-2-218-802-2007)

Площ: **38696.5 хектара**

Местоположение:

- Област: Хасково, Община: Тополовград, с. Срем
- **Област Ямбол: Община: Болярово (с. Воден, с. Иглика, с. Крайново, с. Малко Шарково, с. Мамарчево, с. Ситово, с. Шарково); Община Елхово (с. Вълча поляна, с. Голям Дервент, с. Гранитово, с. Лалково, с. Лесово, с. Малко Кирилово, с. Мелница, с. Раздел, с. Славейково, с. Чернозем)**

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

BG0000219 Дервентски възвишения 2

Категория: 33 по директивата за местообитанията (Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-219-122-2007)

Площ: **54990.48 хектара**

Местоположение:

- Област Бургас, Община: Средец (с. Белеврен, с. Варовник, с. Голямо Буково, с. Горно Ябълково, с. Граничар, с. Долно Ябълково, с. Кирово, с. Момина църква, с. Сливово, с. Факия)
- **Област Ямбол, Община Болярово (гр. Болярово, с. Воден, с. Вълчи извор, с. Голямо Крушево, с. Горска поляна, с. Крайново, с. Ружица, с. Странджа)**

Попада на територията на **РИОСВ Бургас и РИОСВ Стара Загора**

BG0002094 Адата - Тунджа

Категория: 33 по директивата за птиците (Документи за обявяване: Заповед No.РД-556 от 05.09.2008 г., бр. 84/2008 на Държавен вестник 2-1-2094-556-2008; Документи за промяна: Промяна в режима на дейностите със Заповед No.РД-85 от 28.01.2013 г., бр. 10/2013 на Държавен вестник)

Площ: **5636.61 хектара**

Местоположение:

- Област Сливен, Община Сливен (гр. Сливен, с. Гергевец, с. Глуфишево, с. Желю войвода, с. Камен, с. Крушаре, с. Мечкарево, с. Панаретовци, с. Самуилово)
- **Област Ямбол, Община Тунджа (с. Дражево, с. Завой, с. Кабиле, с. Хаджидимитрово)**

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Предмет на опазване (видове и местообитания):

Фигура 5. Сив кълвач (*Picus canus*)

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Голям воден бик (*Botaurus stellaris*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Малък нирец (*Mergus albellus*),

Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Малък сокол (*Falco columbarius*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбрия (*Anthus campestris*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Малка бекасица (*Limnocryptes minimus*), Средна бекасица (*Gallinago gallinago*), Малък зеленоног водобегач (*Tringa stagnatilis*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видовете птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Режим на дейности:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
2. Забранява се залесяването на ливади, пасища, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
3. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
4. Забранява се добиването на инертни материали от река Тунджа;
5. Забранява се подмяната на крайречните гори от местни дървесни видове с неместни такива на разстояние до 50 м от границите на водните обекти;
6. Забранява се депонирането на отпадъци;
7. Забранява се корекция на речните корита извън населените места, отводняване и пресушаване на разливи и други влажни зони.
8. Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;
9. Забранява се косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.

BG0000402 Бакаджиците

Категория: 33 по директивата за местообитанията (Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-402-122-2007)

Площ: **4501.34 хектара**

Местоположение:

- Област Ямбол: Община Стралджа (с. Войника, с. Иречеково, с. Люлин, с. Тамарино); Община Тунджа (с. Калчево, с. Победа, с. Търнава, с. Чарган, с. Челник)

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**

BG0000513 Войнишки Бакаджик

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Категория: 33 по директивата за местообитанията (Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-513-122-2007)

Площ: **1138.94 хектара**

Местоположение:

- Област Бургас, Община: Средец, с. Зорница
- **Област Ямбол, Община: Стралджа (с. Александрово, с. Войника, с. Поляна)**

Попада на територията на **РИОСВ - Бургас и РИОСВ - Стара Загора**

BG0000420 Гребенец

Категория: 33 по директивата за местообитанията (Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-420-122-2007)

Площ: **9884.53 хектара**

Местоположение:

- Област Сливен: Община Котел (с. Мокрен, с. Седларево); Община Сливен (с. Блатец, с. Глушник, с. Горно Александрово, с. Драгоданово, с. Калояново, с. Сотиря, с. Тополчане, с. Трапоклово)
- **Област Ямбол, Община: Стралджа (гр. Стралджа, с. Зимница)**

Попада на територията на **РИОСВ Бургас и РИОСВ Стара Загора**

BG0000217 Ждрелото на река Тунджа

Категория: 33 по директивата за местообитанията (Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-217-122-2007)

Площ: **7850.43 хектара**

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Местоположение:

- Област Хасково: Община Свиленград, с. Маточина; Община Тополовград (с. Присадец, с. Радовец, с. Срем, с. Устрем, с. Филипово)
- **Област Ямбол, Община Елхово, с. Лесово**

Попада на територията на **РИОСВ Хасково и РИОСВ Стара Загора**

BG0002028 Комплекс Стралджа

Категория: 33 по директивата за птиците (Документи за обявяване: Заповед No.РД-550 от 05.09.2008 г., бр. 84/2008 на Държавен вестник 2-1-2028-550-2008)

Площ: **2872.98 хектара**

Местоположение:

- Област Бургас, Община: Карнобат (с. Венец, с. Деветинци, с. Церковски)
- **Област Ямбол, Община: Стралджа (гр. Стралджа, с. Атолово, с. Лозенец)**

Попада на територията на следните **РИОСВ - Бургас и РИОСВ - Стара Загора**

Предмет на опазване (видове и местообитания):

Фигура 6. Малка бяла чапла
(Egretta garzetta)

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Розов пеликан (Pelecanus onocrotalus), Къдроглав пеликан (Pelecanus crispus), Малък корморан (Phalacrocorax pygmeus), Голям воден бик (Botaurus stellaris), Малък воден бик (Ixobrychus minutus), Нощна чапла (Nycticorax nycticorax), Гривеста чапла (Ardeola ralloides), Малка бяла чапла (Egretta garzetta), Голяма бяла чапла (Egretta alba), Червена чапла (Ardea purpurea), Черен щъркел (Ciconia nigra), Бял щъркел (Ciconia ciconia), Блестящ ибис (Plegadis falcinellus), Лопатарка (Platalea leucorodia), Поен лебед (Cygnus cygnus), Белоока потапница (Aythya nyroca), Малък нирец (Mergus albellus), Червеногуша гъска (Branta ruficollis), Орел рибар (Pandion haliaetus), Осояд (Pernis apivorus), Черна каня (Milvus migrans), Орел змияр (Circaetus gallicus), Тръстиков блатар (Circus aeruginosus), Полски блатар (Circus cyaneus), Ливаден блатар (Circus pygargus), Малък креслив орел (Aquila pomarina), Скален орел (Aquila chrysaetos), Късопръст ястреб (Accipiter brevipes), Белоопашат мишелов (Buteo rufinus), Царски орел (Aquila heliaca), Вечерна ветрушка (Falco vespertinus), Сив жерав (Grus grus), Голяма пъструшка (Porzana porzana), Средна пъструшка (Porzana parva), Ливаден дърдавец (Crex crex), Кокилобегач (Himantopus himantopus), Саб леклюн (Recurvirostra avosetta), Турилик (Burhinus

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

oedicnemus), Малка черноглава чайка (*Larus melanocephalus*), Малка чайка (*Larus minutus*), Каспийска рибарка (*Sterna caspia*), Белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), Черна рибарка (*Chlidonias niger*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Голям гмурец

(*Podiceps cristatus*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Фиш (*Anas penelope*), Сива патица (*Anas strepera*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*),

Фигура 7. Сив жерав (*Grus grus*)

Шилоопашата патица (*Anas acuta*), Лятно бърне (*Anas querquedula*), Клопач (*Anas clypeata*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Среден нирец (*Mergus serrator*), Голям нирец (*Mergus merganser*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Воден дърдавец (*Rallus aquaticus*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Пясъчен дъждосвирец (*Charadrius hiaticula*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Тъмногърд брегобегач (*Calidris alpina*), Средна бекасица (*Gallinago gallinago*), Черноопашат крайбрежен бекас (*Limosa limosa*), Голям червеноног водобегач (*Tringa erythropus*), Малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*), Малък зеленоног водобегач (*Tringa stagnatilis*), Голям зеленоног водобегач (*Tringa nebularia*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Чайка буревестница (*Larus canus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

2. Възстановяване на местообитания на видовете птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Режим на дейности:

1. Забранява се изграждането на нови отводнителни канали и удълбаването на съществуващите;
2. Забранява се извършването на сечи, освен санитарни на ширина до 50 м от бреговете на водоемите;
3. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове), при ползването на земеделските земи като такива;
4. Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
5. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
6. Забранява се косенето на ливадите от периферията към центъра, с бързоподвижна техника и преди 15 юли;
7. Забранява се косенето на тръстика в периода от 1 март до 15 август;
8. Забранява се паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност.

BG0000196 Река Мочурица

Категория: 33 по директивата за местообитанията (Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-196-122-2007)

Площ: **8702.83 хектара**

Местоположение:

- Област Бургас: Община Карнобат (гр. Карнобат, с. Венец, с. Глумче, с. Деветак, с. Деветинци, с. Зимен, с. Искра, с. Кликач, с. Крумово градище, с. Мъдрино, с. Невестино, с. Огнен, с. Сигмен, с. Церковски); Община Сунгурларе (гр. Сунгурларе, с. Вълчин, с. Горово, с. Славянци, с. Чубра)
- Област: Сливен, Община: Котел (с. Мокрен, с. Пъдарево)
- **Област Ямбол: Община Стралджа (гр. Стралджа, с. Воденичане, с. Джинот, с. Зимница, с. Маленово, с. Палаузово, с. Чарда); Община Тунджа (с. Веселиново, с. Могила); Община Ямбол, гр. Ямбол**

Попада на територията на **РИОСВ - Бургас и РИОСВ - Стара Загора**

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

BG0000427 Река Овчарица

Категория: 33 по директивата за местообитанията (Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-427-122-2007)

Площ: **1163.72 хектара**

Местоположение:

- Област Сливен, Община: Нова Загора (с. Бял кладенец, с. Еленово, с. Прохорово)
- Област Стара Загора: Община Гълъбово (гр. Гълъбово, с. Обручище); Община Раднево (с. Ковачево, с. Овчарци, с. Полски Градец, с. Трояново)

▪ **Област Ямбол, Община: Тунджа, с. Скалица**

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**

BG0000192 Река Тунджа 1

Категория: 33 по директивата за местообитанията (Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-192-122-2007; Документи за промяна: Промяна в площта - увеличаване с Решение No.811 от 16.11.2010 г., бр. 96/2010 на Държавен вестник)

Площ: **9503.0 хектара**

Местоположение:

- Област Сливен: Община Нова Загора (с. Баня, с. Съдийско поле); Община Сливен (гр. Сливен, с. Бинкос, с. Блатец, с. Гавраилово, с. Глуфишево, с. Горно Александрово, с. Драгоданово, с. Желю войвода, с. Злати войвода, с. Камен, с. Ковачите, с. Крушаре, с. Малко Чочовени, с. Мечкарево, с. Панаретовци, с. Самуилово, с. Селиминово, с. Струпец, с. Трапоклово, с. Чинтулово); Община Твърдица (с. Близнец, с. Сърцево, с. Червенаково)
- Област Стара Загора: Община Казанлък (гр. Казанлък, с. Бузовград, с. Горно Черковище, с. Копринка, с. Кънчево, с. Овощник, с. Розово, с. Ръжена, с. Черганово); Община Мъглиж (гр. Мъглиж, с. Ветрен, с. Зимница, с. Тулово, с. Шаново, с. Юлиево, с. Ягода); Община Николаево (гр. Николаево, с. Елхово, с. Нова махала); Община Павел баня (гр. Павел баня, с. Александрово, с. Виден, с. Габарево, с. Манолово, с. Осетеново, с. Търничени)
- **Област Ямбол, Община: Стралджа, с. Зимница; Община Тунджа (с. Веселиново, с. Дражево, с. Завой, с. Кабиле, с. Хаджидимитрово); Община Ямбол, гр. Ямбол**

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора.**

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

BG0000195 Река Тунджа 2

Категория: 33 по директивата за местообитанията (Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-195-122-2007)

Площ: **5948.72 хектара**

Местоположение:

- Област Хасково, Община: Тополовград (с. Княжево, с. Срем)
- **Област Ямбол, Община Елхово (гр. Елхово, с. Бояново, с. Гранитово, с. Изгрев, с. Кирилово, с. Трънково); Община Тунджа (с. Каравелово, с. Коневец, с. Кукорево, с. Маломир, с. Окоп, с. Тенево, с. Ханово); Община: Ямбол, гр. Ямбол**

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**

BG0000212 Сакар

Категория: 33 по директивата за местообитанията (Документи за обявяване: Решение No.611 от 16.10.2007 г., бр. 85/2007 на Държавен вестник 2-2-212-611-2007)

Площ: **132118.2 хектара**

Местоположение:

- Област Хасково: Община Любимец (гр. Любимец, с. Васково, с. Георги Добрево, с. Йерусалимово, с. Оряхово); Община Свиленград (гр. Свиленград, с. Варник, с. Генералово, с. Дервишка могила, с. Димитровче, с. Капитан Андреево, с. Костур, с. Левка, с. Лисово, с. Маточина, с. Михалич, с. Младиново, с. Момково, с. Мустрак, с. Пашово, с. Пъстрогор, с. Равна гора, с. Райкова могила, с. Сладун, с. Студена, с. Чернодъб, с. Щит); Община Тополовград (гр. Тополовград, с. Българска поляна, с. Доброселец, с. Каменна река, с. Капитан Петко войвода, с. Княжево, с. Мрамор, с. Орешник, с. Орлов дол, с. Планиново, с. Присадец, с. Радовец, с. Сакарци, с. Синапово, с. Срем, с. Устрем, с. Филипово, с. Хлябово, с. Чукарово); Община Харманли (с. Браница, с. Доситеево, с. Дрипчево, с. Изворово, с. Рогозиново, с. Черепово)
- **Област Ямбол, Община Елхово, с. Малък манастир; Община Тунджа (с. Генерал Тошево, с. Голям манастир)**

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора и РИОСВ - Хасково**

BG0002021 Сакар

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Категория: 33 по директивата за птиците (Документи за обявяване: Заповед No.РД-758 от 19.08.2010 г., бр. 72/2010 на Държавен вестник 2-1-2021-758-2010; Документи за промяна: Промяна в режима на дейностите със Заповед No.РД-70 от 28.01.2103 г., бр. 10/2013 на Държавен вестник)

Площ: **125722.28 хектара**

Местоположение:

- Област Хасково, Община Любимец (с. Васково, с. Георги Добрево); Община Свиленград (гр. Свиленград, с. Варник, с. Дервишка могила, с. Димитровче, с. Капитан Андреево, с. Костур, с. Левка, с. Лисово, с. Маточина, с. Михалич, с. Младиново, с. Момково, с. Мустрак, с. Пашово, с. Пъстрогор, с. Равна гора, с. Райкова могила, с. Сладун, с. Студена, с. Чернодъб, с. Щит); Община Тополовград (гр. Тополовград, с. Българска поляна, с. Доброселец, с. Каменна река, с. Капитан Петко войвода, с. Княжево, с. Мрамор, с. Орешник, с. Орлов дол, с. Планиново, с. Присадец, с. Радовец, с. Сакарци, с. Синапово, с. Срем, с. Устрем, с. Филипово, с. Хлябово, с. Чукарово); Община Харманли (с. Дрипчево, с. Изворово, с. Черепово)
- **Област Ямбол: Община Елхово (с. Гранитово, с. Изгрев, с. Лесово, с. Малък манастир, с. Пчела); Община Тунджа (с. Генерал Тошево, с. Голям манастир)**

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора и РИОСВ - Хасково**

Предмет на опазване (видове и местообитания):

Фигура 8. Ловен сокол (Falco cherrug)

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Розов пеликан (Pelecanus onocrotalus), Къдроглав пеликан (Pelecanus crispus), Малък корморан (Phalacrocorax pygmeus), Голям воден бик (Botaurus stellaris), Малък воден бик (Ixobrychus minutus), Нощна чапла (Nycticorax nycticorax), Гривеста чапла (Ardeola ralloides), Малка бяла чапла (Egretta garzetta), Голяма бяла чапла (Egretta alba), Червена чапла (Ardea purpurea),

Черен щъркел (Ciconia nigra), Бял щъркел (Ciconia ciconia), Поен лебед (Cygnus cygnus), Белоока потапница (Aythya nyroca), Малък нирец (Mergus albellus), Орел рибар (Pandion haliaetus), Осояд (Pernis apivorus), Черна каня (Milvus migrans), Морски орел (Haliaeetus albicilla), Египетски лешояд (Neophron percnopterus), Белоглав лешояд (Gyps fulvus), Орел змияр (Circaetus gallicus), Тръстиков блатар

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

(*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Лива- ден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Голям креслив орел (*Aquila clanga*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Белошипа ветрушка (*Falco naumanni*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Малък сокол (*Falco columbarius*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Кокилобегач (*Himantopus himantopus*), Турилик (*Burhinus oedipnemos*), Голяма бекасица (*Gallinago media*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Речна рибарка (*Sterna hirundo*), Белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), Черна рибарка (*Chlidonias niger*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбрица (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Белочела сврачка (*Lanius nubicus*), Черногърбо каменарче (*Oenanthe pleschanka*), Мустакато шаварче (*Acrocephalus melanopogon*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Сива патица (*Anas strepera*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Шилоо пашата патица (*Anas acuta*), Лятно бърне (*Anas querquedula*), Клопач

Фигура 9. Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*)

(*Anas clypeata*), Червеноклюна потапница (*Netta rufina*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Северен мишелов (*Buteo lagopus*), Степен орел (*Aquila nipalensis*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

(Falco subbuteo), Воден дърдавец (Rallus aquaticus), Зеленоножка (Gallinula chloropus), Лиска (Fulica atra), Стридожд (Haematopus ostralegus), Речен дъждосвирец (Charadrius dubius), Малка бекарина (Lymnocryptes minimus), Средна бекарина (Gallinago gallinago), Горски бекас (Scolopax risticola), Малък червеноног водобегач (Tringa totanus), Малък зеленоног водобегач (Tringa stagnatilis), Голям зеленоног водобегач (Tringa nebularia), Голям горски водобегач (Tringa ochropus), Късокрил кюкавец (Actitis hypoleucos), Речна чайка (Larus ridibundus), Малка черногърба чайка (Larus fuscus), Белокрила рибарка (Chlidonias leucopterus), Жълтокрака чайка (Larus cachinnans), Пчелояд (Merops apiaster).

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Режим на дейности:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
2. Забранява се залесяването на пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
3. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища;
4. Забранява се разкриването на нови и разширяването площта на съществуващи кариери, рудници и мини, с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в Държавен вестник има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие;
5. Забранява се изграждането на нови фотоволтаични системи и вятърни генератори за производство на електроенергия, с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в Държавен вестник има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие. Режимът не се прилага за изграждане на: фотоволтаични системи в имоти с начин на трайно ползване според Единния класификатор на кадастъра и съответстващите им кодове от групите стопански дворове и производствени бази на селското стопанство, животновъдни комплекси и ферми, които са свързани с електроразпределителната мрежа; вятърни генератори, наземни, покривни и

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

фасадни фотоволтаични системи, използвани като собствени източници на електрическа енергия;

6. Забранява се изграждането на небезопасени за птици въздушни електропреносни мрежи.

7. Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;

8. Забранява се косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.

BG0000401 Свети Илийски възвишения

Категория: 33 по директивата за местообитанията (Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-401-122-2007)

Площ: **8458.46 хектара**

Местоположение:

- Област Сливен, Община: Нова Загора (с. Дядово, с. Езеро, с. Еленово, с. Омарчево, с. Питово, с. Полско Пъдарево, с. Прохорово, с. Радево, с. Сокол)
- **Област Ямбол, Община: Тунджа (с. Ботево, с. Бояджик, с. Гълъбинци, с. Златари, с. Меден кладенец, с. Межда, с. Савино)**

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**.

BG0000198 Средецка река

Категория: 33 по директивата за местообитанията (Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-198-122-2007)

Площ: **707.22 хектара**

Местоположение:

- Област: Бургас, Община: Средец (гр. Средец, с. Белила, с. Бистрец, с. Гранитец, с. Дебелт, с. Драчево, с. Дюлево, с. Загорци, с. Кубадин, с. Проход, с. Светлина, с. Синьо камене)
- **Област Ямбол, Община: Болярово (с. Голямо Крушево, с. Денница, с. Оман)**

Попада на територията на **РИОСВ - Бургас и РИОСВ - Стара Загора**

BG0000205 Стралджа

Категория: 33 по директивата за местообитанията (Документи за обявяване: Заповед No.380 от 15.05.2020 г., бр. 50/2020 на Държавен вестник 2-2-205-380-2020)

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Площ: **881.3 хектара**

Местоположение:

- Област: Бургас, Община: Карнобат (с. Венец, с. Деветинци)
- **Област Ямбол, Община: Стралджа (гр. Стралджа, с. Атолово)**

Попада на територията на **РИОСВ - Бургас и РИОСВ - Стара Загора**

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 1 от ЗБР: 1340 * Континентални солени ливади; 1530 * Панонски солени степи и солени блати;

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР: 2.2.1. Бозайници – Лалугер (*Spermophilus citellus*), Видра (*Lutra lutra*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*); 2.2.2. Земноводни и влечуги – Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*); 2.2.3. Риби – Маришка мряна (*Barbus cyclolepis*); 2.2.4. Безгръбначни – Ценагрион (Ручейно пъстриче) (*Coenagrion ornatum*).

Фигура 10. Видра (*Lutra lutra*)

BG0002027 Язовир Малко Шарково

Категория: 33 по директивата за птиците (Документи за обявяване: Заповед No.РД-840 от 17.11.2008 г., бр. 108/2008 на Държавен вестник 2-1-2027-840-2008)

Площ: **1327.76 хектара**

Местоположение:

- **Област Ямбол, Община: Болярово (с. Воден, с. Малко Шарково, с. Ружица)**

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), Морски орел (*Haliaeetus albicilla*), Полски

Фигура 11. Чайка буревестница (*Larus canus*)

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

блатар (*Circus cyaneus*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Малък сокол (*Falco columbarius*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Голям нирец (*Mergus merganser*), Лиска (*Fulica atra*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Чайка буревестница (*Larus canus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*).

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Режим на дейности:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
2. Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
3. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
4. Забранява се паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност;
5. Забранява се намаляването площта на крайбрежните гори от местни дървесни видове.

BG0002023 Язовир Овчарица

Категория: 33 по директивата за птиците (Документи за обявяване: Заповед No.РД-549 от 05.09.2008 г., бр. 83/2008 на Държавен вестник 2-1-2023-549-2008; Документи за промяна: Приемане на План за управление със Заповед No.РД-223 от 22.04.2016 г., бр. 37/2016 на Държавен вестник)

Площ: **4306.28 хектара**

Местоположение:

- Област: Сливен, Община: Нова Загора (с. Бял кладенец, с. Радецки)
- Област: Стара Загора, Община: Раднево, с. Ковачево
- **Област Ямбол, Община: Тунджа (с. Овчи кладенец, с. Скалица)**

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Голям воден бик (*Botaurus stellaris*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Червена чапла (*Ardea purpurea*), Черен

Фигура 12. Тундров лебед (*Cygnus columbianus*)

щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Лопатарка (*Platalea leucorodia*), Тундров лебед (*Cygnus columbianus*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), Белоока потапница (*Aythya nyroca*), Малък нирец (*Mergus albellus*), Морски орел (*Haliaeetus albicilla*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Бойник (*Philomachus pugnax*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Малка чайка (*Larus minutus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocorpos syriacus*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Голям нирец (*Mergus merganser*), Лиска (*Fulica atra*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Чайка буревестница (*Larus canus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*).

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

2. Възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Режим на дейности:

1. *Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;*
2. *Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;*
3. *Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;*
4. *Забранява се извършването на сечи, освен санитарни на ширина до 50 м от бреговете на язовира;*
5. *Забранява се паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност.*

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

3.1.2.2. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ, съгласно Регистър на защитените територии и защитените зони в България

БАЛАБАНА (Код в регистъра: 17)

Категория: Поддържан резерват

(Документи за обявяване: Заповед No.2676 от 21.12.1960 г., бр. 20/1961 на Държавен вестник 2676-1960 г. Документи за промяна: 1. Промяна в площта - увеличаване със Заповед No.752 от 19.07.1984 г., бр. 69/1984 на Държавен вестник 752-1984 г.; 2. Прекатегоризация с със Заповед No.376 от 15.10.1999 г., бр. 97/1999 на Държавен вестник 376-1999 г.; 3. Приемане на План за управление със Заповед No.РД-590 от 04.07.2002 г., бр. 85/2002 на Държавен вестник 590-2002 г.; 4. Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-57 от 30.01.2008 г., бр. 39/2008 на Държавен вестник 57-2008 г.; 5. Приемане на План за управление със Заповед No.РД-283 от 26.05.2016 г., бр. 48/2016 на Държавен вестник 283-2016 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: **76.98 хектара**

Местоположение: Област: Ямбол, **Община: Елхово, гр. Елхово**

Попада на територията на следните **РИОСВ – Стара Загора**

Цели на обявяване: Местообитания на различни видове **чапли. Равнинни лонгозни гори.**

Режим на дейности:

До утвърждаване на план за управление в поддържания резерват се разрешава извършване на следните дейности:

1. Извеждане на санитарни сечи;
2. Възстановяване и поддържане на крайречна гора;
3. Създаване на условия за гнездене на чапли;
4. Създаване на условия за гнездене на колхидския фазан;
5. Регулиране числеността на лисици, чакали, белки и диви свине.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

БЛАТОТО (Код в регистъра: 11)

Категория: Защитена местност

(Документи за обявяване: Заповед No.1938 от 03.07.1970 г., бр. 65/1970 на Държавен вестник 1938-1970 г.; Документи за промяна: Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-949 от 28.12.2007 г., бр. 32/2008 на Държавен вестник 949-2007 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: **15.45 хектара**

Местоположение: Област: Ямбол, **Община: Стралджа, с. Палаузово**

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**

Цели на обявяване: Опазване на естествено находище на **блатно кокиче**

Режим на дейности:

1. *Забранява се разораване, отводняване или изменение начина на ползуване на терените, което води до унищожаване находищата на блатното кокиче*
2. *Забранява се пашата на добитък и косенето на ливадите преди прибирането на блатното кокиче - не по-рано от 30 май*

ВЕСЕЛИНОВСКА ГОРА (Код в регистъра: 178)

Категория: Защитена местност

(Документи за обявяване: Заповед No.357 от 09.02.1973 г., бр. 21/1973 на Държавен вестник 357-1973 г.; Документи за промяна: Прекатегоризация със Заповед No.РД-854 от 18.09.2002 г., бр. 108/2002 на Държавен вестник 854-2002 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: **15.0 хектара**

Местоположение: Област: Ямбол, **Община: Тунджа, с. Веселиново**

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**

Цели на обявяване: Опазване на **широколистна лонгозна гора**.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Режим на дейности:

1. Забранява се извеждането на сечи, освен санитарни и ландшафтни, с оглед за подобряване на санитарното и ландшафтно състояние на обектите. Стопанисването да се извършва съгласно устройствените проекти с максимално запазване на природната обстановка;
2. Забранява се пашата на добитък през всяко време;
3. Забранява се откриване на кариери, къртене на камъни, вадене на пясък и други инертни материали, изхвърляне на сгурия и различни промишлени отпадъци, както и всякакви действия, чрез които се нарушава или загрозява природната обстановка в тях.

ГОРНА ТОПЧИЯ (Код в регистъра: 12)

Категория: Резерват

(Документи за обявяване: Постановление на Министерски Съвет No.1171 от 24.09.1951 г., бр. на Държавен вестник 1171-1951 г.; Документи за промяна: 1. Промяна в площта - увеличаване със Заповед No.754 от 19.07.1984 г., бр. 69/1984 на Държавен вестник 754-1984 г.; 2. Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-942 от 28.12.2007 г., бр. 32/2008 на Държавен вестник 942-2007 г.; 3. Приемане на План за управление със Заповед No.РД-799 от 02.12.2015 г., бр. 100/2015 на Държавен вестник 799-2015 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: 164.38 хектара

Местоположение: Област: Ямбол, **Община: Тунджа, с. Коневец**

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**

Цели на обявяване: Лонгозна гора

Режим на дейности:

- В резервата се забраняват всякакви дейности, с изключение на: 1. тяхната охрана; 2. посещения с научна цел; 3. преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел; 4. събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите;

ДЕБЕЛАТА КОРИЯ - с. ТЕНЕВО (Код в регистъра: 55)

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Категория: Защитена местност

(Документи за обявяване: Заповед No.503 от 08.07.1980 г., бр. 65/1980 на Държавен вестник 503-1980 г.; Документи за промяна: Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-947 от 28.12.2007 г., бр. 32/2008 на Държавен вестник 947-2007 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: **30.32 хектара**

Местоположение: Област: Ямбол, **Община: Тунджа, с. Тенево**

Попада на територията на **РИОСВ: Стара Загора**

Цели на обявяване: Опазване на естествена **ясенова и брястова гора и характерен пейзаж.**

Режим на дейности:

1. *Забранява се пашата на домашни животни*
2. *Забранява се повреждане на горската растителност*
3. *Забранява се преследването на дивите животни и нарушаване на местообитанията им*
4. *Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се изменя ландшафта.*
5. *Забранява се извършването на каквото и да е строителство освен предвиденото по устройствения проект за защитената територия*
6. *Разрешава се в горите да се водят отгледни и санитарни сечи, съгласувани с районната инспекция за опазване на природната среда*

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

ДОЛНА ТОПЧИЯ (Код в регистъра: 18)

Категория: Поддържан резерват

(Документи за обявяване: Заповед No.225 от 29.02.1960 г., бр. на Държавен вестник

225-1960 г.; Документи за промяна: 1. Промяна в площта - намаляване със Заповед No.1700 от 17.07.1961 г., бр. на Държавен вестник 1700-1961 г.; 2. Промяна в площта - намаляване със Заповед No.756 от 19.07.1984 г., бр. 69/1984 на Държавен вестник 756-1984 г.; 3. Прекатегоризация със Заповед No.377 от 15.10.1999 г., бр. 97/1999 на Държавен вестник 377-1999 г.; 4. Приемане на План за управление със Заповед No.РД-590 от 04.07.2002 г., бр. 85/2002 на Държавен вестник

590-2002 г.; 5. Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-245 от 18.04.2008 г., бр. 73/2008 на Държавен вестник 245-2008 г.; 6. Приемане на План за управление със Заповед No.РД-283 от 26.05.2016 г., бр. 48/2016 на Държавен вестник 283-2016 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: **467.47 хектара**

Местоположение: Област: Ямбол, Община: Елхово, Населено място: гр. Елхово, с. Трънково

Попада на територията **РИОСВ - Стара Загора**

Цели на обявяване: Находище на **колхидски фазан. Лонгозна гора.**

Режим на дейности:

До утвърждаване на план за управление в поддържания резерват се разрешава извършване на следните дейности: 1. Извеждане на санитарни сечи; 2. Възстановяване и поддържане на крайречна гора; 3.

Създаване на условия за гнездене на колхидския фазан; 4. Регулиране числеността на лисици, чакали, белки и диви свине.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

ДРЪНЧИ ДУПКА (Код в регистъра: 232)

Категория: Природна забележителност

(Документи за обявяване: Заповед No.37 от 11.01.1968 г., бр. 43/1968 на Държавен вестник 37-1968 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: **5.0 хектара**

Местоположение: Област: Ямбол, **Община: Елхово, с. Мелница**

Попада на територията на следните **РИОСВ - Стара Загора**

Цели на обявяване: 1. Опазване на **пещера**

Режим на дейности:

1. *Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения*
2. *Забранява се пашата на какъвто и да е добитък и през всяко време*
3. *Забранява се да се преследването на дивите животни, птиците и техните малки и развалянето на гнездата и леговищата им*
4. *Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения*
5. *Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите*

ЖДРЕЛОТО НА РЕКА ТУНДЖА (Код в регистъра: 452)

Категория: Защитена местност

(Документи за обявяване: Заповед No.РД-385 от 13.06.2007 г., бр. 61/2007 на Държавен вестник 385-2007 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: **1891.21 хектара**

Местоположение:

- Област: Хасково, Община: Тополовград, с. Радовец
- Област: Ямбол, **Община: Елхово, с. Лесово**

Попада на територията на **РИОСВ - Хасково**

Цели на обявяване:

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

1. Опазване на конзервационно значими местообитания на 149 вида птици, 8 вида земноводни, 21 вида влечуги, на други защитени, редки и уязвими растителни и животински видове, техните съобщества, както и характерен ландшафт;

Режим на дейности:

1. Забранява се строителство на промишлени обекти, сгради, пътища, канали, технически и други съоръжения, включително за производство на електроенергия, с изключение на строителство и дейности, свързани с охраната на държавната граница на Република България;
2. Забранява се търсене и проучване на подземни богатства, разкриване на кариери, мини и други дейности, водещи до увреждане на естествения ландшафт и нарушаване на естественото състояние на водния обект и бреговете му;
3. Забранява се създаване на култури от неместни растителни видове, с изключение на натурализираните видове.

ИВАН ГЪОЛ (Код в регистъра: 10)

Категория: Защитена местност

(Документи за обявяване: Заповед No.1938 от 03.07.1970 г., бр. 65/1970 на Държавен вестник 1938-1970 г.; Документи за промяна: Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-946 от 28.12.2007 г., бр. 32/2008 на Държавен вестник 946-2007 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: **31.26 хектара**

Местоположение: Област: Ямбол, **Община: Ямбол, гр. Ямбол**

Попада на територията на следните **РИОСВ - Стара Загора**

Фигура 13. Блатно кокиче

Цели на обявяване: 1. Опазване на естествено находище на **блатно кокиче**.

Режим на дейности:

1. Забранява се разораване, отводняване или изменяне начина на ползуване на терените, което води до унищожаване находищата на блатното кокиче
2. Забранява се пашата на добитък и косенето на ливадите преди прибирането на блатното кокиче - не по-рано от 30 май

ЛОНГОЗИТЕ (Код в регистъра: 502)

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Категория: Защитена местност

(Документи за обявяване: Заповед No.РД-619 от 27.07.2007 г., бр. 72/2007 на Държавен вестник 619-2007 г.; Документи за промяна: Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-832 от 14.11.2011 г., бр. 96/2011 на Държавен вестник 832-2011 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: **176.91 хектара**

Местоположение:

- Област: Ямбол, **Община: Елхово, с. Бояново**
- Област: Ямбол, **Община: Тунджа, с. Коневец**

Попада на територията на следните **РИОСВ - Стара Загора**

Режим на дейности:

1. Забранява се строителство на сгради, пътища и канали;
2. Забранява се разкриване на кариери и мини, изменение на водния режим и корекция на реката, замърсяване с химически вещества, промишлени и битови отпадъци;
3. Забранява се създаване на лични и помощни стопанства;
4. Забранява се ловуване;
5. Забранява се събиране на яйца и разваляне на гнездата на птиците;
6. Разрешава се обработване на земята от поземления фонд
7. Разрешава се провеждане на горскостопански мероприятия в насажденията;
8. Разрешава се провеждане на мероприятия за подобряване състоянието на местната форма на колхитския фазан, както и подобряването на състоянието на екосистемата в резервата, по предварително съгласуван с Комитета за опазване на природната среда и Българската академия на науките план;
9. Разрешава се риболов по р. Тунджа.

НАХОДИЩЕ НА ВАГЕНИЦОВА МЕТЛИЧИНА (Код в регистъра: 547)

Категория: Защитена местност

(Документи за обявяване: Заповед No.РД-685 от 29.08.2012 г., бр. 75/2012 на Държавен вестник 685-2012 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: **29.97 хектара**

Местоположение: Област: Ямбол, **Община: Елхово, с. Голям Дервент**

Фигура 14. Вагеницова метличина (Centaurea)

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**

Цели на обявяване: 1. Опазване на растителен вид **Вагеницова метличина** (*Centaurea wagenitziana* Bancheva & Kit Tan), и неговото местообитание.

Режим на дейности:

1. Забранява се промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята;
2. Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
3. Забранява се строителство;
4. Забранява се залесяване.

НАХОДИЩЕ НА МРАЗОВЕЦ В М. ОРМАНА (Код в регистъра: 487)

Фигура 15. Мразовец

Категория: Природна забележителност

(Документи за обявяване: Заповед No.521 от 20.05.1985 г., бр. 45/1985 на Държавен вестник 521-1985 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: **0.8 хектара**

Местоположение: Област: Ямбол, **Община: Ямбол,**

Населено място: гр. Ямбол

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**

Цели на обявяване: 1. Опазване на находище на **мразовец**

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Режим на дейности:

1. Забраняват се всякакви дейности, които водят до повреждане или унищожаване на дърветата
2. Забранява се късането или изкореняването на растенията
3. Забранява се влизането, лагеруването, преминаването и паркирането на моторни превозни средства
4. Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим
5. Забранява се извеждането на сечи, освен санитарни
6. Забранява се всякакво строителство

Находище на Наделенолистно великденче - Лесово (Код в регистъра: 548)

Категория: Защитена местност

(Документи за обявяване: Заповед No.РД-814 от 29.10.2012 г., бр. 95/2012 на Държавен вестник 814-2012 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: **18.58 хектара**

Местоположение: Област: Ямбол, **Община: Елхово, с. Лесово**

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**

Фигура 16. Наделенолистно великденче (Veronica multifida L.)

Цели на обявяване: Опазване на растителен вид **Наделенолистно великденче (Veronica multifida L.)**, и неговото местообитание.

Режим на дейности:

1. Забранява се промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята;
2. Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
3. Забранява се строителство;
4. Забранява се внасяне на неместни видове.

ПТИЦИТЕ (Код в регистъра: 497)

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Категория: Защитена местност

(Документи за обявяване: Заповед No.РД-518 от 12.07.2007 г., бр. 72/2007 на Държавен вестник 518-2007 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: **65.0 хектара**

Местоположение: Област: Ямбол, **Община: Елхово, гр. Елхово**

Попада на територията на следните **РИОСВ - Стара Загора**

Режим на дейности:

1. *Забранява се строителството на сгради, пътища и канали;*
2. *Забранява се разкриване на кариери, изменение на водния режим и корекция на р. Тунджа, замърсяването с химични вещества, промишлени и битови отпадъци;*
3. *Забранява се ловуване;*
4. *Забранява се събирането на яйца и развалянето на гнездата на птиците;*
5. *Забранява се използване на химически средства за борба с вредителите, в селското и горското стопанство;*
6. *Забранява се паша на домашни животни в отдел 40""в";*
7. *Разрешава се обработването на селскостопанските земи;*
8. *Разрешава се обработването на селскостопанските земи;*
9. *Разрешава се паша на домашни животни.*

ТЕТРОЛИКА (Код в регистъра: 499)

Категория: Природна забележителност

(Документи за обявяване: Заповед No.425 от 18.05.1987 г., бр. 45/1987 на Държавен вестник 425-1987 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: **16.5 хектара**

Местоположение: Област: Ямбол, **Община: Тунджа (Победа, с. Симеоново)**

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**

Цели на обявяване: Опазване на единственото находище

Фигура 17. Блестящо на **блестящо лале - български ендемит**

Режим на дейности:

1. *Забраняват се всякакви дейности, които водят до повреждане или унищожаване на дърветата*
2. *Забранява се късането или изкореняването на растенията*

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

3. *Забранява се влизането, лагеруването, преминаването и паркирането на моторни превозни средства*
4. *Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим*
5. *Забранява се паша на домашни животни*
6. *Забранява се всякакво строителство*
7. *Разрешава се разселване на луковици от блестящо лале съгласувано с БАН и КОПС*

ТЪРНАВСКИ БАКАДЖИК (Код в регистъра: 556)

Категория: Защитена местност

(Документи за обявяване: Заповед No.РД-31 от 16.01.2013 г., бр. 14/2013 на Държавен вестник 31-2013 г.)

Цифрови граници - WGS 84, UTM 35N зона (shp)

Площ: **14.88 хектара**

Местоположение: Област: Ямбол, **Община:**
Тунджа (с. Победа, с. Търнава)

Попада на територията на **РИОСВ - Стара Загора**

Фигура 18. Тракийски клин
(Astracantha thracica)

Цели на обявяване: Опазване на растителен вид **Тракийски клин (Astracantha thracica)**, и неговото местообитание.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Режим на дейности:

1. *Забранява се промяна в предназначението и начина на трайно ползване на земята;*
2. *Забранява се строителство, с изключение на дейности, свързани с реконструкция и ремонт на съществуващи съоръжения;*
3. *Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;*
4. *Забранява се внасяне на неместни видове.*

3.2. Природни ресурси и защитени територии в турската част на трансграничния регион

Генетичното разнообразие в Турция е важно, особено с генетичните ресурси при растенията, тъй като страната се намира в пресечната точка на Средиземноморския и Близкоизточния генетичен център. Тези два региона имат възлово значение на появата на зърнените култури и културите в градинарството. Обявени са редица защитени територии като национални паркове, природни паркове, Рамсарски места и др. и през последните няколко години броят им се увеличава. В Турция за защитени са обявени **41 национални парка** (898 044 ha), **31 природни територии** (46 575 ha), **34 природни парка** (79 299 ha), **103 паметника на природата** (5 541 ha), **14 територии** (1 211 254 ha), **81 територии за защита на дивеч** (1 201 285 ha) и **13 Рамсарски места** (203 762 ha). От 2000 г. насам делът на защитените територии с различен статут в общата площ на страната се е увеличил от 4% до около 6%.

Във **Вилает Къркларели** има две защитени територии: **резерват Кастура Кьорфезъ**, където от интерес е популацията от черен бор и резерватът на **ез. Сака**.

По брега на Черно море преминава Виа Понтика/Северна Анатолия, който пресича и територията на Вилает Къркларели.

Националният парк ез. Гала се намира на територията на Вилает Едирне. Той се явява влажна зона (Клас I по МСЗН) и заема площ от 2 369 ha. В парка живеят 111 вида птици, много от които са изключително редки и застрашени. В ез. Гала в устието на р. Марица има 6 растителни формации. В района има 5 горски природни резервата, както и други 5 влажни зони със същия статут (Клас I по МСЗН).

В допълнение към ез. Гала мястото, където се намират и езерата Гьолбала и Егрибуюк е около 1 500 ha и е обявено за влажна зона - природен обект от Клас I

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

(Решение № 4218 от 25.09.1997 г. на Съвета за опазване на културните и природните ресурси на Едирне към Министерството на културата).

Местата, отговарящи на определението за „влажна зона“ в региона, са: устието на р. Марица, заливът Сарос и поречието на р. Ергене.

3.2.1. Планината Странджа

Изискванията за опазване на Странджа, която е една от петте най-значими зони в Източна Европа, са много важни. Регистрирани са 345 нови растителни видове. Съществуват 1 377 вида растения. 14 вида са добавени във фауната на Тракия и 16 вида са записани.

Флора в Тракия (Европейска Турция)

Тракия заема малка част от Турция, с площ 23 500 кв. км, намираща се в югоизточната част на Европа, на запад от Егейско море и изток от Черно море. Разделена е от останалата част на Турция и континентална Азия на юг от Мраморно море и Босфора и Дарданелите, които свързват Егейско с Черно море. В сравнение с останалата част на Турция, топографията в Тракия е сравнително ниска.

Странджа планина се намира в североизточна Тракия, с най-висок връх Махиада (1 035м). Този планинска верига граничи с Черно Море и представлява продължения на Черноморските планини, достигащи Югоизточна България. Веригата се състои основно от шисти и е покрита с горска растителност, влажни северни склонове, с гори *Fagus orientalis* и храсти *Rhododendron ponticum*.

В югозападна Тракия, при планините Ганос (Текир) и Куро, които продължават на юг и се сливат с полуостров Галополи, растителността е предимно средиземноморска, с гори *Pinus brutia*. По-голямата част е заета от леко вълнообразни низини с височина по-малка от 200 м, отводнявана от Ергене и почти напълно култивирана.

Близо 2 250 вида (включително подвидове и разновидности) за записани в европейска Турция. Въпреки факта, че това не може да се сравнява с повечето и по-богати видове в азиатска Турция, растителното разнообразие е особено високо, имайки предвид малката площ на Тракия, с малко територии, разположени над 1000 м. Голяма част от местната растителност е унищожена и използвана за дърводобив. Относително богатото биологично разнообразие в Тракия може да

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

бъде обяснено с климатичните условия и разнообразието на хабитат. Освен това, европейска Турция е мястото, където средиземноморските, балканско-централно европейските, сарматските и евксинските условия се съчетават.

Над 300 редки и застрашени видове се срещат в турска Тракия, 50 от които са по-често срещани тук, отколкото навсякъде другаде по света. Няколко хабитата в региона са с национално и дори международно значение за опазването на природната среда, а именно:

- ♣ Пясъчните дюни по Черноморското крайбрежие
- ♣ Влажните зони, състоящи се от лонгозните гори и тръстики, ограждащи крайбрежните лагуни
- ♣ Влажните тракийско-евксински гори по северните склонове на Странджа планина
- ♣ Част от храстите и сухи, варовити пасища, проявяващи характеристики, типични за европейските степи.

Важни растителни видове в Странджа

От 122-те Важни Растителни Зони (IPA), идентифицирани в Турция (Özhatay et al., 2003), **Странджа и лонгозните гори край Инеада** са разположени в рамките на Странджа, а Касатура и Теркос се намират отчасти в зоната.

Странджа планина включва ниска планинска верига, която се простира по протежение на повече от 70 километра от река Резовска, която бележи границата с България. През веригата текат много реки, които се вливат на изток в Черно море или на югозапад във водосбора на река Ергене. Планините са залесени в по-голямата си част, с източен бук, дъб и смесени гори, заедно с по-малки области на скраб и пасища. Общо над 600 таксона са били регистрирани в IPA, от които 39 се считат за национално редки, включително един световно застрашен вид (*Symphytum pseudobulbosum*) и три вида, попадащи под закрилата на Бернската конвенция (*Cyclamen coum*, *Vaccinium arctostophylos*, *Veronica turriliana*).

Поради близостта си до границата с България IPA подкрепя няколко ендемични вида от Турция, които са от изключително значение, като евксинските /черноморски/ видове и балканските и централноевропейски видове. Това е от международно значение, тъй като най-обширната област с високи гори (по-специално гората *Euxine* източен бук-рододендрон) в Европейска Турция, включва видове, които почти не се срещат в Европа. IPA е изключително важна с това, че е:

- един от двата най-добри примера за ясен-дъб-елша гора в Турция

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

- необезпокояваната пясъчна растителност;
- богатата флора в дюните и влажните територии, която включва международно защитени видове.

3.2.2. ИНЕАДА

Фигура 19. *Centaurea arenaria*

Инеада или Игнеада (на турски: İğneada) е малък град, център на община в околия Малък Самоков, вилает Лозенград (Къркларели), Турция. Инеада включва комплекс от **влажни гори ("лонгози")**, блатисти територии и мочурища, формиран след пясъчен насип на брега на Черно море, с дължина 10 км. и дълбочина 300 метра. Това е естествена преграда за реките, вливащи се в Черно море от

Странджа на запад (по-специално реките Чавушдере и Буланъкдере), което води до появата на растителност, характерна за дюните върху самия пясъчен насип и мозайка от влажни гори и хабитати в слабо отводняващото се местообитание зад насипа.

Областта Инеада има богато биологично разнообразие и естественият баланс в региона не е нарушен. В региона се наблюдават приблизително 670 растителни видове както и множество животински: бозайници (като елен, сърна, дива свиня, вълк, лисица, чакал, дива котка, невестулка, пор, прилеп, видра), 194 вида птици (като пигмей бухал, корморан, белоопашат орел, белошипа ветрушка, сив кълвач), гущер, зелен гущер, сцинкови, змия, костенурка, насекоми (като пеперуда), риби (като хамсия, речно попче, лъчеперка, блескавец, тънкомуцуна игла, горчивка и морски костур).

Намират се най-малко 11 редки растителни видове, включително *Centaurea arenaria*, която се среща единствено в този район в Турция и пет вида, изброени в Приложение I на Бернската конвенция (*Auriniauechtritziana*, *Salvinia natans*, *Silene sangaria*, *Trapa natans* and *Verbascum degenii*).

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

3.2.3. Лонгозни гори Национален Парк Инеада

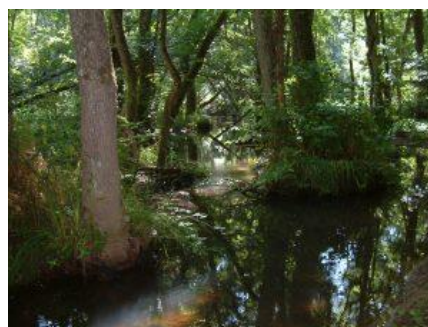
Районът се намира в близост до курортното градче Инеада на Турското Черноморие – уникалните странджански лонгозни гори край езерото Сака до Инеада са един великолепно запазен биосферен резерват, който през 2007 г. бе официално обявен за Национален парк. Тук има пясъчни дюни, влажни зони, езера, лонгозни гори, ако добавим и сухите гори, това

са пет различни екосистеми препълнени с живот.

Потоците вода, които се стичат от планините преди да се вляят в морето, образуват езера или блата на самия черноморски бряг. Поради огромните пясъчни дюни пред езерата, водата в тях не може да се влее в морето, те се препълват вследствие на дъждовете през пролетта и се оттичат в земята към вътрешността. **Тези наводнени райони, наречени лонгоз, представляват екосистема, различна от всяка друга езерна или горска екосистема.** Нивото на водата се запазва значително през всеки от четирите сезона, а киселинните почви, богати на органични вещества, допринасят за увеличаване на биологичното богатство на лонгозната гора, която се развива подобно на тропическата. В този район има три отделни лонгозни области – **езерото Ерикли, езерото Мерт и езерото Сака.**

3.2.4. Езерата на Инеада

Езерата в границите на Инеада са известни с множеството видове риби и богата на кислород атмосфера. Въпреки че в околностите на Инеада има 7 езера, най-важните са Мерт, Хама, Ерикли и Сака. Известно е, че в лагуните на Инеада, в езерата и в потоците във влажната част живеят около 30 вида риби, а според Бернската конвенция 8 от тях са описани като „видове, които се нуждаят от защита“. Това са уклей, късомуцунаста игла, речно попче, распер, блескавец, лъчеперка, горчивка и скобар. Измежду езерата Мерт е с най-голямо разнообразие на риба. Езерата

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERSwww.ipacbc-bgtr.eu

Хамам и Педина също могат да бъдат определени като хабитат на птици, диви патици и лебеди, мигриращи от България, Русия и река Дунав.

Лонгозните гори са изцяло наводнени през зимата и пролетта, със смесен флористичен набор от различни видове дървета високи от 8 до 15 метра. Тъй като алувиалните наносни почви се отличават с по-интензивна дейност на микроорганизмите, горите и другите растения в региона започват вегетационния си период по-рано от растенията в други райони. Защитата на хабитата на тези гори е от решаващо значение.

Езерото Хамам е заобиколено от гори, намира се на 20 км южно от Инеада, на 2 км от Черно море и е разположено на 20 м височина нмр. Площта му е 19 хектара, а най-дълбоката му точка в 2.6 м. Езерото се снабдява с вода от множество потоци от вътрешността, като излишните количества вода се изхвърлят в потока Булаик чрез канал, разположен на югоизток. Костурът и раците са важна част от фауната на водния басейн.

Лонгозното езеро Сака се намира на юг от Инеада и е формирано при пълненето на потока Булаик. Към езерото принадлежат почти 5 хектара тръстикови полета. Тази земя се намира под водата през пролетта и есента, поради повишаването на нивото на водите, и представлява т. нар. лонгоз, рядко явление не само в Турция, но и в Европа. Лонгозната гора е от смесен тип, сред дървесните видове са елша, планински бряст, европейски ясен, дъб, габър, обикновен бук, черна тополя, върба, липа и кестен. Обявено е за защитена територия през 1988 г.

Езеро Педина се намира на 25 км южно от Инеада и на 5 км западно от езерото Хамам, и е изцяло разположено сред гора, както и езерото Хамам. Площта му е 10 хектара, а най-дълбоката точка е 2.10 метра. Езерото се пълни с вода от множество потоци, течащи във вътрешността на гората, включително от потокът Педина, и чрез канал прехвърля излишната вода в потока Буланик.

Лонгозната гора ясен-дъб-елша е доминирана от *Alnus glutinosa* и *Fraxinus Angustifolia* ssp. *oxycarpa* в мокрите части и набор от *Quercus* видове (особено *Q. Robur*) в по-сухите места. Тези гори са рядка и отличителна черта на няколко наводнени долини по югозападните брегове на Черно море както в България, така и в Турция.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Флората върху пясъчния насип е несъмнено най-важният флористичен елемент на мястото, като включва редки ендемити за турската/ българската част на Черно море. Известните таксони включват *Auriniaeuechtritiziana*, *Centaurea Arenaria*, *C. kilaea*, *Jurinea kilaea*, *Peucedanum obtusifolium*, *Stachys Maritima*, *Silene sangaria* и *S. dichotoma ssp. euxina*.

В Касатура и Теркос е разположена голяма система от крайбрежни дюни. Флоратата е изключителна и включва разнообразие на редки видове, включително международно значимите популации на *Asperula littoralis*, *Isatis Arenaria* и *Linum tauricum* подвид *bosphori*.

Инвентаризацията на турския Биосферен резерват Странджа вече възлиза на 1 369 таксона, 339 таксона са били добавени към списъка по-рано (още 8 таксона са регистрирани от областите, които са периферни за границата на резервата). Повечето от тези допълнителни 339 таксона са познати и в други места в Тракия, но 20 от тях са нови, включително 7 таксона, които са нови и за Турция. Още два таксона представляват нови видове за ботаниката. Ключови точки за състоянието на запазване на флората в Биосферния резерват, са: Ендемични висши растения, общо 17 таксона, някои от които имат широко, а други ограничено разпространение в Турция.

От 17 ендемични таксона, 15 са включени в Приложение 1 на Бернската конвенция (Приложение II). Тези ендемични видове са както следва: *Allium rumelicum*, *Anthyllis vulneraria* subsp. *variegata*, *Asperula littoralis*, *Centaurea hermanii*, *Centaurea kilaea*, *Cirsium baytopae*, *Erysimum sorgerae*, *Euphorbia amygdoloides* var. *robbiae*, *Isatis arenaria*, *Jasione heldreichii* subsp. *papillosa*, *Jurinea kilaea*, *Jurinea turcica*, *Lamium purpureum* var. *aznavourii*, *Peucedanum obtusifolium*, *Silene sangaria*, *Symphytum pseudobulbosum* and *Verbascum degenii*.

Десет редки таксони са защитени по силата на Приложение I на Бернската конвенция. Това е един от най-важните международни правни инструменти за защита на видовете, действаща и в рамките на Турция. Тези 10 таксона включват три ендемити: *Auriniaeuechtritiziana*, *Centaurea hermanii*, *Cyclamen coum* var. *coum*, *Salvinia natans*, *Silene sangaria*, *Trapa natans*, *Vaccinium arctostaphylos*, *Verbascum degenii*, *Verbascum purpureum*, *Veronica turrilliana*.

Застрашените видове, според Турската Червената книга (2000 г.), се състоят от: 16 световно застрашени видове, всички от които са ендемични, седем вида, застрашени в Европа (не са ендемични, но редки с ограничено разпространение);

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

и 94 национално застрашени таксона, които се срещат само в Европейска Турция, не и в Анадола (предимно балкански видове). Така, общо 116 таксона са застрашени и е важно техните местообитания да бъдат съхранени чрез опазване и устойчиво управление.

Лонгозните гори Инеада са една от т. нар. „горещи точки“ на **територията на Турция**, които се нуждаят от предприемане на незабавните действия за защита, тъй като са пряко засегнати от проблеми от екологичен характер.

IV. ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН

1. Анализ на състоянието на компонентите на природната среда

1. 1. Въздух и климат

1.1.1. Общ преглед

Условията на атмосферния въздух в географския район на ТГС са сравнително добри. Основните причини за замърсяването на въздуха са емисиите от горивата, използвани в промишлеността и за отопление в бита и отработените газове от МПС.

Заедно с отличното качество на въздуха в планинския район, се регистрират и „горещи точки“ (напр. в българския град Димитровград се намират три големи замърсителя на въздуха и водите - заводът за азотни торове „Неохим“, ТЕЦ „Марица Изток 3“ и циментовият завод „Вулкан“).

Като цяло през последните няколко години индексът на общо замърсяване на въздуха намалява и в двете страни на територията на сътрудничеството. При все това основните замърсители на въздуха са емисиите от промишлеността и битовото отопление, както и газовете от транспорта.

Качеството на въздуха в България е сравнително добро, докато качеството на въздуха в двата турски вилаета не е задоволително, но се подобрява.

Замърсяването на въздуха, причинено от транспорта, остава предизвикателство за околната среда, по което трябва да се работи в пограничните региони, като се подобрява осведомеността и се прилагат мерки за опазване чиста на околната среда.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Всъщност отрицателното въздействие върху качеството на въздуха идва от оживеното пътно движение в по-големите градове и основните свързващи пътища, както и от масовото използване на твърдо гориво (дърва, въглища) в бита, особено от българската страна.

Равнищата на концентрациите зависят от ежегодните колебания в метеорологичните условия, включително слънчевото греене; природните емисии на прекурсори на озона от растителността; и преноса на озон и прекурсори на озон от източници извън Европа.

Емисиите на замърсители спомагат за затоплянето и с това за изменението на климата.

Изменението на климата е сериозна заплаха за регионите. То е многоизмерно и сложно предизвикателство със сериозни екологични и социално-икономически последици и е заплаха за националната сигурност. Кръгът от възможните му въздействия е една от най-важните заплахи пред човечеството, с която ще се сблъскат идните поколения.

По-конкретно определеният географски регион за трансграничното сътрудничество България - Турция се намира в югоизточна Европа, в югоизточната част на Балканския полуостров. В този район се съчитават влиянията на Черно и Бяло море; Странджа, Сакар, Стара планина и Източните Родопи, както и реките Марица/Тунджа, които оформят закономерностите на климата в региона на сътрудничеството. Климатът се колебае от преходно-континентален до континентално-средиземноморски.

1.1.2. България

Климатът в трансграничния регион е с широк обхват - от умерено-континентален, преходно-континентален и планински до средиземноморски в долините на реките. По-конкретно, в България климатът е умерено-континентален, с преход към субтропически климат в неговата средиземноморска разновидност (в южните части на страната), с четири годишни времена.

През последните години се наблюдава зачестяване на екстремните явления на времето и климата. Въздействията на повишението на температурата имат неблагоприятно отражение върху екологичните и социално-икономическите системи. Колкото по-големи са промените и по-бърз темпът на промяна на климата, толкова повече неблагоприятните въздействия ще преобладават.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

В България неблагоприятните въздействия са свързани например със зимния туризъм, засилването на наводнения и суши и вредители и болести по растенията. Положителни въздействия би могло да има във вид на евентуален ръст на производителността в земеделието и горското стопанство и намаляване на потребностите от енергия за отопление.

Състояние на качеството на въздуха

Що се отнася до емисиите на замърсители за период от 10 години концентрацията на азотен диоксид в атмосферата е намаляла с 53%, на серен диоксид с 65% (главно заради намаляването на емисиите от ТЕЦ след поставянето в тях на сероочистващи съоръжения), на амоняк с 62%, на неметални летливи органични съединения с 85%. През 2012 г. общите емисии на ПГ са 61,045.63 Gg CO₂-екв. или 50.1% от емисиите на базовата година.

През последната година атмосферните концентрации на въглероден диоксид (CO₂), метан (CH₄), азотен оксид (N₂O) и халогенирани въглеводороди, т.е. парникови газове, са се увеличили вследствие на човешки дейности. Парниковите газове не позволяват излъчване на температурата обратно в космоса и водят до затопляне на климата.

Транспортът е голям източник на емисии на азотни оксиди, като неговото количество достига 28.3% от националните емисии. Що се отнася до другите вещества, прекурсори на озона, транспортът е по-незначителен източник, тъй като само емисиите на въглероден монооксид представлява 9.25% от националните емисии.

1.1.3. Турция

Състояние на качеството на въздуха

Съгласно Четвъртия доклад за оценка на Междуправителствената експертна група по изменението на климата (МЕГИК) в Турция се наблюдават най-ниските стойности на емисии на парникови газове и на потребление на първична енергия на глава от населението.

По данни от 2007 г. емисиите на парникови газове на глава от населението в Турция са 5,3 т еквивалент на CO₂, а средната стойност за ЕС-27 е 10,2 т еквивалент на CO₂.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

В Турция общите емисии на парникови газове през 2010 г. са 401,9 млн. т. еквивалент на CO₂; на транспортния сектор се падат 46,6 млн. т еквивалент на CO₂.

В Турция общите емисии на CO₂ през 2010 г. са 326,5 млн. т, а от транспортния сектор те са 45,6 млн. т.

Изменение на климата

Турция се намира в Средиземноморския басейн, който е особено уязвим за неблагоприятните влияния на изменението на климата.

Съгласно Националната стратегия по изменението на климата за периода 2010-2020 г., одобрена през 2010 г. с Решение на Турския висш съвет по планиране, Турция се стреми да подпомогне и улесни усилията си за намаляване на емисиите и приспособяване като ползва финансиране и възможности за трансфер на технологии, които се предлагат на държави с равнища на икономическо развитие, близки до нейното.

Всички вътрешни ресурси, най-вече водни и вятърни, ще бъдат използвани в максимална степен чрез технологии за по-чисто производство и най-добри налични техники, в съответствие с целите по енергийната сигурност и изменението на климата и в рамките на възможностите за местно и международно финансиране.

Освен това ще бъде насърчавано използването на технологии с ниски или нулеви емисии на парникови газове, най-вече възобновяема енергия и чисти технологии с въглища, както и на ядрена енергия; ще бъдат извършвани НИРД за чисти технологии и енергийни ресурси и в тези предприятия ще се подпомагат местните производства.

1.2. Води

1.2.1. Общ преглед

Реките, чиито води са общи за Република България и Република Турция, са: реките Марица, Тунджа и Арда. Основните замърсители на повърхностните води са битово-фекалните води от градските канализационни системи на големите населени места и промишлените отпадъчни води, зауствани непречистени в реките.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERSwww.ipacbc-bgtr.eu

Що се отнася до състоянието на повърхностните води в трансграничния регион, те се характеризират с големи количества органични вещества (микроби и разлагащи се органични отпадъци) във водата, които са потенциален риск за водните екосистеми и човешкото здраве. Намалването на количеството кислород във водата поради разлагане на органични вещества може да застраши живота във водите чрез задушаване и да наруши екологичното равновесие във водите. То може също да замърси води, използвани за пиене и къпане. Високите равнища на БПК (биохимични потребности от кислород), могат да свидетелстват за такова замърсяване.

Важно е да се отбележи, че основната причина за замърсяването на водите е отсъствието на канализационни системи в повечето малки общини. При подземните води замърсяването е от фосфати и нитрати. В Областите Хасково и Ямбол близо 70% от населението живее в места с обществени ВиК системи, което е близо до средната стойност за страната, докато в Област Бургас почти цялото население живее в места с обществени ВиК системи.

В турските вилаети Едирне и Къркларели 100% от населението ползва водоснабдителни мрежи (2010 г.). Процентът от населението, обслужван от пречиствателни станции за питейна вода, е 41% в Едирне и 24% в Къркларели. Това е отразено и в реалните инвестиции във водоснабдителни съоръжения, при което вилает Къркларели има доста по-високи разходи (над 210 000 TL) от вилает Одрин (около 6 000 TL) (вж. Турски статистически институт, 2010 г.).

1.2.2. България

Управлението на водите в Република България се извършва на национално ниво и ниво басейни. В следните райони се извършва управление на водите на ниво басейни: Дунавски район с център Плевен; Черноморски район с център Варна; Източнобеломорски район с център Пловдив и Западнобеломорски район с център Благоевград.

Повърхностните води са в добро състояние. Реките са замърсени в участъци около големите населени места особено в тези без пречиствателни станции за отпадъчни води. Преходът към пазарна икономика и спадът в промишленото производство и земеделието доведе до намаляване на замърсителите, зауставани във водите, в т. ч. намаляване на натоварванията от хранителни вещества (азот и фосфор). Вследствие на това близо 75 % от теченията на реките в страната отговарят на стандартите за добро качество. Подобряването в качеството на

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

водата започва през 1998 г. - между 1998 и 2007 г. има ясна тенденция към устойчивост и леко подобрене по всички показатели за качество на водите.

Важно е да се отбележи, че в конкретните области има редица участъци на реки в унищожено екологично състояние.

Подземни води - Състоянието на подземните води се характеризира със средни стойности на съдържанието на нитрати, които са са основният замърсител на подземните води в страната.

Като цяло може да се отбележи, че поради географското положение, особената циркулация на атмосферата и структурата на ландшафта водният баланс в България е неблагоприятен. Като обем водни ресурси на глава от населението България е на последно място на Балканския полуостров. България е изправена и пред сериозни предизвикателства най-вече защото попада в сухата област по отношение на глобалното изменение на климата, водните ресурси са разпределени неравномерно по територията ѝ, системите за водоснабдяване са силно амортизирани, а системите за канализация са недостатъчни. Дългосрочни приоритети са намаляването на отрицателните въздействия от повишението на температурата на въздуха и намаляването на валежите. Изграждането на канализация и пречиствателни станции за отпадъчни води изостава от това на водоснабдителни системи и много водни екосистеми в България продължават да бъдат в риск.

Водоснабдяването се извършва от комунални дружества или чрез самостоятелно снабдяване. Основни ползватели на вода са: земеделието, промишлеността и битовият сектор (домакинства и услуги).

Равнището на потребление на вода в страната се определя най-вече от ползването на вода в производството на енергия, за което са необходими значителни обеми вода за охлаждане.

След използването водата се отвежда в обществената канализационна мрежа и във водните обекти. Разграничават се две категории - отпадъчни води и води от процеси на охлаждане. Отпадъчните води, зауствани във водни обекти, идват от обществената канализационна мрежа (в т.ч. от неорганизиран източници), от стопански единици и от бита.

Пречистването на отпадъчните води се прави по места или в градски пречиствателни станции за отпадъчни води. Оценките за населението, което ползва услуги по отвеждане и пречистване на води, се основават на информация от ВиК операторите и общините с организирано отвеждане на води в градски

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERSwww.ipacbc-bgtr.eu

пречиствателни станции за отпадъчни води (ГПСОВ). Възможно е делът на това население да е надценен поради наличието на селища с частично изградена канализационна мрежа. Населението, чиито води се извозват с цистерни до канализационната система или ГПСОВ, не е включено.

Водоснабдителната система е добре развита в България и осигурява свързаност за 98,8% от населението на страната. Обаче поради лошото състояние на водоснабдителната мрежа в България се наблюдава висок процент загуби при разпределението на вода, който достига средно 59,5%.

Пограничният регион е в много по-благоприятно положение по отношение на ресурси и инфраструктура за водоснабдяване по сравнение с много други райони и местности в двете страни. Обаче остарялото оборудване, най-вече от азбестови тръби, води не само до проблеми за здравето и хигиената, но също и до неефективна работа (загуби на вода, честа нужда от ремонти и др.)

Що се отнася до канализационната система в България, само 69,2% от населението е свързано с мрежата. Свързаността с канализационна система е по-добра в градовете, където 70,5% от населението е свързано с канализационна система, докато в селата процентът едва достига 2,1%. Само 39,9% от цялото население на България е свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води.

Само основните населени места (по-големите общини) от трансграничния регион имат канализационни системи. Повечето от отпадъчните води, образуващи се в региона, изтичат направо в реките, което причинява вреди и сериозни екологични проблеми. Тъй като този въпрос е тясно свързан с подобряването на качеството на водите, през следващите години трябва да се очаква значително подобрене.

1.2.3. Турция

В Турция ефикасното използване на природните ресурси и опазването им стават наложителни поради нарастващия брой на населението, бързата урбанизация и индустриализация. Турция не е богата на водни ресурси, а водните й ресурси не са равномерно разпределени из страната. Има 25 речни басейна, но само на 4 от тях се падат 37 процента от годишните валежи и това означава, че наличието на водни ресурси не може да отговори на търсенето в точното време и място. Турция не може да контролира водните си ресурси поради топографските си особености. Освен това в геоложко отношение Турция е много млада и реките й текат

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERSwww.ipacbc-bgtr.eu

нестабилно. Водите не могат да се използват без определена подготовка поради стръмните средни склонове на басейните. Турция следва да взема предпазни мерки за да не бъде проблемна страна по отношение на водите. Качеството и потенциалът на водите са от възлово значение за Турция. За точното управление на водните ресурси качеството и количеството на водите следва да се измерват едновременно.

Поради климатичните условия в Турция съотношението валежи/дебит, което търпи сезонни промени, показва също сериозни разлики през отделните години и природното снабдяване с вода спада до най-ниски стойности, когато търсенето е най-голямо. Водните ресурси на страната са твърде чувствителни на суши, а такива се случват на всеки петнадесет години. В допълнение към нередовния режим на водите, наводненията са заплаха за живота в природата и създават големи опасности. Поради това периодичните суши налагат изграждане на язовири за регулиране на водите за срок от една година или по-дълго.

Основните причини за спадането на качеството на водите в Турция са: прекомерното ползване на природни ресурси поради бързата урбанизация и индустриализация, битовите, промишлените и земеделските дейности.

В Турция езерата и язовирите са важни за снабдяването с вода на промишлеността, земеделието и с питейна вода. Битовите и промишлени отпадъчни води и торовете и пестицидите влияят отрицателно на качеството на водата в езерата, като влошават баланса азот/фосфор спрямо нормалните стандарти.

Реките са важни за снабдяването с питейна вода, за напояването и рибарството. Най-важният фактор за замърсяването на реките в Турция е изхвърлянето на битови, промишлени и селскостопански отпадъчни води в реките. В Турция все още има много силно замърсени и зле изглеждащи реки. Друга причина за замърсяването на реките е ерозията. В резултат от ерозията на почвите заедно с твърдите частици от земеделските земи към повърхностните води се пренася и фосфор, което води до еутрофикация. Нарастването на броя на населението, урбанизацията, промишлените дейности, използването на пестициди и прекомерната употреба на торове са другите фактори, които бързо увеличават замърсяването на реките.

Ако в идните години екологичните проблеми и замърсяването на повърхностните води се увеличат, количеството и качеството на подземните води ще играе важна роля. Причините за замърсяването на подземните води са битовите и промишлените отпадъци, свързани със земеделието.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

По данни на турската страна, замърсяването на реките с тежки метали, е както следва:

- Ø **р. Марица** - в точката на влизането ѝ на турска територия е установено, че като съдържание на нитрити, амоняк, желязо, мед, хром, кобалт, никел и олово реката показва различни равнища на замърсяване от Клас II, III и IV в различни дни. Р. Марица поема известно замърсяване и в турския си участък, но след като реките Тунджа и Арда се вляят в нея, дебитът ѝ се увеличава и се наблюдава спад.
- Ø **р. Тунджа** - в точката на влизането ѝ на турска територия е установено, че като съдържание на нитрити, мед, хром, кобалт, никел и олово реката е със замърсяване от Клас II и III.
- Ø **р. Арда** - в точката на влизането ѝ на турска територия е установено, че тя отговаря на изискванията за Клас I; обаче като съдържание на нитрити, кобалт, никел и олово реката отговаря на изискванията за Клас II и III.

Водоснабдяване, канализация и пречистване на водите

Най-накрая е важно да се разгледа състоянието на водоползването от населението, живеещо в географския обхват на ОП за ТГС. Налице е тенденция за нарастващо водоползване през последните години, както и намаляване на водите, зауствани във водните обекти, свързано с нарастването на броя хора, които имат достъп до пречиствателни станции за отпадъчни води (особено за вилает Одрин).

1.3. Почви

1.3.1. Обща информация

Почвите са съставна част от околната среда, заедно с атмосферата и хидросферата и се явяват най-ценният природен ресурс, без който животът на хора, животни и растения би бил невъзможен. Почвите имат редица екологични функции, които са от съществено значение за околната среда, но също и за икономиката и развитието на обществото като цяло.

Влиянията върху почвите, причинени от дейността на човека, се засилват постоянно. Това води до неустойчиво равнище на ерозия на почвите, както и до тяхното химично замърсяване и биологична деградация.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERSwww.ipacbc-bgtr.eu

Освен това, използването на земеделски почви от добро качество се променя с разширяването на урбанизацията и развитието на инфраструктурата. Предотвратяването на деградацията на почвите е голямо предизвикателство. Това се постига със специални мерки за защита на почвите и в политиката на управление, както и с включване на въпроси на опазването на почвите в другите секторни политики, напр. по земеделие, горско стопанство, управление на водите, транспорт и др.

1.3.2. България

Текущо състояние на земеползването, земното покритие и биологичното земеделие

От 111 хиляди хектара в България през 2012 г.: 32,2% са заети с култури; 16,8% са затревени площи; 42,5% са гори; 1,01% са води и влажни места и 2,3% са изкуствени земи

Според Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България през периода 2007-2012 г. земеползването в България е било променливо. През 2012 г. използваните земеделски земи (ИЗЗ) са 46,2% от цялата страна и, по сравнение с 2011 г., те се увеличават с 0,7%.

Необработваните земи заемат 3,2% от страната, намалявайки с 10,1% по сравнение с предходната година.⁵⁹ През 2012 г. площта на земята със селскостопанско предназначение (ЗССП) е 5 481 222 ha, което е около 50% от територията на страната. Обработваемата земя нараства с 2,1% по сравнение с 2011 г. и заема 3 294 685 ha, което съставлява 64,3% от ИЗЗ (фигурата по-долу).

На територията на България има само локални случаи на замърсени почви в промишлените райони и по основната транспортна инфраструктура ж.п. линията София - Солун и първокласен път Е-79. Увредените територии са в местата на добив на суровини (въглища, скална маса, инертни материали).

Според Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда, 2014 г., почвите в страната са били в добро екологично състояние през периода 2005-2012 г., що се отнася до наличието на хранителни вещества (органична материя, както и замърсяване с тежки метали, металоиди и постоянни органични замърсители (ПЦАВ, полихлорирани бифенили и органохлорни пестициди). Полихлорираните бифенили са били под границата на откриването, 98,9% от ПЦАВ са били под МДГОВ.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERSwww.ipacbc-bgtr.eu

През периода 2007-2012 г. се наблюдава тенденция на ограничаване на водната ерозия както от гледна точка на размера на разпространение, така и от гледна точка на средногодишна загуба на почви. През 2012 г. почти няма промяна при средната интензивност на водна ерозия на земеделските земи, която е 7,26т/ha. Средната оценка за ерозията през годината е 53,8 млн. т, която се проявява като степен и интензивност. Средната интензивност на водна ерозия на земеделските земи се променя в зависимост от земеползването: 6,25 т/ha/год. при пасищата; 6,77 т/ha/год. в полетата; 20,40 т/ha/год. при трайните насаждения и в местата, заети от други култури - 7,24 т/ha/год.

Загубите на почви от вятърна ерозия се запазват, но зоните с нисък риск се намаляват за сметка на тези с умерен или висок риск.

1.3.3. Турция

През 2013 г. селскостопанската земя в Турция заема 38 428 хил. хектара, половината от която са постоянни ливади и пасища.

В Турция биологичното отглеждане на култури нараства от 203 811 хектара през 2005 г. на 769 014 хектара през 2013 г.

По-конкретно, за Едирне и Къркларели се наблюдава тенденция за намаляването на общата обработваема земя през последните 4 години. Данни за биологичното отглеждане на култури на равнище регион липсват.

Секторът Горско стопанство в Турция може да разчита на над 21 млн. хектара гори, 52% от които са продуктивни (по данни от 2010 г.), като през периода 2008-2011 г. в цяла Турция всяка година са били залесявани около 40 хектара гори, а през същия период в цяла Турция, но също и във вилаетите Едирне и Къркларели са извършени дейности по възстановяване на увредени гори.

Турция е едно от страните, в които има висока степен на ерозия поради топографската ѝ структура, климат, използване на неподходящи методи в земеделието, прекомерна паша на животни и унищожаване на гори и факта, че повечето земи са податливи на ерозия. Освен това наклонените терени затрудняват земеделските процеси и улесняват ерозията, което също е сериозен проблем за земите в Турция. Бързото увеличаване на броя на населението и индустриализацията повишава миграцията от селата към градовете и води до заселване по земи, които преди това са били продуктивни земеделски земи в някои региони. Малките парцели земя във фермите могат да карат производителите да използват слабо продуктивни терени (ливади-пасища, гори) за

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERSwww.ipacbc-bgtr.eu

селскостопанско производство. Инвестициите в туризма, които не са щадящи за околната среда, могат да доведат до необратимо увреждане на крайбрежните и горските площи. Човешката дейност, която има отрицателно въздействие върху влажните зони, води до деградация на екосистемите.

2. Основни екологични проблеми в трансграничния регион

Ø Обезлесяване и ерозия

Горите около нас масово се изсичат. Наред с това, те се унищожават и от киселинни дъждове в резултат от човешките дейности, причиняващи замърсяване, както и от различни болести и инвазивни породи животни. **Обезлесяването е съвсем реална заплаха за околната среда.** Навсякъде по света дърветата се изсичат прекалено бързо, за да може земята да регенерира нови гори.

Обезлесяването води след себе си тежки последствия като **наводнения и почвена ерозия**. Корените на дърветата правят дупки в почвата, така че когато вали водата да може да потъне вътре, преди да се абсорбира от почвата. Тези пространства също така позволяват на въздуха и водата да достигнат до корените на растенията. Когато дърветата са отстранени с помощта на тежки машини, почвата се притиска надолу и дупките се заличават. Поради това че всички растения и дървета се нуждаят от тази вода и въздух, които да достигнат до корените, условията стават неблагоприятни за ново поникване.

Тъй като почвата повече не може да абсорбира вода, когато вали, водата остава в горната част на почвата и това може да доведе до наводнения. Движещата се вода също така може напълно да отмие най-горния слой на почвата. Това се нарича почвена ерозия. Без най-горния слой на почвата, която е пълна с хранителни вещества, растенията не мога да се хранят и им е трудно да се развиват.

В областта на въпросите с почвата, **ерозията е основен проблем за региона**, тъй като особено големи площи в Къркларели са значително засегнати. Същата ситуация се наблюдава при повърхностните води, чиято основна причина за замърсяване на водата е липсата на канализационни системи в по-голямата част от малките общини. Що се отнася до подземните води е налице замърсяване с фосфати или нитрати.

Ø Суша

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERSwww.ipacbc-bgtr.eu

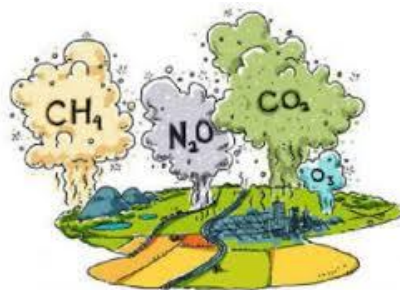
Горите помагат за появата на валежи - колкото повече дървета има, толкова повече вода се абсорбира в облаците и съответно вали повече дъжд. Ако горите изчезнат, ще има по-малко дъждове в резултат на по-сухите условия и това в крайна сметка ще доведе до суша. Щом това се случи, щетите ще са толкова големи, че почвата ще стане толкова суха и твърда, че няма да могат да се засаждат растения или дървета.

Ø Изчезване на видове

Друг вреден резултат от обезлесяването е изчезването на животински и растителни видове. Те изчезват, защото естествените им цикли - този на живот и на околна среда се нарушават и видовете не са в състояние да се адаптират към промените. Те губят основното си местообитание, когато се отсека горите - дивите животни губят домовете си, хранителните си източници и мястото си в кръговрата на живота. Смята се, че около 150-200 видове от цял свят изчезват всеки ден!

Ø Замърсяване от индустриален, селскостопански и друг характер

В някаква степен всички защитени територии са подложени на замърсяване или съществува риск от такова. Въздействието е най-значително на местата, които са в непосредствена близост до индустриални обекти. Замърсяването от селското стопанство най-често има дифузен характер, без ясно установен източник, но е дългосрочно и причинява трайно влошаване на екологичното състояние.

Ø Парникови газове и киселинни дъждове

Атмосферата на земята съдържа няколко парникови газа, които улавят топлината от слънцето вътре в атмосферата. Някои от тях съдържат въглероден диоксид (CO₂), метан и водни пари. Ние се нуждаем от тези газове в малки количества, но при високи нива те могат да бъдат вредни.

Горите помагат за абсорбиране именно на тези големи количества CO₂ от въздуха чрез фотосинтезата. Но поради различни практики, например при изгарянето на изкопаеми горива, се произвежда повече CO₂, отколкото дърветата могат да

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

поемат. Освен това изсичането на горите затруднява още повече този процес и така излишния и вреден CO₂ остава в капан в атмосферата.

Когато парниковите газове се натрупват, повече от слънчевата топлина се заклещва в атмосферата и това може да доведе до изменение на климата и нарушаване на деликатния баланс на екосистемите на Земята. Замяръсяването в атмосферата може да доведе и до киселинни дъждове, когато газовете се смесват с вода в облаците. Падането на такива дъждове върху горите може да увреди дърветата и екосистемата като цяло.

Ø Браконьерство и безпокойство на орнитофауната и другите животински групи

За съжаление браконьерството все още е повсеместно явление, въпреки усилията за неговото контролиране. Защитените територии в много случаи са притегателни не само за биоразнообразието, но и за хората практикуващи незаконен лов и риболов.

3. Екологични проблеми, изследвани в рамките на проекта

3.1. Анализ на резултатите от изпълнени до момента дейности по проекта

Планът за съвместно управление на защитени територии в общия трансграничен регион („Планът“) е разработен в изпълнение на Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”. Той е неделим и ключов компонент от целия комплекс от взаимосвързани и взаимонадграждащи се дейности, структуриращи една солидна основа в посока формиране на екологично самосъзнание на жителите в трансграничния регион, основаващо се на формиране на знания за ценността и значимостта на природата и околната среда за благото на човечеството.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

3.1.1. Аналитични проектни дейности, формиращи солидна база данни от качествена информация със съществено значение в контекста на Плана

3.1.1.1. Изследване на нуждите и информираността относно опазването на околната среда в региона (България)

Осъществено е анкетно проучване сред населението на територията на област Ямбол, включително и сред местните училища, като за целта са реализирани 500 анкети сред жителите на 50 населени места в област Ямбол.

Основните изводи, направени в рамките на това проучване, могат да бъдат дефинирани, както следва:

- ♣ Самооценката на респондентите относно тяхната обща информираност за политиката за опазване на околната среда на национално и местно ниво е по-скоро ниска – по-малко от половината се определят като информирани в някаква степен, а само 3% смятат, че са добре информирани, също така около ¼ заявяват, че въобще не са информирани по темата.
- ♣ Анкетираните се затрудняват да дадат оценка за това как контролните органи в сферата на околната среда и местната власт изпълняват функциите и какъв е техният принос към състоянието на околната среда
- ♣ Налице е категорична увереност, че отговорността за чистотата съвсем не е само на институциите, а основно на гражданите (86%). Осъзнаването на този факт може да се приеме за добра предпоставка за разгръщане на кампания и надграждане на информираността в тази насока, респективно повишаване на осъзнатостта и постигане на позитивна промяна в поведението на гражданите.
- ♣ Информираността за различни аспекти на генерирането, събирането, извозване, складиране и третиране на отпадъците като цяло е ниска. Максимум 1/5 разполагат с практическа информация къде в близост могат да предадат/изхвърлят законно определен тип отпадъци, като за растящото към момента във всяко домакинство електронно и електрическо оборудване, информираност може да се каже, че практически липсва.
- ♣ В територията на анкетираните лица почти липсват практики на разделно събиране на отпадъците – 92% не събират разделно.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

3.1.1.2. Проучване за предотвратяване на незаконни дъмпинги и тяхното въздействие върху развитието на бизнеса и търговският живот (Турция)

В рамките на проекта партньорът от турска страна – **Стокова Борса Къркларели** осъществява проучване сред 500 човека от 50 села на област Къркларели, като впоследствие е изготвен аналитичен доклад, отчитащ нуждите и осъзнаването на необходимостта от опазване на природата и околната среда в селските райони.

Според данните от това проучване, жителите на изследвания регион, като цяло не виждат значителни проблеми по отношение на управлението на отпадъците и опазването на околната среда на територията на населените места, които обитават, което до голяма степен се дължи и на факта, че за разлика от околните селища, тук индустрията е слабо развита. Начините за обезвреждане на отпадъци и боклук, създадени от селскостопански дейности в региона, обикновено се извършват с местни решения. Създаването на необходимите мрежи и оползотворяването на отпадъците ще има положителен принос за организираното обезвреждане на отпадъците, генерирани не само в границите на селищата, но и в други областни и индустриални градове в региона.

Ключовите изводи, констатирани в рамките на изследването и служещи като основа са за изготвянето на настоящия План, са следните: отчетена е липса на достатъчна информираност по отношение на нуждата и процеса на разделно изхвърляне на отпадъците, което е от ключово значение за последващото им рециклирането, но наред с това се наблюдава положителна нагласа по отношение необходимостта

от обучение и повишаване на осведомеността. Тук силно впечатление правят резултатите от отговорите на въпроса „Сортиране на боклуците преди да се хвърлят“, на който 90% от анкетирания са отбелязали „НЕ“.

Много е важно да се осведоми населението в региона, за да се рециклират животински отпадъци или да се използват за други цели. В селището, където земеделското население има много значителен дял, оползотворяването на селскостопански и битови отпадъци ще създаде значителна икономическа печалба. Съществува потенциал за активно сътрудничество с местната общественост по отношение на незаконните дъмпинги.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Анализът на резултатите от тези дейности, в контекста на настоящия Съвместен план, показват, категоричната необходимост от повишаване на информираността на населението и в двата гранични региона по отношение на проблематиката с опазване на околната среда и природните ресурси и в частност разделно изхвърляне на отпадъци, което от своя страна е съществена предпоставка за устойчиво опазване на околната среда и в частност на защитените територии в региона.

3.1.2. Проектни дейности, имащи пряко отношение към почистване на околната среда и подобряване на условията на живот в региона и формиране на екологично самосъзнание

Освен дейностите, посочени в предходната подточка, изведени самостоятелно, с оглед на ключовото им значение като източник на аналитична база данни в контекста на разработване на настоящия стратегически документ, в рамките на проекта се реализират и множество взаимосвързани и взаимонадграждащи се дейности, фокусирани

върху опазване на околната среда, в т.ч. мапинг на незаконни сметища; кампании за почистване и залесяване; създаване на детски наръчник „Да мислим в зелено“; разработване на уеб – базирана платформа; проучване „Най-добри практики за предотвратяване на незаконния дъмпинг и тяхното въздействие върху развитието на бизнеса“. Настоящият План надгражда тяхното изпълнение, но по-скоро се явява стратегически компонент, който, стъпвайки както на резултатите от тях, но така също и на множество експертни анализи и проучвания в контекста на специфичната тематика за защитените територии, цели да обедини в себе си всички ключови фактори и проблеми, идентифицирани в проекта, като формулира дългосрочна визия и комплекс от стратегически цели и действия, структурирани в целенасочен, конкретен и ефективен план за управление на околната среда и природните ресурси, целящ доведе до качествена промяна в индивидуалното, колективното и институционалното поведение към опазването на природата и съвместни усилия и активни и целенасочени действия в областта на по-зеленото и чистото бъдеще.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

3.2. Състояние на системата за отпадъци в трансграничния регион

3.2.1. България

Според доклада - преглед по резултатите от управлението на отпадъците в държавите-членки на ЕС, публикуван от Европейския съюз през 2012 г., България е поставена в групата страни с най-големи пропуски при прилагането на управление на отпадъците.

Междувременно осведомеността на обществото относно екологичните съображения във връзка с отпадъците не е достатъчно добра. Поради това един от приоритетите на **Националния план за управление на отпадъците (2014 - 2020 г.)** е свързан с мерките за подобряване осведомеността на гражданите във всички области на управление на отпадъците чрез различни кампании. Една от целите на Плана е **Цел 4: Превръщане на обществеността във ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.**

България е в групата страни с най-големи пропуски при прилагането на управление на отпадъците. Междувременно осведомеността на обществото относно екологичните съображения във връзка с отпадъците не е достатъчно добра.

Що се отнася до целевата погранична област Ямбол, на нейната територия функционират 4 бр. депа, които обслужват 72,2% от населението. Има изоставане спрямо средните данни за Югоизточния район- 92,5%. Общият обем на събраните битови отпадъци е 39 726 т, съответстващи на 8,2% от общия обем на отпадъците в района. Събраните отпадъци на човек в областта средно са 379 кг.

Системата за сметосъбиране работи относително добре в градовете в областта, но в голяма част от селските райони тя не функционира ефективно и това води до поява на нерегламентирани сметища и увреждане на околната среда. Преминаването към обработка на битовите отпадъци в регионални депа ще намали броя на функциониращите сметища.

Подобряването на системата за сметосъбиране и въвеждане на по-ефективна система за управление на отпадъците е важна задача в областта, както и подкрепата на мерки за информиране на обществото за рисковете при неправилно третиране на отпадъците.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Целта е да се ограничи вредното въздействие на отпадъците върху здравето на хората и околната среда и същевременно да се премине към повторната им употреба, с което ще се намали ползването на първични природни ресурси.

3.2.2. Турция

Образуването и управлението на отпадъците са признати като приоритет за Турция и се разработват политики за преодоляване на съществуващите препятствия. Голямото мнозинство на твърдите отпадъци в страната все още не се обезвреждат съгласно закона Освен това системата за управление на отпадъците е точка за натиск върху Турция като страна кандидат за членство в ЕС.

При твърдите отпадъци следва да бъде намалено най-вече образуването им. Освен това продължава да стои необходимостта от осведомяване на битовите потребители за разделянето на отпадъците при източника. Наличието на много местни административни единици в един и същи регион налага задължително сътрудничество и координация в услугите по твърдите отпадъци, както и при другите инфраструктурни услуги.

Според резултатите от Статистическото проучване на битовите отпадъци от 2012 г., проведено във всички общини, услуги по отпадъците са предоставяни в 2 894 от 2 950 общини. Количеството отпадъци, събрани от общините, предоставящи такива услуги, е 14,6 млн. т. през лятото и 11,2 млн. т. през зимата, или общо 25,8 млн. т. за годината.

От 25,8 млн. т. отпадъци, събрани от общините, предоставящи услуги по събиране на отпадъци, 59,9% са депонирани в контролирани депа, 37,8 % са депонирани в общински сметища, 0,6% са преработени в инсталации за компостиране и 1,7% са обезвредени по други начини.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

V. ПРЕГЛЕД НА ДОБРИ ПРАКТИКИ (СРАВИНИТЕЛЕН АНАЛИЗ)

1. Намаляване на замърсяването на околната среда

ДОБРИ ПРАКТИКИ ОТ БЪЛГАРИЯ

Проект: „Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци“

Бенефициент е Регионално Сдружение за Управление на Отпадъците Бургас, което включва общини Бургас, Айтос, Камено, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе.

Целта на проекта е намаляване на количеството депонирани битови отпадъци чрез осигуряване на допълнителен капацитет за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци в общините Бургас, Несебър и Поморие. Изпълнението на тези проекти позволява по-модерен и природосъобразен начин да превърнем отпадъка в ресурс.

„Кампания за отчитане и въвеждане на количествата разделно предадени от гражданите отпадъци“

През 2018 година Община Бургас и Общинско предприятие „Чистота Еко“ стартираха „Кампания за отчитане и въвеждане на количествата разделно предадени от гражданите отпадъци“ в обособените 19 мобилни центрове. Инициативата стартира в периода 28.04.2018 г. - 31.12.2018 г., а в резултат са събрани 106 тона отпадъци, разделени в 36 основни групи. Участниците в кампанията получават различни награди и стимули – например 10 литра пакетирани компост, ваучери за пазаруване, предметни награди.

Община Бургас предоставя широко разгласена услуга за безплатно извозване на до 3 куб. м. отпадъци от домашни ремонти. Така строителните отпадъци се събират отделно, което позволява лесното изваждане на ценните материали, не повреждат техника и не причиняват нерегламентирани замърсявания.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERSwww.ipacbc-bgtr.eu**Една инициатива от бизнеса- НОВ ЖИВОТ ЗА СТАРИТЕ МЕБЕЛИ**

В Бургас стартира кампания – нов живот на използваната дървесина, чрез събиране, сортиране, третиране и рециклиране на дървесни отпадъци. Като част от своята стратегия за отговорно и природосъобразно развитие и като елемент от кръговата икономика, предприятието Кроношпан стартира инициатива, с която може да преработва дървесни отпадъци от опаковки, от домакинствата, от строителството и от индустрията. Получената суровина ще бъде използвана в производството на плочи от дървесни частици, т.е. нейният жизнен цикъл ще бъде удължен максимално.

За целта в различни точки на града се разполагат специализирани контейнери, изработени по поръчка на Кроношпан, в които могат да бъдат оставяни стари опаковки, стари мебели, ламперия, дограма без стъкло и всякакви изделия от дърво, с изключение на матраци и мека мебел.

Според анализите един тон рециклирани дървесни отпадъци замества осем до десет дървета.

Кампании за почистване**Национална кампания „Да изчистим България заедно“**

Кампанията „Да изчистим България заедно“ е инициирана през 2012 г. от bTV Media Group. Днес кампанията е най-мощната доброволческа инициатива в България, която цели да изгради обществена чувствителност по въпросите, свързани с опазването на околната среда, и да направи България по-чиста и красива в дългосрочен план.

Емблематичната кампания отрежда водещо място на България сред страните с най-добри доброволчески практики в грижата за околната среда в света.

Известни личности от медиите, спортисти, актьори, общественици са посланици на кампанията. Областна администрация Бургас е координатор на кампанията „Да изчистим България“ от самото създаване на инициативата. През годините е създадена стройна организация за почистване във всяка община.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERSwww.ipacbc-bgtr.eu**2. Международни инициативи за екологично образование****Мрежа от екоучилища в България /www.ecoschools.global/how-does-it-work/**

“Екоучилища” е международна програма, която се инициира и ръководи от неправителствени организации, членове на Фондацията за Екологично Образование. Програмата стартира през 1994 г. в отговор на предизвикателството за обединение на усилията на младите хора за разрешаване на

екологичните проблеми и устойчивото развитие. Програмата предлага да се приложи интегрирана система за екологично управление на училищата, базираща се на подхода ISO 14001/EMAS. Тя насърчава участието на учители и ученици в практически дейности, които водят до намаляване на вредното въздействие над околната среда и консумацията на вода и енергия. Реализираните икономии в значителна степен облекчават издръжката на училищата и общинските бюджети.

ДОБРИ ПРАКТИКИ ОТ ТУРЦИЯ**ОБЛАСТ ДЕМИРКЪОЙ****Добри практики от бизнеса****SELEDA FERTILIZER / Website: <http://seleda.com.tr/>**

Това е най-голямата интегрирана инсталация за производство на биогазови торове в Европа с площ от 200 000 м². Растителните отпадъци са източник на електрическа енергия, животинските отпадъци – на топлина, а индустриалните органични отпадъци – на тор. Всички отпадъци попаднали в съоръжението се обработват и отвеждат в реакторите. След 30-дневния процес на разлагане и 21-дневния процес на компостиране, крайният продукт, получен след общо 51-дневен процес, се пренася в опаковъчния завод. Електричеството се произвежда в когенерационната инсталация за биогаз. В този процес 100% от азота се регенерира и преработва в продукт.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Проект Нулеви отпадъци

Изпълнител: Министерство на околната среда и урбанизацията

Website: <https://sifiratik.gov.tr/>

"Zero Waste" е интегриран подход за предотвратяване на отпадъците, който включва по-ефективно използване на ресурсите, намаляване на количеството на генерираните отпадъци, създаване на ефективна система за събиране и рециклиране на отпадъци. Принципи за устойчиво развитие и контрол на отпадъците и прехода към принципа на нулевите отпадъци, са в основата на проекта, който цели да оставим обитаем и чист свят.

Участието в проекта се основава на доброволчество. НПО, частният сектор и всички институции са поканени да участват в дейностите по обучение и повишаване на осведомеността. Организиран се множество събития: информационни обучения за служители и обществеността, за всички ученици вкл. предучилищните училища; състезания, лагери и дейностите за повишаване нивото на информираност на хората.

ДОБРИ ПРАКТИКИ ОТ РУМЪНИЯ

**Национален ден за почистване (Направи го Румъния!)
<https://letsdoitromania.ro>**

Доброволческа кампания за събиране на отпадъци от публичните места в един определен ден. Програмата се изпълнява в цялата страна от 2009 г. до 2017 г., като за този

LET'S DO IT,
ROMANIA!

период са събрани 25000 тона отпадъци (пластмаса, стъкло, битови и текстилни отпадъци, метал). От тях рециклираните нарастват от 17% до 45% през 2017.

Участвали са над 1 800 000 доброволци и са установени партньорства с 400 компании.

От 2016 г. работи и платформа "Да го направим, Румъния!", чрез която може да се сигнализира за зони на отпадъци от града или от природата чрез мобилно приложение, което е безплатно в App Store и в Google Play. Тези сигнали се изпращат до властите. Досега 8 200 доброволци са изтеглили приложението, като

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

са почистени повече от 400 зони за отпадъци. Основният партньор на кампанията- Кауфланд Румъния, подкрепя организацията на кампанията от 2010 г.

SIGUREC /<http://sigurec.ro>

SIGUREC е широкомащабна инициатива, която се прилага в Румъния след официално споразумение между частни компании - холдинга Green Group, Асоциацията на големите търговци на дребно в Румъния (AMRCR), Ecopaper SA, Romcarbon SA и държавните органи - Министерството на околната среда и изменението на климата.

SIGUREC е интелигентна и напълно екологична, лесна за използване алтернатива за рециклиране - една система, винаги близо до дома и предоставяща конкретни ползи.

В сравнение с традиционните системи за събиране на отпадъци, интелигентните устройства на SIG-UREC имат редица важни предимства:

1. Събират се повечето видове отпадъци, независимо дали са пластмасови опаковки (включително торбички и хранителни фолиа), хартия, алуминиеви кутии, стъкло, батерии, крушки, неони, отпадъчни масла и т.н. Ако бъде хвърлен в кошницата, отпадъкът със сигурност ще бъде "усвоен"!
2. Устройствата са разположени в помещенията и паркингите на големи и лесно достъпни търговски обекти като Cooca или Carrefour. По този начин едно пътуване за пазаруване може да се превърне във възможност да се отървем от домашните отпадъци! В някои населени места има и услуга за гражданите, осигуряваща пикап до дома.
3. Устройствата са лесни за използване, напълно автоматизирани. След като отпадъците бъдат поставени в машината, те се сортират, преброяват и претеглят автоматично.
4. Предлагат се и награди в зависимост от вида на отпадъците и тяхното количество. Наградите се отпускат под формата на отстъпки за пазаруване в мрежата на партньорските магазини.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

3. Добри практики в мрежата Натура 2000

Трансгранично сътрудничество

Проект „Уникалната природа на Странджа – потенциал за развитие на устойчив туризъм“ („The unique nature of

Strandja – potential for sustainable tourism“) – TUNS е разработен

и изпълнен от Младежко Сдружение Вердико (www.verdiko.org) гр. Царево, България в сътрудничество с Тракийската туристическа асоциация – град Къркларели, Република Турция. Проектът е финансиран по Програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007-2013 – IPA Cross-Border Programme CCI Number 2007CB16IPO008-3 (трета покана за набиране на предложения).

Целите на проекта са да се промотират възможностите за развитие на устойчив туризъм в Странджа планина, свързан с природата – дивата флора и фауна, както и интересни природни забележителности, възможностите за пешеходен и вело туризъм; Осъществяване обмен на опит между представители на бизнеса, институциите и неправителствения сектор от трансграничния регион, за да бъдат внедрени иновативните решения за устойчив туризъм.

В рамките на проведена кръгла маса “Фактори за устойчив туризъм в Странджа” е представен потенциала на лонгозните гори в Национален парк „Инеада“, като се обръща специално внимание на екологичните заплахи към тази част на Странджа, които са замърсяването на притоците на езерата с битови води, добивът на инертни материали, на проектите за развитие на енергийния сектор в района.

Относно горските ресурси, е определено **браконьерството, като основна заплаха**, поради която видове, **като еленът и сърната са изчезващи видове в турската част на Странджа.**

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Проект „Чрез превенция да съхраним природната красота на Родоп планина“

Изпълнител: Областна администрация – Смолян, Партньори: Регион Източна Македония и Тракия (Гърция)

Целта на проекта е опазване на био-разнообразието и устойчиво управление на природните ресурси в трансграничния регион Смолян – Ксанти чрез подобряване на комуникацията и взаимодействието между отговорните институции при възникване на природни бедствия.

Създадена е **система за оценка на риска и ранно предупреждение за горски пожари**, която ще подпомогне опазването на околната среда от природни и предизвикани от човека природни бедствия. Разработени са правила за съвместно управление и обмен на опит в предотвратяването на горски пожари.

Подобрена е координацията между институциите при локализиране, ограничаване и потушаване на горски пожари. Повишена е екологичната култура на населението и посетителите по отношение на пожарната безопасност.

Възстановяването на река Везер

Планиране и интегрирано управление на зони от НАТУРА 2000 в Германия с подкрепата на ЕФРСР

Изпълнител: Отдел за опазване на природата и водите към Сенатора по околна среда, свободен ханзейски град Бремен, Германия.

Партньори: Работна група, съставена от представители на съответните власти на Бремен и Долна Саксония, както и на различни организации и институции от областта на корабоплаването, навигацията, опазването на околната среда, земеделието, рибарството и туризма.

Проектът има три основни природозащитни цели: Първо, да се поддържа екологичната динамика, типична за естуарните местообитания. Второ, река Везер да продължи да изпълнява функцията си на миграционен коридор за миноги, както и на район за хвърляне на хайвер за средиземноморската финта (*Alosa fallax*). Трето, да се съхранят важните зони за хранене и размножаване на птици и риби в района на Ваден и по крайбрежието. За да се подобри балансът между природните процеси и различните човешки дейности, е разработен **план за интегрирано екосистемно управление** на трансграничната зона на река Везер.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Основните ползи от плана са по-добро управление на естуара и влизащите в него зони от НАТУРА 2000, по-пълноценно включване на заинтересованите страни и разбиране на природозащитните цели, разработване на интердисциплинарен процес на планиране. В резултат на това планът се приема по-добре и получава по-широка политическа поддръжка на всички нива, а това, от своя страна, дава възможност да се привлече национално финансиране за изпълнението му.

Достъп до Аран

Опазване и устойчиво ползване за отдых на местообитания и ландшафти на остров Аран

Изпълнител: „Шотландско природно наследство“ (Scottish Natural Heritage – SNH) в партньорство с Arran Access Trust

Партньори: Европейски фонд за регионално развитие (ERDF), Heritage Lottery Fund, Scottish Natural Heritage Fund, North Ayrshire Council, Argyll and Islands Enterprise, Forest Enterprise, Historic Scotland.

Целта на проекта е да се разшири базата за финансиране на НАТУРА 2000 и да се създаде възможност различни участници да работят заедно за опазването на защитената зона. Проектът осигурява начален капитал за устойчиво участие на местни заинтересовани страни в управлението на защитената зона по НАТУРА 2000 и за осигуряване на приходи от туристическа дейност, включително средства за управление.

За да бъде съхранен този район с изключително живописно природно наследство, се насърчава отговорното посетителско поведение: създадена е система от пешеходни екопътеки, която да поеме 300 000 туристи годишно, и са изготвени информационни материали за повишаване на обществената осведоменост.

4. Добри практики за подобряване на гражданското участие в процесите по формулиране, изпълнение и мониторинг на национални политики спрямо управлението на НАТУРА 2000 в България

4.1. Практики от Италия

Пример за установена добра практика в управлението на Натура 2000 мрежата е един от италианските алпийски региони, в който е създадена мрежа от резервати (NoRs), включващи Натура 2000 зони. Акцентът на тяхното управление е социално-

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERSwww.ipacbc-bgtr.eu

икономическото развитие на региона, с подход „отдолу-нагоре“ (bottom-up).¹ Този подход на управление се основава на активното участие на местните заинтересовани страни, при който властта утвърждава дадена програма/документ след съгласуването ѝ с гражданите. Освен това заинтересованите страни са включени в планирането и изпълнението на дейности и инициативи за опазване на природата или създаване/възстановяване на пътеки, екологично образование, организиране на изложби и/или събития, насочени към местната публика.

В Италия всеки регион/автономна провинция е с индивидуална приоритетна рамка за дейностите по Натура 2000. В документа се вземат предвид приоритетите за защита и управление на мрежата Натура 2000 и са посочени възможните източници на европейско финансиране (ЕЗФРСР, ЕСФ, ЕФРР, ФЕП, LIFE).

4.2. Практики от Холандия

Съгласно установените нормативни изисквания в Холандия за всяка защитена зона задължително се изготвя план за управление в рамките на три години след определянето ѝ. За разработването на плановете за управление на защитените зони от екологичната мрежа участват три министерства и 12 провинции. Плановете за управление са различни в зависимост от собствеността, т.е. в райони, които са собственост или управление на държавата, плановете за управление се определят от държавата, докато ако собствеността е различна от държавната, се разработват на ниво провинция. Те се разработват съгласно насоки, установени от екологичното министерство. Преди одобрението на плановете, те се подлагат на задължително обществено обсъждане, ръководено от независим орган. В консултациите участват учени, собственици на земи, експерти и други заинтересовани страни. Тяхното приемане се осъществява в региона, в който попада съответната екологична зона. След като бъдат одобрени плановете за управление се публикуват на електронните страници на съответното министерство, отговорно за конкретната защитена зона. В някои защитени зони с одобрени плановете за управление заинтересованите страни провеждат ежегоден мониторинг дали планът се изпълнява.

¹ Този подход позволява всички участници в даден процес да станат част от процеса по планиране и управление, като се отчита тяхното мнение при вземането на решение от висшите ръководители.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERSwww.ipacbc-bgtr.eu**4.3. Практики от Франция**

Съгласно френския кодекс за околната среда за всеки сухоземен обект на Натура 2000 ръководният комитет заедно с местните заинтересовани страни разработват „документ на целите“ (DOCOB). Един от най-успешните методи за въвличане на обществеността за разработването на документа в някои части на Франция е диалогът чрез съгласуване между различните заинтересовани страни, както институционални, така и местни с цел обсъждане и предлагане на конструктивни решения, касаещи управлението на конкретния обект. Постигането на съгласувателен диалог се осъществява само при наличие на ефективна и постоянна комуникация със заинтересованите страни.

Установени са два вида комуникация:

- вътрешна комуникация, при която заинтересованите страни участват активно в изготвянето на Плана за управление на Натура 2000, чрез специални съгласувания. Целта на този вид комуникация е да се гарантира, че съдържанието на Плана за управление е разбрано, прието и подкрепено от местните общности.
- външна комуникация, която е насочена към по-широка аудитория, включваща представители на институции, териториални ръководители и експерти. Целта е да се насърчи участието на по-широка аудитория в процеса на съгласуване и да повлияе на отношението на участниците към управлението на Натура 2000 обекта.

Прилагайки „документа за целите“, управлението на всеки обект може да бъде възложено на земеделски производители, лесовъди, ловци, рибари, собственици на земи, асоциации, потребители и експерти доброволно или договорно чрез подписване на пет годишни договори и Харти Натура 2000.

4.4. Практики от Испания

Преди разработването на плановете за управление всяка провинция провежда предварително обществено допитване до заинтересованите страни чрез специален уеб портал на компетентната администрация, ръководеща процеса, където гражданите могат да изразят мнението си. По време на самото разработване на плановете за управление се провеждат регулярни информационни срещи с местните общности с цел представяне на проекта на обсъждания документ, както и графикът и методологията на процеса на участие на

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

гражданите. Готовите планове за управление се подлагат на консултации пред широката общественост. Постъпилите коментари и предложения се вземат предвид при окончателното оформяне на документа. След като бъдат утвърдени плановете за управление се публикуват в официални списания.

Отговорните за изпълнението на плановете за управление са органите по околна среда.

Други добри практики, които може да бъдат приложени у нас, са:

- ❖ регулярен мониторинг на изпълнението на заложените в плановете за управление мероприятия;
- ❖ делегиране на правомощия на НПО сектора за внедряване на екологичната мрежа, което ще допринесе за ускоряване внедряването на Натура 2000;
- ❖ привличане на доброволци и експерти от неправителствените организации за мониторинг на Натура 2000 обекти.

5. Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”, като пример за добра практика

Пример за добра практика в областта на опазването на околната среда е и **проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”**, в изпълнение на който се разработва настоящия Съвместен План и в рамките на който са изпълнени и се изпълняват множество дейности, насочени именно **към осигуряване на ползи за населението в областта на по-зеленото и чистото бъдеще**, сред които: Изследване на нуждите и информираността относно опазването на околната среда в региона; Мапинг на незаконни сметища; Кампании (една в България и една в Турция) за почистване и залесяване на идентифицирани сметища; Създаване на Детски наръчник „Да мислим в зелено“; Разработване на Уеб – базирана платформа; Проучване „Най-добри практики за предотвратяване на незаконния дъмпинг и тяхното въздействие върху развитието на бизнеса“; Организиране на еко семинари в Киркларели.

Всички тези дейности и най-вече почистването на незаконните сметища и предотвратяването на нови ще имат пряк положителен ефект и върху защитата от наводнения (замърсени реки – интензивни дъждове – преливане). Разработената карта (мапинг) на незаконни сметища ще представи една по-обективна картина на

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERSwww.ipacbc-bgtr.eu

случващото се, а чрез уеб – платформата гражданите ще имат възможността да участват активно в опазването на своя град/област по лесен и бърз начин.

Ако се запази като устойчива във времето тази тенденция с организиране на съвместни регулярни кампании за почистване и залесяване на обезлесени територии, както и дейности, насочени към опазване на околната среда, включително формиране на екологично самосъзнание, най-вече сред младите хора, това ще бъде една немалка стъпка в посока постигане на качествена промяна в индивидуалното, колективното и институционалното поведение към опазването на природата, отговорно и пестеливо използване на ресурсите и съхраняване на ценните местообитания и видове.

VI. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ. СЪВМЕСТЕН ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ

1. Концепция - краткосрочна и дългосрочна визия за по-добро опазване на природните ресурси

В наше време все повече се осъзнава, че поддържането на нормално функциониращи екосистеми, които подпомагат икономическото и социалното развитие, има решаващо значение за трайното развитие на обществото. Основните цели на Плана са свързани с постигането на хармонично, балансирано и устойчиво развитие на защитените територии в трансграничния регион, предпоставка за запазване на биологичното разнообразие, подобряване на качеството на околната среда и респ. качеството на живот на местното население.

Процесът на планиране на трансгранично ниво търси баланса между различните аспекти на развитието (екологичен, териториален, икономически и социален) и между различните териториални общности, институции и социални групи. Съвместният план за управление цели да се превърне в един от основните инструменти за защита и опазване на наличните природни ресурси, запазване на постиженията, където ги има, и подобряване на екологичното състояние в областите, където е необходимо.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Тази стратегия по същество представлява концепция за нагледно трасиране за постигане на бъдеща визия като бъде използвана схема от стратегически цели, които са свързани с приоритетите на стратегическите документи на местно, национално, регионално и европейско ниво в сферата на опазване на околната среда и в частност на защитените територии. Стратегическите цели следва да бъдат базирани на развитието на основните фактори за устойчивост на съвместните форми на опазване на околната среда и в частност на защитените територии в двата региона.

ВИЗИЯ - „За по-добро бъдеще в трансграничния регион“: устойчиво развитие на защитените територии, посредством съхранение и опазване на ценния природен капитал и биологичното разнообразие, в тясна взаимовръзка с икономическия растеж и социалното благополучие и укрепване на изконната връзка на обществото с обкръжаващата го природа.

Така формулираната визия отразява виждането за развитие на трансграничния регион, съобразено с наличния природен потенциал при отчитане на интересите на местното население, като тя може да се постигне чрез формулирането на адекватни цели и съответстващи на тях дейности и мерки за съхраняване и подобряване на състоянието на околната среда с приоритет върху защитените територии в региона.

2. SWOT анализ

Дефинирането на визията, целите и приоритетите в Плана се основават на извършения анализ на състоянието на околната среда в област Ямбол и област Къркларели и на откритите специфични особености, онагледени в SWOT анализ. Именно те представляват основата за оценка на силните и слабите страни към момента и на възможностите и заплахите за бъдещото развитие и са отчетени при формулирането на стратегическите цели и мерките в областта на съвместното управление на околната среда и в частност защитените територии.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
ОБЛАСТ ЯМБОЛ	
♣ Съхранена в относително добро състояние природна среда ♣ Наличие на защитени територии и зони, богато биоразнообразие и уникални и ценни екосистеми и културно-историческо наследство ♣ Наличие на хармонизирана със законодателството на ЕС нормативна и подзаконова уредба ♣ Наличие на стратегически и програмни документи на национално ниво в областта на околната среда ♣ Липса на значими производства, замърсяващи околната среда ♣ Положително отношение на местните власти към привличане на инвеститори ♣ Наличие на Регионална система за управление на отпадъците - регион Ямбол, в която се депонират отпадъците на пет общини- Ямбол, Сливен, Нова Загора, Тунджа и Стралджа, изградена по проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Ямбол – Първа фаза“, реализиран по ОП „Околна среда 2007-2013“ и предстояща за реализация втората фаза на проекта с изграждане на компостираща и сепарираща инсталации с цел намаляване общия обем на депонираните отпадъци, тяхната повторна употреба и рециклиране, както и извличане на полезна суровина от смесения битов отпадък.	♣ Местно замърсяване на околната среда, в т.ч. замърсяване на подземните води с фосфати и нитрати ♣ Влошено екологично състояние на водните ресурси на територията на областта ♣ Липса или недостатъчна изграденост на инфраструктура за събиране и пречистване на отпадъчните води ♣ Тежест на природните бедствия, причинени от съчетание на няколко опасности, като суши, екстремни температури, горски пожари и наводнения ♣ Природна уязвимост на видовете и местообитанията (Сукцесии, междувидова конкуренция, изолация и др.) ♣ Неефективно сътрудничество при управлението на природните ресурси и недостатъчна координация за целите на опазването на околната среда; защитените територии не са достатъчно включени в устройството на региона ♣ Незадоволително ниво на информационно осигуряване на процесите, свързани с управление на отпадъците ♣ Браконьерство ♣ Практики в земеделието, селското, горското и ловното стопанство, включващи използване на химикали и препарати ♣ Липса на целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци. Наличие на незаконни сметища ♣ Неинформираност на населението относно значимостта на опазването на околната среда за качеството на живот на хората; неинформираност относно защитените територии и зони в региона и начина за

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

	тяхното опазване и защита ♣ Ниска енергийна ефективност и високата зависимост от изкопаеми горива. Продължава тенденцията за увеличаване на количеството твърди горива за битово отопление ♣ Съществуваща практика за палене на стърнищата ♣ Липса на достатъчно финансови средства в областта на опазване на околната среда и в частност на защитените територии ♣ Инвеститорите не са запознати достатъчно или подценяват изискванията на законодателството в областта на опазване на биологичното разнообразие ♣ Неблагоприятни демографски тенденции: намаляване на жителите на областта, застаряване на населението особено в селските райони и обезлюдяване на населените места;
ОБЛАСТ КЪРКЛАРЕЛИ	
♣ Благоприятни природни условия ♣ Изключително растително и животинско разнообразие и значителни водни ресурси в горските територии ♣ Богати горски екосистеми, в добро здравословно състояние, наличие на плодородни земи ♣ Природният резерват Странджа е разположен в областта ♣ Квалифициран персонал в горската администрация ♣ Има горски територии, които са включени в мрежата за опазване на природата - резервати, защитени територии, Касатура, Сака ♣ Наличието на университети и научни институции	♣ Липса на образованост относно опазването на природата ♣ Липса на информираност за възможностите за опазване в развитието ♣ Липса на участие в регионалното планиране ♣ Неправилна употреба и унищожаване на обработваема земя ♣ Липса на рекултивационни дейности в застрашените територии ♣ Местно замърсяване на околната среда, в т.ч. замърсяване на подземните води с фосфати и нитрати ♣ Тежест на природните бедствия, причинени от съчетание на няколко опасности, като суши, екстремни температури, горски пожари и наводнения ♣ Липса на канализационни системи в

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

	повечето малки общини - Ерозия, нарушения върху ландшафта, увреждане на условията на местообитанията - Бракониерство - Ниска енергийна ефективност и високата зависимост от изкопаеми горива
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
ОБЛАСТ ЯМБОЛ	
- Ефективно усвояване на европейските фондове в сектора на околната среда - Многофункционално и устойчиво ползване на потенциала на природните ресурси, ландшафтното и биологичното разнообразие - Подобряване на квалификацията и познанията на работещите в сектора - Формиране на екологосъобразно поведение и навици сред населението, особено сред подрастващите - Обществени нагласи в подкрепа на усилията за опазване на околната среда - Наличие на добри предпоставки за трансгранично сътрудничество в областта на околната среда - Богатото биоразнообразие и наличие на защитени територии и зони и уникални и ценни екосистеми са предпоставка за развитието на познавателен, еко, орнитоложки туризъм и фото и хоби туризъм - Повишаване информираността на населението чрез въвеждане на нови и интерактивни форми на екологично образование и обучение	- Все по-чести природни бедствия (в т.ч. наводнения, суши пожари и др.) вследствие на изменението на климата - Намаляване на валежите през лятото (недостиг на вода) и покачващи се температури - Постепенна промяна на климатичните условия - Съществуващи рискове от наводнения и заливане на терените в близост до р. Тунджа. - Растящ натиск върху околната среда вследствие на урбанизация, интензификация на земеделието, транспорта и др. - Неефикасно управление на водните ресурси и защита против наводнения - Разрастване на незаконната сеч и браконьерството - Слаба професионална адаптивност и професионална квалификация на заетите в сектора, несъобразена със спецификата на отрасъла и изискванията на пазара на труда - Неефективно използване и управление на благоприятни природни условия и ресурси за подобряване на потенциала за развитие - Високи разходи по прилагане на екологичното законодателство за достигане на високите изисквания на ЕС - Антропогенно въздействие върху флората и

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

	фауната в защитените територии
ОБЛАСТ КЪРКЛАРЕЛИ	
♣ Богато разнообразие на екосистеми и биологично разнообразие ♣ Възможности за използване на международни програми и проекти на ЕС ♣ Обмен на добри практики с държавите-членки на ЕС ♣ Многофункционално и устойчиво използване на потенциала на природните ресурси, ландшафта и биоразнообразието	♣ Кариерите и мините в Странджа ♣ Прекомерен дърводобив в определени горски територии, в резултат на неадекватна и недостатъчна горска инфраструктура ♣ Все по-чести природни бедствия (в т.ч. наводнения, суши пожари и др.) вследствие на изменението на климата ♣ Намаляване на валежите през лятото (недостиг на вода) и покачващи се температури ♣ Постепенна промяна на климатичните условия ♣ Риск от незаконна сеч и браконьерство ♣ Липса на участие в регионалното планиране ♣ Липса на междуведомственото сътрудничество и ресурси ♣ Инвестиционни заплахы: кариери, проект за атомна електроцентрала край Инеада

3. Приоритети за управление и опазване на защитените територии в трансграничния регион

- ♣ **Приоритет 1** – Запазване на добро екологично състояние на защитените територии, описани в настоящия план, като значими за опазването на биологичното разнообразие
- ♣ **Приоритет 2** – Устойчиво ползване на ресурсите на защитените територии – предпоставка за подобряване качеството на живот на местните общности, техния поминък и важен подход към ограничаването и адаптацията към глобалните промени в климата
- ♣ **Приоритет 3** – Ограничаване на неблагоприятни фактори с антропогенен характер, които въздействат върху защитените територии като екосистеми
- ♣ **Приоритет 4** – Повишаване на обществената информираност и екологично самосъзнание за подкрепа за опазването, поддържането и възстановяването на защитените територии.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

4. Дефиниране на целите. Стратегически и оперативни цели

Планът за съвместно управление на защитени територии е трансграничен документ, който създава рамка за реализация на политиките в опазване на околната среда като цяло и в частност на защитените територии в региона. За реализацията на плана са определени стратегически и оперативни цели и дейности за тяхното постигане, които рамкират краткосрочната и дългосрочна визия за по-добро опазване на природните ресурси в целевия трансграничен регион.

4.1. Цел и задачи на плана

Обща цел - Да осигури основа за планирането и изпълнението на дейности по съвместно управление на защитени територии в трансграничния регион

Конкретни задачи

- ♣ Да актуализира информацията за състоянието на защитените територии с приоритетно значение в трансграничния регион, включително тяхната природозащитна значимост и основни характеристики
- ♣ Да оцени заплахите за защитените територии, като чувствителни екосистеми и върху отделни характерни видове и местообитания
- ♣ Да идентифицира добри практики в областта на управление и опазване на природни ресурси
- ♣ Да идентифицира необходимите мерки за опазване на защитените територии, както и източниците на финансиране за реализирането им

4.2. Стратегически и оперативни цели

Определянето на целите е направено на базата на анализи, характеристики и оценки в предходните части на плана за управление и на база изследвания потенциал на региона, както и съгласно изискванията на европейската политика в областта на околната среда и законодателството на двете държави и не на последно място в съответствие с Плана за действие за природата, хората и икономиката.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Формулирането на стратегическите цели е свързано с идеята за опазване и поддържане на защитените територии и околната среда, като цяло, в трансграничния регион, в дългосрочен план.

В рамките на Плана са дефинирани следните **стратегически цели**:

- ❖ **Стратегическа цел 1:** Опазване и съхранение на природните местообитания и биологичното разнообразие в защитените територии в трансграничния регион
- ❖ **Стратегическа цел 2:** Постигане на оптимален баланс между екологичната функция на горите в трансграничния регион и тяхната способност дългосрочно да предоставят материални ползи и услуги и повишаване ролята им за осигуряване на икономически растеж в региона и устойчиво териториално социално-икономическо развитие
- ❖ **Стратегическа цел 3:** Ефективно управление на защитените територии, включени в Натура 2000 и други защитени територии в трансграничния регион
- ❖ **Стратегическа цел 4:** Формиране и надграждане на екологична култура и екологично съзнание и информираност на гражданите в трансграничната област като предпоставка за устойчиво развитие на защитените територии и опазване и съхранение на природните ресурси
- ❖ **Стратегическа цел 5:** Развитие на зелената инфраструктура с оглед опазването и възстановяване на екологичното равновесие, съхранение на биологичното разнообразие и опазване на околната среда в комбинация с увеличаване на икономическите и социалните ползи от естествените функции на екосистемите
- ❖ **Стратегическа цел 6:** Подобряване качеството на околната среда в трансграничния регион, посредством създаване на трансгранична мрежа за съвместни действия за намаляване или предотвратяване на негативните последици от човешката дейност

За реализацията на стратегическите цели и приоритети са формулирани **12 оперативни цели**:

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

- ♣ **Оперативна цел 1:** Усъвършенстване на системата за планиране и осъществяване на дейности, свързани с опазване на биологичното и ландшафтното разнообразие в трансграничния регион
- ♣ **Оперативна цел 2.** Опазване и повишаване устойчивостта на лонгозните екосистеми. Оптимизиране на управлението и стопанисването на лонгозните гори с цел тяхното опазване и възобновяване
- ♣ **Оперативна цел 3.** Опазване на биоразнообразието с цел повишаване устойчивостта на лонгозните екосистеми. Опазване на дивеча, птиците и рибата, които обитават лонгозната екосистема и техните местообитания
- ♣ **Оперативна цел 4.** Повишаване на ефективността на превенцията на горските пожари и борбата с незаконните действия в горите
- ♣ **Оперативна цел 5.** Увеличаване на площта на горите, дървесния запас и запаса на въглерод в горските територии в трансграничния регион
- ♣ **Оперативна цел 6.** Поддържане и развитие на системата за запазване на горските генетични ресурси в Странджа планина
- ♣ **Оперативна цел 7.** Ефективно управление на зоните, включени в Натура 2000 и други защитени територии
- ♣ **Оперативна цел 8.** Осигуряване на устойчиво планиране на дейностите в защитените територии
- ♣ **Оперативна цел 9.** Ефективно усвояване на средства от европейски и международни фондове и програми
- ♣ **Оперативна цел 10.** Популяризиране на защитените територии в трансграничния регион. Повишаване екологичната култура и екологичното съзнание и информираност на гражданите в трансграничната област относно опазването и развитието на биоразнообразието и околната среда
- ♣ **Оперативна цел 11.** Насърчаване на развитието на ЗЕЛЕНА ИНФРАСТРУКТУРА като инструмент за устойчиво развитие на защитените територии в трансграничния регион
- ♣ **Оперативна цел 12.** Опазване на природата и устойчиво управление на защитените територии в трансграничния регион, посредством мерки за намаляване и/или предотвратяване на антропогенните фактори върху околната среда.

5. План за действие

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Планът за действие обхваща периода **2021 – 2027 г.** година и включва основните мерки и дейности, предвидени за изпълнение. С приемането и прилагането на плана се цели да бъде постигнат оптимален баланс между различните законодателни, институционални, икономически и технически мерки и практическото реализиране на интегриран подход за опазване на околната среда и компонентите ѝ на територията на трансграничния регион

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 1: Усъвършенстване на системата за планиране и осъществяване на дейности, свързани с опазване на биологичното и ландшафтното разнообразие в трансграничния регион Съответствие със Стратегическите цели: Стратегическа цел 1			
Дейност 1. Интегриране на целите за опазване на биологичното и ландшафтно разнообразие при планиране на дейностите и управлението на защитените територии в трансграничния регион	Държавни бюджети, Европейски и международни програми	2023 г.	Български институции: Министерство на околната среда и водите /МОСВ/; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, Държавно горско стопанство „Тунджа“ Ямбол, Държавно горско стопанство Елхово; Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
			предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 2. Разработване и прилагане на методики за систематично събиране, оценка, мониторинг и обмен на данни за биологичното разнообразие в горите на Странджа планина. Мониторингът е необходим за проследяване на изменения и тенденции в състоянието в резултат от конкретни антропогенни въздействия, както и за наблюдение на фоновите изменения в средата.	Държавни бюджети, Европейски програми и проекти	2023 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 3. Осигуряване на адекватен административен капацитет и финансов ресурс за управление и опазване на защитени територии Основните източници на средства за тези цели са с публичен характер – от националния бюджет, както и съ-финансиране по	Държавни бюджети, Европейски програми и	2023 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
различни финансови инструменти на ЕС	проекти		Турция; РДГ Къркларели НПО от двете страни Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 4. Преодоляване на съществуващи пропуски в научната информация за защитените територии чрез целеви проучвания и мониторинг За целите на управлението на защитените територии е необходимо да бъдат попълнени пропуските в информацията и да бъдат актуализирани данните за ключовите биотични и абиотични характеристики на екосистемите.	Държавни бюджети, Европейски програми и проекти	2023 г.	Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2. Опазване и повишаване устойчивостта на лонгозните екосистеми. Оптимизиране на управлението и стопанисването на лонгозните гори с цел тяхното опазване и възобновяване Съответствие със Стратегическите цели: Стратегическа цел 1			
Дейност 1. Залесяване. Интродукция на дървесни видове	Държавни бюджети и европейски и	2024 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
	международни програми.		Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни
Дейност 2. Повишаване на квалификацията на работещите на терена дървосекачи, работниците по извоза на дървесина и съответно управителите на дърводобивните фирми.	Държавни бюджети и европейски и международни програми.	2023 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни
Дейност 3. Сечи Възобновителни сечи - системите за сеч да са насочени към: работа около всички дървесни видове, които са с по-малко от 10% участие в състава и са в добро физиологично състояние; поддържане на триетажна структура в насажденията за постигане на	Държавни бюджети и европейски и международни програми.	2027 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
оптимални запаси и устойчиви защитни функции; създаване на условия за оптимален растеж на качествените дървета; създаване на условия за естествено възобновяване, където е необходимо за постигане на желаната бъдеща гора; ограничаване извършването на сечи върху големи площи и др. Отгледни сечи - основен принцип при отгледните сечи е целенасочената лесовъдска намеса за постигане на поставените цели: регулиране на състава за запазване на биоразнообразието; подбор на качествени екземпляри от дървесните видове; създаване на благоприятни условия за растеж по височина и диаметър на избраните стъбла и индивидуалното им отглеждане.			Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни
Дейност 4. Семесъбиране от лонгозни дървесни видове с най-добри генетични заложи За целта е необходимо да се картират всички ценни насаждения, групи или дори единични дървета от летен дъб и полски бряст. Приоритетът да се насочва и към видовете с ограничено и единично участие в сегашния състав - обикновен габър, полски клен, горскоплодни видове и др.	Държавни бюджети и европейски и международни програми.	2027 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
Дейност 5. Въвеждане и прилагане на мерки за борба с инвазивни видове *** Инвазивни (от латински: <i>invasio</i> – нашествие, нападение, набег, насилие, окупация) за определено място са такива видове, които не са естествено разпространени там, а са интродуцирани по един или друг начин и имат тенденцията да се разпространяват до степен да увредят местната екосистема. Изготвяне на инвентаризация на инвазивните видове, които променят или застрашават екологичните характеристики на защитените територии в трансграничния регион (лонгозните екосистеми)	Държавни бюджети и европейски и международни програми.	2023 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3. Опазване на биоразнообразието с цел повишаване устойчивостта на лонгозните екосистеми. Опазване на дивеча, птиците и рибата, които обитават лонгозната екосистема и техните местообитания Съответствие със Стратегическите цели: Стратегическа цел 1			
Дейност 1. Подобряване на капацитета и координацията между всички заинтересовани страни в областта на ловното стопанство за опазване, подобряване и увеличаване на популациите на дивеча и	Държавни бюджети; европейски и	2023 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
рибата в трансграничния регион	международни програми; програми LIFE		Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 2. Опазване на биологичното разнообразие ♣ Разработване на Планове за действие за опазване застрашените популации Тук може да се обърне внимание на популациите на видрата , която поради силно намалялата си численост е вписана в Световния червен списък (от стопанска гледна точка видрата е вредна за рибовъдството, но от екологична гледна точка е вид, имащ своята ниша в природата и спомагащ за поддържането на екологичното равновесие. Броят на видрите намалява поради замърсяването на	Държавни бюджети; европейски и международни програми; програми LIFE	2024 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
водоемите); на световно застрашения ливаден дърдавец ; на черния и белия щъркел , които са популации от европейска величина; на голям маслинов присмехулник – популация от световна величина; особено внимание заслужават и прилепите , които са 25 вида, 13 от които присъстват в Световния червен списък (дългоух, дългопръст и трицветен нощник, южен и малък подковонос, широкоух прилеп и др.).			двете страни Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 2. Подобряване и увеличаване на популациите на дивеча и рибата за опазване на биологичното разнообразие и устойчиво развитие на горските екосистеми Целта е да бъдат подобрени и увеличени дивечовите и рибните популации на базата на институционални, организационни, научни и други условия за осигуряване на необходимата симбиоза между хората, горите и дивеча, в т.ч. чрез актуализация на законовата и подзаконовата нормативна уредба в областта на ловното стопанство; подобряване на капацитета и координацията между всички заинтересовани страни в областта на ловното стопанство; увеличаване и разнообразяване на дивечовите и рибни ресурси, в т.ч. чрез генетична селекция и интродукция. Тук може да се обърне внимание на популациите на елена и сърната в турската част на Странджа, където поради браконьерство, те са изчезващи видове.	Държавни бюджети; европейски и международни програми; програми LIFE	2027 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
Дейност 3. Контрол на браконьерските форми на ресурсно ползване в защитените територии Правната рамка, която урежда борбата с браконьерството както в България, така и в Турция, е сравнително ясно и подробно разработена. Много често пропуските в борбата с браконьерството се дължат по-скоро на недостатъчен капацитет на отговорните институции, обществена толерантност и в някои случаи – конфликти на интереси. Засиленият контрол може да включва по-чести и редовни проверки на контролните органи в обектите, описани в настоящия план, както и съвместни проверки с НПО/граждански организации.	Държавни бюджети; европейски и международни програми; програми LIFE	2021 - 2027 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини
Дейност 4. Пространствено и функционално свързване на защитените територии като местообитания Функцията на защитените територии да поддържат богато биоразнообразие, както и други техни екосистемни ползи зависят от тяхната пространствена и функционална връзка със съседни територии, в т.ч. гори и земи с висока природна стойност. Поддържането и възстановяването на тези връзки е залегнало в Закона за биологичното разнообразие, както и в концепцията „Зелена инфраструктура“, която напоследък получава значителна подкрепа на европейско ниво.	Държавни бюджети; европейски и международни програми; програми LIFE	2027 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
На практика това включва например възстановяване на свързващи елементи на ландшафта с екосистемни функции, както и възстановяване на точкови зони в района, представляващи важни места за хранене на гнездящите в 33 птици.			
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 4. Повишаване на ефективността на превенцията на горските пожари и борбата с незаконните действия в горите Съответствие със Стратегическите цели: Стратегическа цел 2			
Дейност 1. Извършване на анализ и оценка на резултатите от изпълнението на мерките опазване на горите от пожари	Държавни бюджети; европейски и международни програми;	2022 г.	Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 2. Изграждане на единна система за наблюдение, ранно откриване и оповестяване на горски пожари	Републикански бюджет България; Републикански бюджет по сектори Р. Турция; Европейски програми	2025 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
Дейност 3. Укрепване на капацитета и подобряване на взаимодействието между институциите по предотвратяване и разкриване на незаконни действия в горските територии	Републикански бюджет България; Републикански бюджет по сектори Р. Турция; Европейски програми	2023 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 4. Засилване на наблюдението и контрола от страна на местната изпълнителна власт върху дейностите в земеделските територии по време на пожароопасния сезон.	Собствени средства на ДГП, на общините и на други собственици на ГТ; ПРСР, други европейски	2025 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
	и международни програми.		областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни
Дейност 5. Изработване на програма за превенция, обучение на собственици на гори и местно население в застрашени от пожари региони; провеждане на информационни кампании. Разработване и реализиране на програми за обучение на специализирани групи и доброволни формирования за превенция и гасене на горски пожари.	Собствени средства на ДГП, на общините и на други собственици на ГТ; ПРСР, други европейски и международни програми.	2025 г.	Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 6. Създаване, подобряване и поддръжка на противопожарна инфраструктура, водоизточници, горски пътища и др. за борба с пожарите.	Републикански бюджети Европейски програми	2027 г. -	Български институции: ИАГ; РДГ-Сливен, Държавно горско стопанство „Тунджа“ Ямбол, Държавно горско стопанство Елхово Турски институции: РДГ Къркларели и други държавни институции
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 5. Увеличаване на площта на горите, дървесния запас и запаса на въглерод в горските територии в трансграничния регион			
Съответствие със Стратегическите цели: Стратегическа цел 2			
Дейност 1. Осъществяване и надграждане на мерките, предвидени в	Републикански	2027 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ -

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
Третия НПДИК48 2013-2020 за сектор „Земеползване, промяна в земеползването и горско стопанство“ за увеличаване на площта на горите чрез: Усвояване на „незалесена площ за залесяване“ в горски територии; Залесяване на площи на изоставени земеделски земи, голи, ерозиран и застрашени от ерозия територии извън горските територии.	бюджет България Републикански бюджет по сектори Р. Турция Европейски програми проекти		Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 2. Осъществяване и надграждане на мерките, предвидени в Третия НПДИК 2013-2020 за сектор „Земеползване, промяна в земеползването и горско стопанство“ за: - Възстановяване и поддържане на полезащитните горски пояси и извършване на нови противоерозионни залесявания - Анализ на състоянието и потребностите от възстановяване и изграждане на нови полезащитни горски пояси	Републикански бюджет България Републикански бюджет по сектори Р. Турция Европейски програми	2027 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
- Създаване/възстановяване на ползащитни горски пояси			на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 6. Поддържане и развитие на системата за запазване на горските генетични ресурси в Странджа планина Съответствие със Стратегическите цели: Стратегическа цел 2			
Дейност 1. Развитие на системата „ex-situ” за съхраняване на генетичното разнообразие и изграждане на система от действия за опазване на местния генофонд.	Държавни бюджети и европейски програми LIFE	2027 г.	Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 2. Разширяване и поддържане на горската семепроизводствена база	Държавни бюджети и европейски програми LIFE	2027 г.	Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
			на гори, НПО
Дейност 3. Производство на необходимите семена за формиране на семенните колекции от най-ценни дървесни видове за съхранение на горските генетични ресурси.	Държавни бюджети и европейски програми LIFE	2025 г.	Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 4. Извършване на генетична оценка на горските семенни бази и съхранение на генетичния фонд.	Държавни бюджети и европейски програми LIFE	2025 г.	Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 7. Ефективно управление на зоните, включени в Натура 2000 и други защитени територии			
Съответствие със Стратегическите цели: Стратегическа цел 3			
Дейност 1. Развитие на мрежата от регионални защитени територии по ЗЗТ, основаващо се на анализи на ефективността на дейностите по опазване на биологичното разнообразие	Държавни бюджети, европейски и международни програми	2026 г.	Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 2. Разработване на мерки за подобряване на свързаността на защитените територии.	Държавни бюджети,	2023 г.	Експертна работна група от: представители на държавни институции,

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
	европейски и международни програми;		експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 3. Подобряване на нивото на професионална квалификация на персонала в институциите от защитените територии и зони по опазване на биологичното разнообразие.	Държавни Общински бюджети, европейски и международни програми.	2023 г.	Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 4. Изследвания, инвентаризация и мониторинг, както и справяне с конфликтите и незаконната търговия с диви животни, което ще допринесе значително за прекъсване влошаването на природозащитния статус на всички видове и местообитания, обхванати от законодателството на ЕС в областта на околната среда, посредством	Държавни Общински бюджети, европейски и международни програми.	2025 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни Експертна работна група от: представители на държавни институции,

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
			експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 8. Осигуряване на устойчиво планиране на дейностите в защитените територии Съответствие със Стратегическите цели: Стратегическа цел 3			
Дейност 1. Разработване и актуализиране на планове за управление на защитени територии и защитени зони от НАТУРА 2000. Разработване и приемане на планове за управление на защитени зони от Натура 2000, съгласно Закона за биологичното разнообразие: ♣ План за управление на BG0002026 Дервентски възвишения ♣ План за управление на BG0000218 Дервентски възвишения 1 ♣ План за управление на BG0000219 Дервентски възвишения 2 ♣ План за управление на BG0002066 Западна Странджа Към настоящия момент голяма част от защитените зони и територии нямат разработени планове за управление, а друга част се нуждаят от актуализация. Плановите за управление са от изключителна важност, тъй като: в Плановите за управление на защитени зони, съгласно ЗБР, се предвиждат мерки, които целят предотвратяване на влошаването на	Държавни и общински бюджети Европейски програми, в т.ч. Horizon 2020 и програма LIFE	2027 г.	Министерство на околната среда и водите /МОСВ/ Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) Държавни органи и техни поделения в сферата на своята компетентност, общини и техни сдружения, научни и академични институти и неправителствени екологични организации.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
условията в типовете природни местообитания и в местообитанията на видовете, както и на застрашаването и обезпокояването на видовете, за опазването на които са обявени съответните защитени зони в Плановите за управление на защитени територии, съгласно ЗЗТ, съдържат норми, режими, условия или препоръки за осъществяване на: дейностите в горите, земите и водните площи; развитието на инфраструктурата и строителството; организацията на управлението и други, осигуряващи достигането на поставените цели, както и краткосрочни и дългосрочни програми за действия, свързани с научноизследователската работа и мониторинг на компонентите на околната среда, поддържането на застрашени видове, съобщества и местообитания, екологичното възпитание и образование и други.			
Дейност 2. Подкрепа за изграждането на екологична мрежа НАТУРА 2000 в Турция, в т.ч. проучване и идентифициране на потенциални територии в Странджа планина, съгласно Директива за местообитанията и Директива за защита на птиците, които да бъдат включени в Натура 2000; предоставяне на експертиза за подготовка на необходимата документация за обявяване на природни територии в турската част на Странджа; обучение за съвместно събиране на данни от двете страни на границата; работни семинари по темата с представители на екологични неправителствени организации, институции и граждани; обмяна на опит и представяне на	Държавни бюджети „LIFE Природа“ на програмата „LIFE“ Международни програми	2027 г.	Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, Областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО Експертна работна група от българска страна

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
добри практики Включване на райони в Инеада (райони около Национален Парк Инеада) в екологична мрежа Натура 2000: райони с лонгозни гори, езерата в Инеада			
Дейност 3. Подобряване и развитие на механизмите за обществени консултации, в т.ч. създаване на нови форми за ефективно участие на неправителствените организации в процеса на планирането и прилагането на документите за регионално и местно устойчиво управление на защитени територии	Държавни и общински бюджети европейски и международни програми.	2023 г.	Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 9. Ефективно усвояване на средства от европейски и международни фондове и програми			
Съответствие със Стратегическите цели: Стратегическа цел 3			
Дейност 1. Изграждане и подобряване на административен капацитет на областните и общински администрации, както и останалите потенциални бенефициенти, в т.ч. дирекциите на национални паркове и регионалните инспекции по околната среда и водите; сдружения, неправителствени организации и други за подготовка и изпълнение на проекти, финансирани от европейски и международни фондове и програми	Европейски и международни програми	2023 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
			двете страни Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 10. Популяризиране на защитените територии в трансграничния регион. Повишаване екологичната култура и екологичното съзнание и информираност на гражданите в трансграничната област относно опазването и развитието на биоразнообразието и околната среда Съответствие със Стратегическите цели: Стратегическа цел 4			
Дейност 1. Осъществяване на информационни кампании, като средство за популяризиране на необходимостта от запазване на защитените територии и подобряване и поддържане обществената информираност за възможностите, значимостта и ценността им, в т.ч. ♣ Представяне в електронните медии ♣ Представяне в печатните медии (списания и вестници), насочено към обществеността ♣ Съвместни семинари/срещи – конференции, целящи осъществяването на връзката между гражданската защита и опазването на околната среда в трансграничния регион и	Европейски и международни програми, Държавни и общински бюджети	2023 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни Експертна работна група от:

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
изработката на съответни помощни материали. ♣ Съвместни кампании за информиране и организиране на различни доброволчески дейности (например почистване от растителност на чувствителни екосистеми, залесяване и др.) ♣ Печатни материали с много страници- брошури, съдържащи информация за природната среда и биоразнообразието и услугите, които предлагат, както и важността на запазването и защитата им от доброволците за гражданска защита. Афиши, с отбелязани на тях важни типове местообитания и растителни и животински видове, подчертаващи значението на тяхното опазване и защита от доброволците за гражданска защита.			представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 2. Повишаване екологичната култура на местното население и посетителите, както и на подрастващото поколение с цел формиране на природозащитно поведение сред населението, в т.ч.: ♣ Организиране на територията на защитените територии в трансграничния регион - и не само - образователни и научно изследователски програми, като мониторинг на приоритетни видове и местообитания, организиране на ученически, студентски и експедиции с образователна цел, включване на доброволци в мониторинговите програми. ♣ Създаване и поддържане на база данни; Проучване на слабо	Европейски и международни програми, Държавни и общински бюджети	2023 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни Експертна работна група от:

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
познати организмови групи ♣ Изработване и поддържане на допълнителни указателни и информационни табла ♣ Образователно програми с участието на студенти, ученици и местно население, свързани с опазване на биологичното разнообразие. Създаване и поддържане на интернет страници на защитените територии с образователен раздел, където да се предоставя информация за състоянието им, както и да се публикуват образователни програми във връзка с опазване на биологичното разнообразие на резервата.			представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 3. Насърчаване участието на млади хора като доброволци при защитата и опазването на природното богатство и биоразнообразието в трансграничния регион, в т. ч. мерки и действия за активизиране и информиране на доброволците относно опазването и подобряването състоянието на биологичното разнообразие и природната среда. Помощта, която доброволецът може да предложи, е много важна, защото спомага за запазването и съхранението на горите и биологичното разнообразие. Като цяло приносят на доброволците за природата и биоразнообразието в трансграничния регион, пряко или непряко, ще се фокусира върху следното:	Европейски и международни програми, Държавни и общински бюджети	2023 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни Експертна работна група от:

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
♣ Мобилизирането и осведомеността на останалите граждани ♣ Посочване на проблеми ♣ Патрулиране и проверки по време на високорискови дни ♣ Предоставянето на информация ♣ Противопожарна защита ♣ Напътстване на пожарникарите и водоносните коли в района на пожара ♣ Подкрепа на пожарните екипи Възстановяване на изгорели площи (залесяване и др.)			представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 11. Насърчаване на развитието на ЗЕЛЕНА ИНФРАСТРУКТУРА като инструмент за устойчиво развитие на защитените територии в трансграничния регион Съответствие със Стратегическите цели: Стратегическа цел 5			
Дейност 1. Популяризиране на предимствата на екологосъобразната инфраструктура в насока опазване на екосистемите и съхраняване на биологичното разнообразие, принос за развитието на зелени икономически дейности, създаването на зелени работни места и генерирането на устойчиви доходи за местните жители, заети например с биологично производство на храни и напитки, практикуване на зелен туризъм и пр. дейности, базирани на зелената инфраструктура, опазване и устойчиво управление на водните ресурси, принос за защита и намаляване на рисковете и негативните последици от природни бедствия на	Европейски и международни програми, Държавни и общински бюджети	2023 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
територията на защитените зони и пр. ползи от развитието на зелената инфраструктура. За целта трябва да бъдат планирани и провеждани кампании за промотиране на добрите практики във връзка с изпълнението на зелени инфраструктурни инвестиции в защитените зони			Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 2. Планиране, разработване и изпълнение на мерки, обективирани в съвместни планове и програми за насърчаване изграждането и развитието на зелена инфраструктура, както и реализацията на трансгранични проекти за развитие на мрежата от зелена инфраструктура на европейско ниво; ✦ Съвместен план за насърчаване изграждането и развитието на зелена инфраструктура в трансграничния регион като инструмент за устойчиво развитие на защитените територии	Европейски и международни програми, Държавни и общински бюджети	2027 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р. Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 12. Опазване на природата и устойчиво управление на защитените територии в трансграничния регион, посредством мерки за намаляване и/или предотвратяване на антропогенните фактори върху околната среда Съответствие със Стратегическите цели: Стратегическа цел 6			
Дейност 1. Намаляване на влагането на пестициди и химикали в околната среда на региона Разработване на подходящи програми и концепции за намаляване на старите пестициди и химикали като цяло или в специфични области, както и върху иницирането на управление на горещи точки или ограничения за тяхното прилагане чрез създаване на буферни или компенсиращи зони. Постигане на устойчиво използване на пестицидите, т.е. да се създаде рамка за обществено действие, страните от трансграничните региони трябва ефективно да използват възможностите на Рамковата директива за пестицидите (PFD) и да проучват различни въпроси, свързани със състоянието и използването на земята и почвите в трансграничния регион, вкл. състояние и качество на земята и почвите, рискове, свързани със земята и почвите, и запазването и възстановяването на надземните и подземните екосистеми и биологичното разнообразие чрез: ♣ Идентифициране на подходящи обекти; ♣ Идентифициране на локации със стари пестициди и други химични замърсители и да се изготвят планове за възстановяване на околната среда и за управление на риска в случай на екологични катастрофи;	Европейски и международни програми, Държавни и общински бюджети	2023 г.	Работна група за трансграничния регион; МОСВ, ИАРА, МЗХГ и други публични органи; НПО; Научни организации; Заинтересовани международни организации; Ръководители и други заинтересовани страни

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
♣ Изготвяне на планове за управление на риска и за намеса за неутрализиране на ОРС и възстановяване на деградирани екосистеми; ♣ Осигуряване на трансгранично сътрудничество в случай на проблеми, свързани със замърсяване или потенциално такова ♣ Насърчаване на участието на заинтересованите страни, обучението и потока от информация на местно и регионално ниво, но също така и по-целенасочено използване средствата от ЕС и/или обединяване на наличните ресурси.			
Дейност 2. Мерки за борба с незаконното изхвърляне на отпадъци. Осигуряване подходящо третиране на твърди отпадъци Създаване и внедряване на интегрираните системи за управление на отпадъците на национално, регионално и местно ниво. Необходимо е създаване на центрове за управление на битови и неопасни отпадъци, както и рехабилитация и затваряне на несъответстващи на изискванията депа за отпадъци, силно замърсени обекти и нерегламентирани сметища. Дейностите трябва да включват и действия за повишаване на осведомеността относно нуждите от намаляване на отпадъците и тяхното рециклиране. Пример за ефективни мерки: ♣ зелен телефон за подаване на сигнали, който да бъде популяризиран на територията на трансграничния регион	Европейски и международни програми, Държавни и общински бюджети	2023 г.	Работна група за трансграничния регион; МОСВ, ИАРА, МЗХГ и други публични органи; НПО; Научни организации; Заинтересовани международни организации; Ръководители и други заинтересовани страни

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
♣ интернет платформа за отбелязване на замърсени места ♣ предупредителни знаци и видео наблюдение на местата, обичайно използвани за нерегламентирани сметища; ♣ обществено полезен труд по почистване на замърсени места от доказани нарушители; ♣ широка и постоянна разгласа на реда за правилно изхвърляне на различни видове отпадъци.			
Дейност 3. Повишаване осведомеността относно защитата на въздуха, почвите и водите чрез оценяване и популяризиране потенциала на природните дадености, като двигател на устойчивото регионално развитие, посредством: ♣ разширяване на целите от трансгранични проекти до международно ниво; ♣ разграничаване на по-нататъшни приоритетни действия, които са свързани (специфично) с региона и/или необходимостта от прилагането им на регионално ниво; ♣ обединяване на различни регионални ръководители, заинтересовани страни и техните мрежи от различни направления; ♣ насърчаване на участието на заинтересованите страни, на обучението и потока от информация на местно и регионално ниво;	Европейски и международни програми, Държавни и общински бюджети	2023 г.	Работна група за трансграничния регион; МОСВ, ИАРА, МЗХГ и други публични органи; НПО; Научни организации; Заинтересовани международни организации; Ръководители и други заинтересовани страни Това действие може да бъде постигнато в сътрудничество с Европейския алианс за земите и почвите (ELSA), докато позадълбочени партньорства в региона трябва да бъдат инициирани на общинско ниво и в образователните

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
♣ обединяване на наличните ресурси. Освен това сътрудничеството е свързано с: ♣ Повишаване на осведомеността на широката общественост чрез признаване и насърчаване на потенциала на природните дадености като двигатели на устойчивото регионално развитие и образованието на децата и младите хора. ♣ Засилване общата осведоменост и улесняване обменът на добри практики по въпросите за интегрираното управление на защитените територии сред вземащите решения на всички нива и сред населението на региона ♣ Повишаване осведомеността и участието на заинтересованите страни и подобряване прилагането на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2020. ♣ Повишаване на възприемането на защитената природа като ценен актив. ♣ Популяризиране на зеления и устойчив екотуризъм като част от тези дейности.			области
Дейност 4. Надграждане способностите на местните власти по въпросите, свързани с околната среда Местните власти са отговорни основно за изпълнението на въпроси, свързани с околната среда (като управлението на отпадъци или въпроси относно защитените територии), но често им липсват	Европейски и международни програми, Държавни и общински	2023 г.	Български институции: МОСВ; РИОСВ - Стара Загора; МЗХ, ИАГ; РДГ-Сливен, ДГС „Тунджа“ Ямбол, ДГС Елхово Турски институции: Министерство на околната среда и урбанизацията Р.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Дейности	Източници на финансиране	Срок за реализация	Отговорни институции
познания и способности за разработване на проекти в областта на околната среда. Дейността включва комплекс от ефективни мерки, сред които: ♣ Прилагане на насоки за подобряване на разбирането на ключовия сектор на законодателството на ЕС в областта на околната среда ♣ Създаване на ръководства относно законодателството на ЕС в областта на околната среда ♣ Създаване на експертна група за подпомагане на регионите и градовете при решаване на различни проблеми и мрежа за обмен на добри практики.	бюджети		Турция; РДГ Къркларели, както и областни управи, общини, собственици на гори; Държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО от двете страни Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО
Дейност 5. Идентифициране на трансгранично ниво на система от мерки за адаптация към климатичните промени Предполагаемите въздействия от изменението на климата се очаква да бъдат резултат от фактори като засушаване, изменение на количествата и разпределението на валежите, наводнения, а в по-малка степен на самото изменение на температурите. Към момента обаче не съществува проучване. Необходимо е да се проведе проучване на тенденциите и потенциалното влияние на тези фактори върху екосистемите в общия трансграничен регион.	Европейски и международни програми, Държавни и общински бюджети	2023 г.	Експертна работна група от: представители на държавни институции, експерти, държавни горски стопанства, собственици на гори; държавни предприятия, недържавни собственици на гори, НПО

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS**www.ipacbc-bgtr.eu****VII. ВЪЗМОЖНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ДЕЙНОСТИ****1. Възможности за финансиране от ЕС в рамките на програмен период 2021–2027****1.1. Структурни фондове (Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Кохезионен фонд (КФ))**

През следващия програмен период се очаква Структурните фондове отново да имат основна роля във финансирането на широк спектър от дейности, свързани с опазването на биоразнообразието, ефективното управление на мрежата Натура 2000, както и въвеждането в практиката на концепцията за зелена инфраструктура. Тези фондове имат възможност да подпомогнат редица природозащитни и възстановителни дейности в защитените територии, ако такива дейности бъдат адекватно заложили в съответните национални оперативни програми, които са механизмите за управление и разпределение на Структурните фондове във всяка страна-членка на ЕС

1.2. Европейския фонд за морско дело и рибарство

Очаква се, и през новия програмен период, програмата да продължи да подкрепя дейности, насочени към устойчиви рибарски практики, екосистемен подход при управлението на рибните ресурси и специфични мерки в морските Натура 2000 зони

1.3. Трансгранични оперативни програми

Програмите за трансгранично сътрудничество дават възможност за финансиране на обмен на опит, добри практики, подобрена комуникация между заинтересованите страни и трансгранично управление на споделените природни ресурси, като от гледна точка на опазването и управлението на защитените територии, трансграничното сътрудничество с Турция е от ключово значение поради наличието на общи природни ресурси с голямо екологично значение.

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

1.4. Програмата за околна среда за програмен период 2021-2027

Един от приоритетите в програма за околна среда през новия програмен период се планира да бъде **Приоритет 3 „Биологично разнообразие“**, в рамките на който са допустими мерки за изпълнение на ангажиментите на страната, произтичащи от европейското природозащитно законодателство, описани в стратегически и планови документи на европейско и национално ниво:

1.4.1. Мерки, свързани с развитие на мрежата Натура 2000

- ♣ Разработване на териториални планове за управление на защитените зони по Натура 2000
- ♣ Прилагане на управленски подход в защитени зони от Натура 2000 – осигуряване на подкрепа за органите за управление на защитени зони по Натура 2000;
- ♣ Подобряване на знанията за видове и природни местообитания чрез теренни проучвания (включително картиране, където е определено в НРПД) и определяне на техния природозащитен статус; проверка на таксономична принадлежност; идентифициране на ефектите от разселването на неавтохтонни видове и др.;
- ♣ Разработване на планове за действие за видовете;
- ♣ Изграждане на капацитет на заинтересованите страни за прилагане на консервационни мерки, вкл. такива от НРПД и планове за управление на защитените зони.

1.4.2. Мерки, насочени към подобряване природозащитното състояние на природни местообитания и видове (вкл. птици, риби, прилепи, влечуги, васкуларни растения, както и типове природни местообитания – крайбрежни, скали, дюни, сладководни, храстовидни и др.), предмет на опазване в мрежата Натура 2000, като напр.:

- ♣ Подобряване природозащитния статус на видове и природни местообитания чрез възстановяване на хидрологичния режим; разчистване на остатъци от изоставена антропогенна инфраструктура, предизвикваща фрагментация; изграждане на връзка с морето; възстановяване естествения воден режим на влажните зони и поддържане на подходящ воден режим възстановяване на бивши гнездовища на вида; частично възстановяване на пресушени в миналото естествени водоеми; управление на тръстиковите

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

масиви; премахване на инвазивни чужди видове; действия за ограничаване на паша; реинтродукция на видове в потенциални местообитания; поставяне на електропастири; възстановяване на нарушени терени; закупуване на земи; обезопасяване на електропроводи и др.;

- ♣ Пилотно възстановяване на съществуващи/потенциални местообитания влажни зони, меандри по поречието на Дунав и на дунавски притоци и др.

1.4.3. Мерки за опазване/възстановяване на екосистемите и присъщото им биологичното разнообразие извън Натура 2000 – изпълнение на мерки от Стратегия за биологичното разнообразие в Република България и Национален план за опазване и устойчиво ползване на биологичното разнообразие и генетичните ресурси 2020 – 2024 г., мерки от планове за управление на защитени територии и планове за действие за видове

1.5. Програма LIFE на ЕС

LIFE е финансов механизъм, специално създаден да финансира конкретни дейности и иновативни практики за опазване и управление на околната среда. Комисията предлага през новия дългосрочен бюджет на ЕС за периода 2021—2027 година да се увеличи с почти 60 % финансирането на LIFE, програмата на ЕС за околната среда и действия в областта на климата. Една от основните характеристики на новата програма LIFE е:

- ♣ **По-силен акцент върху природата и биоразнообразието:** Новата програма LIFE ще подпомага проекти, които насърчават най-добрите практики във връзка с природата и биоразнообразието, както и нови, специални „стратегически проекти за опазване на природата“ за всички държави членки по отношение на подпомагането на интегрирането на целите на политиките в областта на природата и биоразнообразието в други политики и програми за финансиране, като например селско стопанство и развитие на селските райони, осигурявайки по-последователен подход в различните сектори;
- ♣ Непрестанна подкрепа за кръговата икономика и смекчаването на последиците от изменението на климата: Новата програма ще продължи да подкрепя важни цели на политиките на ЕС като прехода към кръгова икономика, опазването и подобряването на качеството на въздуха и водата в ЕС, прилагането на рамката на политиката в областта на енергията и

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

климата до 2030 г. и изпълнението на ангажиментите на Съюза по Парижкото споразумение относно изменението на климата;

2. Национални източници за финансиране

2.1. Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)

Един от трите основни приоритета за финансиране на проекти от ПУДООС е “Ограничаване на загубата на биологично разнообразие и опазване на естествените екосистеми”, което включва: опазване на редки и застрашени видове, развитие на националната екологична мрежа Натура 2000 и повишаване на обществената информираност за ролята и значението на биоразнообразието.

2.2. Национален доверителен екофонд / Схема за финансиране “Зелени инвестиции”

Зелените инвестиции представляват проекти, които се финансират от постъпленията от международната търговия с предписани емисионни единици (ПЕЕ) на парникови газове. Схемата финансира основно инвестиционни проекти, водещи пряко до редуциране на въглеродни емисии.

2.3. Национални източници за финансиране в Турция

3. Двустранни програми за сътрудничество

Финансов механизъм на ЕИП и Норвежки финансов механизъм 2009–2014 г.

Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство включва Приоритетна ос 2 - Биоразнообразие и екосистеми, по която могат да бъдат предлагани проекти за опазване и възстановяване на влажни зони. Механизмът също така включва НПО фонд за малки проекти, в рамките на който граждански и образователни инициативи, свързани с биоразнообразието могат да намерят своето място.

4. Частни инвестиции и плащания за екосистемни услуги

Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERSwww.ipacbc-bgtr.eu

Частните инвестиции в управлението и опазването на защитените територии са все още рядкост. Те обаче са напълно възможни в случаите, където бизнес интересите се съчетават с мерки за поддържане на екологични характеристики и биоразнообразието. Такива случаи са солници, рибарници и оризища, чието устойчиво икономическо ползване е осъществимо без значителни негативни екологични въздействия.

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Природата надхвърля държавните граници – тази на пръв поглед простичка идея стои в основата на настоящия съвместен план за управление на защитени територии в трансграничния регион, разработен изцяло в контекста както на проект Проект No. CB005.2.12.075 “Ревитализация на изоставени сметища”, а така също и на европейската политика в областта на околната среда и опазване на защитените територии и най-вече екологична мрежа НАТУРА 2000 - една от най-напредничавите, мащабни и гъвкави системи за защита на природата в света, отстояваща разбирането, че успешното съхранение на природните ресурси в Европа е възможно само тогава, когато се мисли и действа на европейско ниво.

Този документ, имащ амбициите да бъде стратегически документ с практическа насоченост, е в пълен унисон и с очертаните в Плана за действие за природата, хората и икономиката три области, които са от най-голямо значение — природата, хората и икономиката, като цели до допринесе за постигането на реална промяна в целевия трансграничен регион с приоритет съвместни действия за съхраняването на природата за настоящите и бъдещите поколения и поддържане на способността ѝ да доставя благата и услугите, от които всички се нуждаем и чиято загуба би ни струвала скъпо.

Ключова предпоставка за успеха на настоящия план и активното участие и съпричастност на всички заинтересовани страни на територията на целевия трансграничен регион – от собственици и ползватели на земи и гори, предприемачи, инвеститори, търговци, ловци и риболовци, извършващи дейност или притежаващи собственост в защитените територии до държавните и частни институции, които са един от факторите за устойчивост, предоставящи необходимата институционална подкрепа за успешното управление на защитените зони и възможност за по-ефективно сътрудничество между заинтересованите страни.

Проект No. CB005.2.12.075 "Ревитализация на изоставени сметища"

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

PROJECTS WITHOUT BORDERS

www.ipacbc-bgtr.eu

Една от амбициозните цели на настоящия документ е да допринесе за полагането на солидни основи за изграждането на връзки между природата, хората и икономиката и да докаже, че **с обединени усилия и постоянни и целенасочени грижи можем да дадем глътка въздух на планетата ни да се адаптира и да продължи да бъде източник на благополучие за нашите деца.**

